

gp
N. N. PETRAȘCU

PUBLICIST

DOCTOR IN DREPT DIN PARIS

P. 451/939

EVOLUȚIA POLITICĂ
A
ROMÂNIEI
IN ULTIMII DOUĂZECI DE ANI

(1918 – 1938)

«BUCOVINA», I. E. TOROȘIU BUCUREȘTI
1939

Inv. A. 53.479

N. N. PETRAȘCU

PUBLICIST

DOCTOR IN DREPT DIN PARIS

aparat

EVOLUȚIA POLITICĂ

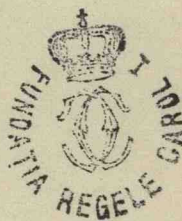
A

ROMÂNIEI

IN ULTIMII DOUĂZECI DE ANI

(1918 – 1938)

44859

«BUCOVINA», I. E. TOROUTIU BUCUREȘTE

1939

BIBLIOTECA
FVNDATIVNEI
VNIVERSITARE
CAROL I.

Handwritten signature or initials in blue ink.

Nº Curent *72012* Format *m*
Nº Inventar *A.53479* Anul *1939*
Secția *Depozit în* Raftul *vi*

Biblioteca Centrală Universitară
B U R E S T I
Cota 72042
Inventar 67844

1956

CONTROL 1955

RC 199/01

B.C.U. Bucuresti

C67844

7386

RESPECTOS OMAGIU

M. S. REGELUI CAROL AL II-LEA

SALVATORUL ROMÂNIEI

P R E F A Ț Ă

Rugat fiind, în câteva rânduri, de mai mulți gazetari și publiciști străini de a explica cauzele evoluției politice din ultima vreme din România, m'am hotărât de a scrie prezenta lucrare în care voi încerca să expun viața politică dela noi din ultimii 20 de ani, adică dela încheerea războiului mondial până la finele lui 1938, atât ca politică internă, cât și ca politică externă.

Nefăcând politică militantă până acum, voi putea să degajez cu imparțialitate diversele faze prin cari am trecut, astfel încât situația actuală să poată fi ușor înțeleasă și de cei ce n'au urmărit cu atenție desfășurarea tuturor evenimentelor din România.

Voi aduce în timpul analizei, în fața cititorilor doar datele strict indispensabile, pentru că nu intenționez să fac un studiu arid dar complex, ci mai degrabă un comentariu ușor de parcurs, pe care cei interesați să-l citească în întregime.

AUTORUL

POLITICA INTERNĂ A ROMÂNIEI

CAP. I.

România la finele războiului mondial

La 4 August 1916, România prin Ion I. C. Brătianu sem-nase tratatul cu Quadrupla Înțelegere, prin care participam la marele războiu mondial, devenit în urmă pentru noi răz-boiul de întregirea Neamului.

A urmat apoi vijelioasa înaintare din Ardeal, dureroasa retragere, refacerea frontului în Moldova, victorioasele bă-tălii dela Mărăști, Mărășești și Oituz, pagini de glorie nemu-ritoare și în fine tratativele de pace cu târguelile lor, în urma cărora România n'a primit decât numai ținuturile, unde cu adevărat majoritatea românească era unanim recunos-cută și indiscutabilă.

După această grea încercare, la care a fost supus popo-rul nostru și în care am pierdut peste 800.000 eroi, România a trecut la o suprafață de 295.049 km. pătrați și la o popu-lație de 18.052.896 locuitori ¹⁾ cu o densitate de 61 locuitori pe km², devenind astfel un Stat important, cu grele răspun-deri în această parte a Europei.

Politica internă era dominată de puternicul partid libe-ral, care își văzuse prestigiul mult mărit în urma rezultate-lor obținute la încheierea păcii generale, pe când rivalul său politic partidul conservator, ieși divizat și sacrificat în urma guvernării de tristă amintire din timpul ocupației germane a

1) Acest total al populației e verificat de recensământul efectuat în 1930; astăzi e probabil că cifra populației României trebuie să fi de-pășit sensibil 19 milioane.

cabinetului Marghiloman. Dar Ion I. C. Brătianu, refuzând să semneze tratatul din Saint Germain, la 10 Septembrie 1919, trebui să demisioneze. Atunci avură loc primele alegeri în România Mare în Noembrie 1919, după sisteme electorale deosebite: în vechiul Regat, Basarabia și Bucovina, scrutin de listă cu reprezentare proporțională, în Transilvania vot uninominal pe circumscripții. Rezultatul fu reușita grupărilor regionale; în Transilvania Partidul Național, în Vechiul Regat liberalii obțineau 103 locuri, dar majoritatea era obținută de liste locale, cari în Muntenia se voralia Partidului țărănesc, care se năștea atunci în urma manifestului d-lui Ion Mihalache. Liberalii erau în minoritate, liga poporului s'a abținut dela alegeri împreună cu partidul conservator-democrat al lui Take Ionescu și atunci în fața acestei situații, s'a constituit un bloc parlamentar între partidul naționalist-democrat al D-lui Iorga, partidul național din Transilvania și cel țărănesc din Vechiul Regat. Guvernul, așa zis al federației, fu format de D-l Alexandru Vaida Voevod, care la 8 Decembrie 1919 semnează tratatele de pace în numele României. Acest Guvern a avut o scurtă durată, deoarece pe deoparte împărțirea conducerii, încredințată șefilor diverselor grupări ce constituiau blocul, funcționa greu și pe de alta opinia publică cerea cu insistență venirea la putere a eroului național Generalul Averescu, care înființase un nou organism politic, liga poporului.

În Martie 1920 e adusă la guvern Liga Poporului, transformată în partid, sub conducerea Generalului Averescu. Au loc noi alegeri la cari noul partid politic obține 50% din totalul voturilor în Vechiul Regat, ceea ce arăta imensa popularitate de care se bucura Generalul.

Se impuneau după război, noi măsuri generale în România Mare, de recompensarea acelor nenumărați anonimi ce-și jertfiseră toate puterile lor pentru binele patriei. Poporul trebuia să-și vadă soarta îmbunătățită și rolul său social mărit.

Se realizează atunci printr'o serie de măsuri legislative (decrete şi legi) începute în 1917 şi terminate în 1925, *reforma agrară*, care alături de *votul universal*, au schimbat profund viaţa politică a ţării.

Reforma agrară, era în acelaş timp un act de dreptate, — făgăduit încă din 1917 de Marele Rege Ferdinand, într'o proclamaţie adresată soldaţilor, — de oportunitate şi de profund simţ politic. În adevăr, nu mai putea fi refuzată ţăranilor proprietatea pământului pe care-l munceau şi pe care-l apăraseră cu sângele lor, mai ales când în urma contactului cu soldaţii aliaţi sau duşmani, soldaţii români îşi puteau uşor da seama de inferioritatea situaţiei lor. Apoi, revoluţia rusă era aproape şi numeroase ecouri ale ei parveneau până la noi. În fine, era nevoie de plămădirea unui suflet nou al unei mari naţiuni, care nu poate fi obţinut decât prin înţelegerea nevoilor tuturor şi prin împărţirea majorităţii populaţiei din avuţiile ţării.

Această mare operă de evoluţie socială, în urma căreia aproape şase milioane hectare au fost expropriate şi date ¹⁾ în proprietatea ţăranilor, s'a inspirat din următoarele principii:

a) Se expropriau proprietăţile rurale a căror suprafaţă întrecea un maximum de 100—500 hectare de pământ arabil despăgubindu-se foştii proprietari.

b) Despăgubirea era calculată, ţinând cont de preţurile existente înainte de războiu şi fu plătită printr'o emisiune de titluri de rentă purtătoare de dobânzi.

c) La împărţirea loturilor de împroprietărire, erau preferaţi în prim rând soldaţii, foşti agricultori, ce luptaseră în războiu, familiile lor, văduvele şi orfanii de război, etc.

d) Proprietarii cari îşi arendaseră pământurile sau cei

1) Pentru mai multe detalii a se consulta volumul: „Le Réforme Agraire Roumaine et les Réclamations Hongroises“ par N. N. Petrasco, ed. 1931.

absenți în momentul recensământului, erau expropriați în întregime.

Această reformă complectată cu cea a votului universal, care da fiecărui cetățean dreptul să participe la viața politică, alegându-și reprezentanții, influențară hotărâtor viața noastră politică.

O primă consecință imediată fu decăderea partidului conservator, alcătuit în cea mai mare parte de proprietarii de latifundii, recent expropriate, care dispăru brusc ca element dominant din arena politică, cum fusese până atunci alături de partidul liberal. Locul său fu rapid cucerit de un nou partid, creat îndată după război de Generalul Averescu, căruia i s'a încredințat puterea, cum am văzut, în Martie 1920.

Guvernul Averescu a avut o activitate politică importantă; el a votat reforma impozitelor directe și a creat Ministerul Muncii în politica internă, iar în cea externă a cristaliat, grație colaborării cu Take Ionescu, alianțele și poziția noastră în viața internațională, de care ne vom ocupa în detaliu, în partea a doua a acestei lucrări.

Dar partidul liberal își începe intrigile, situația lui Ion I. C. Brătianu era foarte puternică pe atunci și la Curte și în țară, și guvernul Generalului Averescu trebuie să demisioneze în Decembrie 1921.

Urmează satisfacția acordată lui Take Ionescu de a-l face Prim Ministru, Cabinet care neavând suficiente prize în masa electorală, e obligat numai după o lună să demisioneze la rândul-i. Este unicul caz în viața noastră parlamentară, când Corpurile legiuitoare au trântit un guvern.

CAP. II.

Decada brătienistă!

În Ianuarie 1922 e chemat la Guvern Ion I. C. Brătianu. Cabinetul pe care-l formează cu concursul lui Vintilă Brătianu, a înscris în viața politică a țării noastre o epocă de adevărată tiranie exercitată în favoarea partidului liberal și în slujba unei ideologii sectare, ce urmărea aproape exclusiv dezvoltarea unei burghezii bogate, împiedicând când cu violenție, când cu violență, intervenția altor forțe în viața politică, ceea ce a determinat o învrăjbire a relațiilor între oameni și o falsificare a voinței opiniei publice nesocotită în mod flagrant.

Activitatea legislativă a Cabinetului liberal e destul de bogată. Se simplifică pentru ușurința adaptării regimul impozitelor directe și se dă țării o nouă Constituție în 1923. Dar politica economică e dominată de o îngustime de vederi ce a determinat o întârziere extrem de pernicioasă în echiparea Statului nostru cu instalațiunile necesare unei juste exploatare a bogățiilor lui, — e epoca de viață economică condusă de deviza lui Vintilă Brătianu, ce deținea portofoliul Finanțelor: «prin noi înși-ne». Ea reprezenta o concepție de colaborare a Statului cu particularii din interiorul țării, — concepție ce era valabilă cu condiția ca să existe la noi imensele capitaluri de cari aveam atunci nevoie. Dar nu acesta era cazul. Se mai adaugă în plus greșita politică monetară ce urmărea revalorizarea leului, care de asemenea are rezul-

tate rele pentru economia națională românească, gonind toate capitalurile străine, disponibile în cantitate pe piețele străine la acea epocă, și de cari am dus mare lipsă mai târziu. În această epocă s'au legiferat legea comercializării averilor Statului și legea minelor (1924), cari n'au putut să-și dea efectele dorite din cauza grelei situații financiare și a lipsei de capitaluri.

Tot în această epocă s'a săvârșit actul criminal dela 4 Ianuarie 1926, contra curentului opiniei publice, contra voinței Regelui Ferdinand, — căruia i s'a smuls un consimțământ printr'o violență morală susținută și continuă, desbrăcându-se Alteța Sa Regală Prințul Carol de drepturile sale naturale, — când Prințul Carol trebui, în Decembrie 1926, să renunțe la drepturile sale fiind pus într'o situație cu totul incompatibilă cu demnitatea sa. Țara a fost lipsită de Suveranul său legitim, s'a prevăzut instalarea în caz de deces al Regelui Ferdinand, o «Regență» organism slab, ușor de manevrat, de partide politice cu experiență în materie.

În zadar murmura poporul, faptul a fost consumat pentru binele partidului liberal și a asigurării menținerii lui la putere.

Această pagină neagră din istoria politică a României ¹⁾ văzută azi în lumina ultimelor evenimente, când lipsa dela cârma țării a Suveranului nostru ar fi putut să ne fie fatală, apare și mai criminală, fixând pentru totdeauna o pată de neșters pe memoria lui Ion I. C. Brătianu.

În urma acestui act, guvernul liberal e obligat să se retragă la scurt interval, în fața nemulțumirii opiniei publice, și în Martie 1926 revine la guvern partidul poporului, Generalul Averescu formând al doilea Cabinet al său. Dar această guvernare e numai de fațadă, căci în fond prin cabinetul

1) Pentru o mai complectă documentare a împrejurărilor acestei nelegiuiri, a se vedea publicația „Regele Carol al II-lea” de N. N. Petrașcu, ed. 1933.

Averescu guverna tot Ion I. C. Brătianu. Durata guvernării partidului poporului este efemeră, și după un scurt cabinet Știrbey de două săptămâni, revine Ion I. C. Brătianu. La finele lui 1926, se îmbolnăvește Regele Ferdinand, boala se agravează din ce în ce și la 20 Iulie 1927 moare Intregitorul Neamului nostru și se institue Regența formată din Patriarhul României Miron Cristea, Principele Nicolae și Președintele Inaltei Curți de Casație Buzdugan. La 24 Noembrie moare și Ion I. C. Brătianu. Se reconstitue cabinetul liberal sub președenția lui Vintilă Brătianu, care deveni și Președintele Partidului. Această guvernare este continuarea unei guvernări asupritoare, când s'a ținut departe de putere noul partid, născut după slăbirea partidului poporului și pentru înlocuirea partidului conservator, și anume a partidului național țărănesc, obținut prin fuziunea vechiului partid național din Ardeal și a celui țărănesc din Vechiul Regat. Partidul național-țărănesc începe o mare campanie de răsturnare a cabinetului liberal ce culminează cu adunarea din Alba Iulia din Mai 1928. Sub presiunea opiniei publice, partidul național țărănesc capătă o imensă popularitate și după o încercare a constituirii unui guvern de uniune națională prezidat de d. Nicolae Titulescu, ce era atunci ministrul nostru la Londra, care eșuează, e adus la putere de Regență partidul național-țărănesc, sub președenția D-lui Iuliu Maniu.

Cabinetul național-țărănesc obține la alegerile libere din 1928 — cele de al doilea alegeri libere din România, primele au fost cele din 1920 ale Cabinetului Averescu, — 78% din totalul voturilor exprimate pe țară. Guvernul național-țărănesc s'a preocupat mult de situația financiară a țării; se încheie atunci un împrumut extern și în Februarie 1929 se realizează stabilizarea leului. Această redresare monetară a venit mult prea târziu, când capitalurile străine nu mai erau disponibile și atunci efectele stabilizării au fost mult mai mici, decât dacă această măsură era luată la vreme și a-

nume în epoca când aplicam deviza «Prin noi înși-ne» afișată mult prea devreme, decât ar fi trebuit. Se votează ca lege principală o nouă reformă administrativă în Iulie 1929. Ea n'a fost ușor aplicabilă din cauza marelui spor de cheltueli pe cari le-a necesitat. Imensa popularitate a partidului național-țărănesc se datora în deosebi situației precare, în care a fost lăsată agricultura, căci cu toate că s'a realizat reforma agrară, creditele necesare înzestrării țăranilor cu inventarul necesar nu au fost acordate, din cauza politicei economice a partidului liberal, care era mai ales îndreptat spre a susține pătura burgheză orășenească, ce se îndeletnicea cu industria și comerțul. Toate creditele acordate într'un interval de circa 9 ani de zile agriculturii prin Cooperatie și Creditul Rural, ating abia câteva miliarde de lei, pe când industria și comerțul au obținut în acelaș interval aproape de 20 de ori mai mult. Starea înapoiată a țăranimei noastre și producția agricolă în general s'a resimțit mult în urma acestei politici.

Venirea la putere a partidului național-țărănesc înlocuiește teroarea de până atunci cu o atmosferă de libertate. În această nouă atmosferă, oamenii de Stat, conștienți de necesitatea unei conduceri unitare și energice, mânați de instinctul adânc al poporului, pregătesc reîntoarcerea Suveranului legitim al Țării, cu toate svârcolirile disperate ale făuritorilor actului dela 4 Ianuarie 1926. Dominarea liberală a încetat și ce era natural să se întâmple s'a întâmplat. Pe calea văzduhului A. S. R. Prințul Carol revine în țară. Un entuziasm spontan saluta și înconjură reîntoarcerea Sa la 6 Iunie 1930.

CAP. III.

Restaurația

Poporul nostru, animat de o puternică conștiință națională și de un profund instinct istoric, își dădea seama de importanța dinastiei pentru Statul nostru, de rezultatele domniei primilor doi Regi, Carol I și Ferdinand I, rezultate cari se contopesc cu însăși istoria țării noastre, căci: independența, formarea și consolidarea Regatului Român, realizarea idealului național: România Mare, obținerea progreselor știute în toate domeniile: cultural, științific, social, politic, național, inițiativei și perseverenței Lor se datoresc.

Și această imagine o are în fața ochilor Neamul Românesc, când se gândește la Dinastia Română. Tot ce vine în atingere cu Dinastia este urmărit în deaproape de întreg poporul. Eram copil, când Principele Moștenitor Ferdinand era grav bolnav în Palatul Cotroceni. Nesfârșit era cortegiul celor ce veneau să se intereseze, de dimineața până seara, în mod continuu, de mersul boalei, adânc îngrijați de sănătatea Prințului și de soarta Țării.

Aceiaș imagine a trecutului istoric a avut-o și o are poporul dela venirea M. S. Regelui Carol II-lea unită cu aceiaș încredere și cu aceleași speranțe. Pentru aceasta a fost întâmpinat A. S. Regală Principele Moștenitor de imensa mulțime cu entuziasmul delirant cu care se înconjoară un salvator.

Vine 8 Iunie 1930. S'a restabilit situația. Parlamentul României Mari, în prezența cabinetului D-lui Prof. G. G. Mironescu, format din exponenții partidului național-țărănesc proclamă pe A. S. Regală drept Rege al României.

Cu toată prigoana îndurată, iată cum se adresează M. S. Regele Parlamentului și poporului Român, imediat după proclamarea Sa ca Rege:

Cuvântarea M. S. Regelui adresată Corpurilor Legiuitoare

Domnilor Senatori, Domnilor Deputați,

«Primirea atât de emoționantă ce mi-o faceți Mă mișcă
«atât de adânc, căci sunt fericit de a putea resimți prin glasul
«Domniilor Voastre sentimentele acelora care v'au trimis aici
«și de a constata încă odată legătura sufletească ce m'a unit și
«mă va uni întotdeauna cu poporul Meu.

«Jurământul ce L-am depus azi în fața națiunei depă-
«șește zidurile acestui locaș istoric și pentru sufletul meu de-
«vine un legământ sfânt între Mine și poporul Meu.

«E un legământ luat în fața Celui Atotputernic de a fi pă-
«rintele plin de grijă și de râvnă al fiilor săi.

«Pribegia de mai bine de patru ani, departe de poporul în
«mijlocul căruia m'am născut și am fost crescut, a fost silită de
«unii, cari prin vorbele lor au îndurerat sufletul Marelui vos-
«tru Rege și Scumpului Meu Tată, îndepărtându-mă din Ro-
«mânia, cu scop de a rupe legătura între Mine și Români.

«Manifestația înălțătoare de astăzi dovedește vădit că a-
«ceste încercări nu și-au atins scopul și că iubirea ce am dus
«neclintită în sufletul Meu, față de România, este răsplătită cu
«prisosință prin dragostea ce mi-o arată națiunea prin repre-
«zentanții ei.

«Pășesc astăzi cu sufletul înălțat în mijlocul poporului
«Meu și cu o inimă, în care s'a șters cea din urmă urmă de

«mâhnire, chiar față de aceia cari au încercat prin acțiunea lor
«nechibzuită să rupă legătura indisolubilă între Mine și tot ce
«simte românește.

«Urmând pilda din Scriptură, zic: «Nu vreau moartea celor
«lor ce au greșit, ci întoarcerea lor la matca din care nimeni
«nu ar fi trebuit să iasă.

«Eu nu am venit să mă răzbun pe nimeni, ci cu inima
«caldă și iubitoare să strâng într'un mănunchiu pe toți acei
«cari au voința și puterea de a colabora pentru propășirea
«Patriei.

«Adânc emoționat, gândul meu se îndreaptă către acei
«cari înaintea mea au depus aci acelaș jurământ și cari și-au
«închinat toată viața binelui țării, căreia au fost sortiți s'o
«conducă. Umbra marilor noștri Regi Carol I și Ferdinand
«cel Loial mă însoțesc astăzi în mijlocul Domniilor Voastre și
«sufletul scumpului Meu părinte se bucură de a-și vedea as-
«tăzi îndeplinită ultima sa voință și cea mai fierbinte a lui
«dorință. Pilda ce Mi-o dau, prin nesfârșita lor dragoste de
«țară și apărare a intereselor ei, va fi pe deplin urmată de
«Mine.

«Eu am crescut în mijlocul vostru, durerile voastre au
«fost durerile mele, idealurile neamului Meu au fost idealu-
«rile Mele.

«Nu pot — văzând aici în fața Mea întruniți reprezen-
«tanții Românilor dela Nistru până la Tisa, din Hotin și
«până la Mare, din Boian la Vatra Dornei, din Satmar până
«în Săcele și dela Turnu 'n Dorohoi, să nu mă gândesc cu
«nespusă evlavie la cei 800.000 morți și la acei luptători
«din Ardeal, Bucovina și Basarabia, cari, prin sângele lor
«au închegat pentru totdeauna unirea Nației în granițele
«ei firești.

«Moștenirea aceasta sfântă trebuie s'o păstrăm ca cel
«mai sfânt odor și, întărit încă mai mult de către aceste

64844

«jertfe, sunt hotărât, să mențin fără șovăire jurământul Meu
«de a păzi neatinsă integritatea teritoriului național.

«Spre a aduce la îndeplinire, fără piedică, această fă-
«găduință, am nevoie mai înainte de toate, de colaborarea
«fără preget, a tuturor forțelor vii ale Națiunii. Fără uni-
«rea tuturor nu vom putea apare, în fața celor ce ne piz-
«muesc, ca o forță indisolubilă, sprijinită pe o armată or-
«ganizată după ultimele cerinți, și care se va putea întot-
«deauna bizui pe deplina Mea grijă, spre a păși definitiv
«la o muncă pașnică și harnică.

«Greutățile, cari unora li se par de neînălțurat, vor pu-
«tea fără nici o îndoială, să fie călcate în picioare de o Ro-
«mânie Unită și hotărâtă.

«Nu vreau să pun la îndoială nici o clipă, patriotismul
«acelora cari prin pozițiunea lor au datoriat de a lucra la
«progresul Țării. Sunt convins că toți, fără deosebire de
«opinie politică, credință și obârșie, se vor întruni într'un
«mănunchiu în jurul Tronului, spre a conlucra cu toții îm-
«preună la așezarea Țării noastre pe temelii cari să-i per-
«mită o dezvoltare și să-i asigure neclintit locul care-i e
«sortit să ocupe în consorțiul lumii civilizate.

«Vom trebui, conlucrând cu acei cu cari suntem legați
«și, în sentimentele de prietenie cu toate popoarele și mai
«ales cu vecinii noștri, să lucrăm la restabilirea urmelor
«cari ni le-au mai lăsat marea învămășeală de acum 14 ani.

«Țara noastră este atât de bogată, are atâtea resurse
«naturale, încât nu putem cu concursul tuturor, să nu în-
«dreptăm cât mai repede starea economică și să le dăm ast-
«fel mulțumirea materială locuitorilor, cari de atâta vreme
«o așteaptă. Patrimoniul de bogăție al României este atât
«de mare, încât și pe terenul cultural, vom trebui să ne luăm
«locul în lume, grație intelectualilor noștri, ai căror repre-
«zentanți cei mai de seamă se găsesc în mijlocul Domniilor
«Voastre.

Domnilor Senatori, Domnilor Deputați,

«Mai am o bucurie, pe care țin să v'o împărtășesc, bucuria cea mare, care în clipele acestea de reîntoarcere, îmi umple sufletul, este terminarea celui mai mare chin ce l-am avut de îndurat în anii mei de pribegie; însfârșit mi-am regăsit Scumpul Meu Fiu, pe care voi putea, cu toată iubirea să-l cresc în sentimentele ce au ilustrat pe strămoșii lui: Dragostea nesfârșită de țară».

Domnilor Senatori, Domnilor Deputați,

«Țin să aduc mulțumirile Mele Iubitului Meu frate și tovarășilor săi din Regență, cari în acest răstimp au avut grije de buna gospodărie a Țării.

«Sfârșind cuvântul Meu, încă odată fac cel mai calduros apel ca toți să lucrăm împreună pentru bunul cel mai scump al nostru: Patria. Români din patru unghiuri, uniți-vă în gânduri, uniți-vă în simțiri.

«Înainte spre muncă!».

Proclamația M. S. Regelui Carol al II-lea

Către Români,

«Impins de marea Mea dragoste de Țară am sosit în mijlocul poporului Meu, spre a fi conform făgăduinței date pavăză Fiului Meu și Strajă Patriei.

«Când, acum mai bine de patru ani, mijloace pentru Mine neînțelese, au fost întrebuințate față de Scumpul Meu Părinte și față de Mine, să Mă silească a Mă îndepărta de Țara mea iubită, nu am putut crede o clipă că o Domnie atât de glorioasă se va sfârși atât de fulgerător.

«Astăzi, în mijlocul vostru, am venit cu inima plină de dragoste pentru toți românii și cu singurul gând de a

«strânge împrejurul Tronului pe toți Fiii Patriei, dornici de «muncă și de adevăr.

«In sufletul Meu, nu a rămas nici o umbră de resentiment față de acei cari, în răstimpul pribegiei, au crezut «că puteau prin vorbele lor, să șteargă din inima celui popor, în mijlocul căruia M'am născut și Am crescut, legătura «sufletească ce Ne-a unit.

«In clipele grele prin cari trece Țara, fac cel mai cald «apel tuturor fiilor săi, la cea mai sinceră și desinteresată «colaborare pentru dezvoltarea forțelor ei vii.

«Cer ca toți, fără deosebire de opinie politică, credință «sau obârșie, să-Mi dea sprijinul lor cel mai larg, pentru pro-«pășirea Țării prin cinste și demnitate».

Animat de iubire nestrămutată a poporului și de iertare a celor ce au greșit, se manifestă Suveranul.

Ziua aceasta de 8 Iunie 1930, zi de bucurie spontană a Neamului Românesc, a devenit o mare sărbătoare națională.

Adevărul a triumfat și justiție s'a făcut.

In acea zi memorabilă, urmăream prin arterele centrale ale Capitalei, bucuria mulțimei.

Toate clădirile erau pavoazate, lumea la ferestre, voioasă, își manifesta sgomotos mulțumirea.

Poporul își recăpătase pe Suveranul său legitim, grație curajului A. S. R. Prințului Moștenitor și grație norocului legendar pe care-l avem la clipe grele.

CAP. IV.

Domnia M. S. Regelui Carol al II-lea

În cei opt ani de domnie ai Majestății Sale Regelui Carol al II-lea din punct de vedere politic intern, am asistat la o exemplară funcționare a organelor de drept ale Statului, conformă cu normele Monarhiei Constituționale. Puterea a fost acordată cu intermitență celor două mari forțe de guvernământ, pe rând, partidelor național-țărănesc și național-liberal, direct și indirect, — guvernarea d-lor profesor Nicolae Iorga și C. Argetoianu (Aprilie 1931—31 Martie 1932) fiind în realitate o guvernare camuflată liberală, căci acest cabinet pe deoparte nu ar fi obținut majoritatea electorală necesară fără concursul liberal, au avut 47% din voturi guvernul împreună cu liberalii și pe de alta, oricând ar fi putut fi răsturnat acest Cabinet în Parlament, dacă partidul liberal ar fi hotărât astfel.

În mod cronologic, dela guvernul Mironescu, care a realizat Restaurația și care a stat la putere până în Aprilie 1931, au guvernat țara următoarele cabinete, — după eșuarea tratativelor urmate pentru constituirea unui cabinet național sub preșidenția d-lui Nicolae Titulescu:

a) Cabinetul Iorga—Argetoianu, supranumit guvern de tehnicieni, care s'a menținut până la 31 Martie 1932; opera cea mai importantă a lui a fost atențiunea acordată problemii datoriilor interne, manifestată prin moratoriul din Decembrie

1931 și continuată prin inițiativa luată în problema conver-
siunii datoriilor rurale și urbane (legea definitivă care va
tranza această problemă, va fi abia cea liberală din 7 Aprilie
1934). Căderea cabinetului de tehnicieni se datorește hao-
sului financiar de atunci, — se ajunsese la situația de a se
achita abia jumătatea salariilor și pensiilor. Urmează apoi o
nouă tentativă a d-lui Titulescu de a constitui un guvern de
concentrare, cu acelaș rezultat negativ ca în 1931.

b) Majestatea Sa Regele face apoi apel la d-l Vaida,
care constituie cel de al doilea Cabinet al său. Acest cabinet
obține 40,3% din voturi în alegerile ce urmează, dar minat
de rivalitățile de persoane din interiorul partidului național-
țărănesc și de conflictul cu d-l Titulescu, cu privire la relua-
rea relațiilor cu Rusia Sovietică, trebuie să demisioneze la
17 Octombrie 1932.

M. S. Regele face apel la d-l Iuliu Maniu, care consti-
tue un nou cabinet național-țărănist cu d-l Titulescu la Ex-
terne. Colaborarea dintre Coroană și Primul Ministru func-
ționa greu, d-l Maniu demisionează, și la 14 Ianuarie 1933,
d-l Vaida formează cel de al treilea cabinet al său, care gu-
vernează până la 13 Noembrie 1933, epocă foarte activă din
punct de vedere al politicei externe.

c) La 14 Noembrie 1933 d-l Duca e însărcinat să con-
stitue un cabinet liberal, care face noi alegeri în care libe-
ralii obțin 51% din voturile pe țară. Acest parlament va mai
da alte două cabinete liberale, primul format la 30 Decem-
brie 1933, al d-rului Angheliescu, după asasinarea lui Duca,
în seara de 29 Decembrie 1933, de către membrii gărzii de
fier, și cel de al doilea, al d-lui George Tătărescu, format la
5 Ianuarie 1934, care a guvernat țara patru ani, cu mențiu-
nea că la 29 August 1936, d-l Tătărescu demisionează pentru
a-și reface acelaș cabinet imediat după aceea, când îi se re-
înoește încrederea de Coroană, dar fără colaborarea ca până
atunci a d-lui Titulescu la Externe.

Guvernul astfel reconstituit se menține la putere până la 28 Decembrie 1937.

d) Urmează cabinetul d-lui Goga, care rezistă 40 de zile și în fine

e) Cabinetul I. P. S. S. Miron Cristea, care inaugurează noua eră, punând capăt la 10 Februarie 1938 vieții de partid.

Acest interval de timp (1930—1938) a fost caracterizat de o înmulțire până la absurd a numărului partidelor politice și a diferitelor organizațiuni ca ligi, blocuri, etc., — ce pretindeau să joace un rol în viața politică a țării, — de o pulverizare a forțelor reale, care a provocat în cele din urmă o atmosferă de haos.

În adevăr, un partid politic în adevărata concepțiune a acestei noțiuni, trebuie să cuprindă anumite elemente, fără de cari rămâne o simplă denumire lipsită de conținutul respectiv. Și anume: *un partid politic*, oricare ar fi el, trebuie să fie posesorul a patru elemente esențiale:

O doctrină, izvorul de idei călăuzitoare,

Un program, partea din doctrină susceptibilă de tradus în practică,

Cadre, personal suficient bine pregătit, pentru a face față diferitelor însărcinări și

O clasă a populației, al cărui exponent trebuie să fie și care în schimbul apărării intereselor să-i acorde suportul electoral.

Dacă ar fi să nu socotim ca adevărate partide politice decât acelea unde găsim întrunite aceste patru elemente esențiale atunci numărul lor ar scădea simțitor și credem că în arena politică românească nu s'ar fi putut găsi decât partidele național-țărănesc și național-liberal, menționate mai sus și cărora Majestatea Sa Regele le-a acordat puterea, primul reprezentând interesele țărănimii, cel de al doilea marea burghezie și orașele în deosebi.

În afara lor, mai era bine justificată prezența a unui partid naționalist de o parte, reprezentând dorințele unei dezvoltări unitare, ce ar ține cont mai în de aproape de credințele strămoșești și de tradițiile naționale și a unui partid socialist de alta, organ al revendicărilor muncitorești. În plus, mai puteau exista în mod logic și unele partide minoritare, exponenți ale unor populații ce au interes a-și păstra ființa lor etnică și a o apăra ca atare.

În locul acestora numai, am avut serii de partide, justificate doar, rareori de unele împrejurări determinate, trecătoare, deseori de ambiția unor personalități ce doreau să joace roluri de prim plan și să-și menție iluzii de viitori președinți de consiliu și anume: ¹⁾

a) Pe lângă *partidul liberal propriu zis*, am avut partidul liberal al d-lui *Gheorghe Brătianu*, a cărui apariție în viața politică ca organ de sine stătător a fost legitimă, când în mod public s'a opus atitudinii luate de vechiul partid liberal în contra Alteței Sale Regale Prințul Carol, dar care mai târziu trebuia să revie, când motivul separației încetase, reîntregind forțele partidului. Doar o incompetență «*rationae personae*» a împiedicat aceasta, violentele polemici dintre D-nii Duca și Tătărescu de o parte și d-l Gheorghe Brătianu de alta. Apoi mai era partidul liberal al d-lui *Jean Th. Florescu*.

b) Pe lângă partidul *național-țărănesc*, s'au mai format *partidul țărănesc al d-rului Lupu*, care s'a reîntors mai târziu la matcă, *partidul radical-agrar al d-lui Iunian*, care a fuzionat cu gruparea d-lui C. Stere, *partidul național-agrar al d-lui Octavian Goga*, *partidul agrar (Liga) al d-lui C. Argetoianu*, *frontul plugarilor*, etc. Cum vedem, în jurul partidului național-țărănesc au fost mai mulți sateliți, cauza rezi-

1) Se va consulta tablourile cu rezultatele alegerilor din 1928 până la 1937 dela începutul anexelor pentru o exemplificare.

dând în mirajul cuvântului țărănesc sau agrar, datorit faptului că țărănimea reprezenta cea mai importantă forță electorală.

c) Pe lângă *liga creștină a d-lui A. C. Cuza*, transformată în urmă în *partidul național-creștin* în urma fuziunii cu d-l Goga, și al *partidului naționalist-democrat al d-lui profesor Nicolae Iorga*, primele partide ce au reprezentat ideologia naționalistă, s'au mai format «*frontul românesc*» al d-lui *Alexandru Vaida*, protagonistul lui «*numerus valachicus*», apoi «*garda de fier*» dizolvată și retransformată în urmă în *partidul «totul pentru țară»*, care a cuprins în el și alte mici grupări ca «*frăția de cruce*», etc.

d) Ca grupări rămase unice au mai fost: *partidul averscan*, *partidul socialist*, *liga corporatistă*, *partidul comunist*, dizolvat în urmă, *partidul agrar al d-lui Alexandru Valjean*, *blocul muncitoresc*, etc.

e) În fine, trebuie să mai menționăm și partidele minoritare: *două ungare*, *două germane*, *unul rutean*, *unul erresc*, etc.

Un bilanț de circa 25 de partide, — și nu ne-am ocupat decât de formațiunile cari aveau organizațiuni pe tot cuprinsul țării, cari toate duceau o violentă campanie de denigrare a adversarilor prin presă, întruniri, conferințe, înveninând relațiile sociale până la exasperare. Dihonia trona în țară. Spiritele surescitate aduse adesea la paroxism, energii risipite într'o luptă sterilă, condusă doar de setea de putere, ne înfățișează aspectul vieții politice românești. Chiar oame-nii politici cu răspundere, antrenați în vârtej, depășesc măsura, uitând ce spun, de unde spun și ce prăpastie produc în sufletul ascultătorilor asemenea descărcări de ură și patimă, lipsite de discernământ și spirit de obiectivitate, iar respectul autorității Statului se măcina din zi în zi, ca o sgură inutilă în vâlvătaia focului.

În plus, bilanțul guvernării de partid din ultimii 20 de ani, în afara unor măsuri sporadice de reală importanță socială, ca reforma agrară, votul universal, de organizare administrativă ca: unificarea regimului impozitelor directe, de adaptare economică ca, stabilizarea leului, conversiunea datoriilor, — luate de cele mai multe ori sub presiunea împrejurărilor, nu găsim nici o urmă a unui plan de ansamblu, susținut cu căldură și tenacitate pentru realizarea unui adevărat progres răspândit pe întreg întinsul țării. S'a utilizat des de către mai toți guvernânții sistemul superficial al «spoelii». La zile mari, când veneau miniștri sau Majestatea Sa Regele în vizită oficială, atunci în grabă se compunea un aspect tolerabil al satului sau orașului vizitat, asigurându-se un traseu pe străzile cele mai centrale, pe unde trebuia să treacă cortegiul, pavate sau reparate uneori chiar în preajma festivităților. Era suficient să te depărtezi doar câțiva zeci de metri de drumul oficial, pentru a vedea realitatea, drumuri proaste, șanțuri astupate, murdăria și lipsa de igienă întonate, mai ales la sate, absența vre-unei preocupări estetice, doar rar cârpeli ici-colo, când situația era într'adevăr ajunsă la un stadiu revoltător, sau când vre-un potentat al zilei se interesa de chestiune.

Epoca guvernării de partid din punct de vedere gospodăresc își încheie sfera de activitate cu un bilanț falimentar și adesea fraudulos chiar, căci când se cercetează mai îndeaproape se văd averi răsărite peste noapte la mulți din dragătorii treburilor publice de până mai eri, ce nu se pot justifica.

Nenumăratele apeluri la concordie și unire ale Majestății Sale Regelui, pentru a sprijini activitatea constructivă în folosul binelui obștesc au rămas fără ecou. În locul armoniei, vrajba se întetea din ce în ce tot mai rău. Incultura masselor

electorale ce nu ştiau a discerne adevărul de minciună, sprijineau sistemul «zestrei» guvernamentale, care se obţinea prin abuzuri administrative permiţând funcţionarea primei electorale. Dar demagogia conducătorilor i-a exasperat pe alegători cari deveniseră nişte uri ambulante fierbând de mânie şi înveninând până la demenţă relaţiile sociale.

Şi când în fine, mai multe partide au trecut şi la o organizare militară, cu gărzi exersate, posedând chiar arme de foc, atunci haosul s'a instaurat. Violenţele aveau loc adesea, abuzul pentru intimidarea autorităţilor devenise regulă. Toleranţa vinovată la început a organelor de resort, ce vedeau cu calm aceste diversiuni, au permis acestor metode să se transforme în sistem ajungând până aproape de un războiu civil. Cine a participat la alegerile din toamna lui 1937 a putut să-şi dea seama de gradul de agitaţie la care ajunseseră spiritele.

Majestatea Sa Regele, după rezultatul alegerilor în cari cabinetul liberal, cu toate eforturile sale, nu şi-a putut prelungi guvernarea, neobţinând cota majorităţii relative de 40%, graţie căreia obţinea prima electorală şi în urmă beneficia de majorităţi masive în Cameră şi Senat, a vrut să treacă puterea celui de al doilea mare partid al ţării, partidului naţional-ţărănesc. Dar cu o singură obligaţie impusă acestuia de a colabora la guvern cu gruparea d-lui Alexandru Vaida, care se desfăcuse de câţiva vreme din partid. Obligaţia era grea din punct de vedere intern, al refonctei celor două partide, deoarece dela despărţirea d-lui Vaida de foştii săi colegi, se schimbaseră cuvinte grele de o parte şi de alta tocmai din cauza atmosferei înveninate ce era endemică atunci.

Dar obligaţia era necesară din punct de vedere extern, al situaţiei din ţară şi al curenţilor de opinie publică, căci

se făcuse vizibilă o tendință de orientare spre naționalism, care ar fi fost în parte satisfăcută prin colaborarea d-lui Vaida și a partizanilor d-sale la guvern, cari se remarcaseră printr'o accentuată susținere a revendicărilor naționaliste. Colaborarea între cele două partide nu a fost posibilă din cauze interne, mai ales rivalități de persoane, și atunci Majestatea Sa Regele a fost obligat să recurgă la o altă soluție, la o grupare de dreapta, satisfăcând curentul naționalist, și aduse la putere guvernul Goga (28 Decembrie 1937—9 Februarie 1938), în compunerea căruia au intrat câteva personalități străine pentru a-i mări adeziunea masselor electorale. Reamintim că partidul național-creștin obținuse în alegerile din 1937 abea un procent apropiat de 10% din totalul voturilor exprimate. În tot timpul acestui Cabinet, măsuri lipsite de o suficientă experiență a guvernării, au continuat să menție și să accentueze haosul în care ne găseam.

Ziua de mâine se arăta nesigură și plină de surprize. Campania electorală ce se reîncepuse degenerase într'un preludiu de războiu civil.

În fața catastrofei, o reacțiune era necesară, dar energetică și întreagă.

Atunci a intervenit M. S. Regele, care a modificat Constituția, obținând la plebiscitul ce a urmat, aproape unanimitatea voturilor țării (4.297.581) au votat pentru, doar 5.483 au fost contra, ceea ce arată că imensa majoritate a cetățenilor au ratificat inițiativa regală.

Dreptul nu este făcut pentru o cristalizare definitivă și eternă a normelor de conduită. El trebuie să fie un element viu, adaptabil împrejurărilor pe cari trebuie să le îndrumeze și să le consfințească.

În această situație, M. S. Regele Carol al II-lea a salvat țara din preajma războiului civil, ale cărui consecințe puteau fi incalculabile. Deciziunea Sa hotărâtoare la timpul oportun a avut darul să întoarcă o țară de pe marginea prăpastiei.

Noi nu trebuie să avem soarta și rolul Spaniei.

Noi trebuie să ne consolidăm sufletește, să ne organizăm puternic în toate domeniile, pentru a putea răspunde strâns uniți în jurul Tronului, ca un singur glas, ca o singură inimă, că ne vom apăra Neamul și Țara până la ultima suflare, atunci când soarta ne-o va cere. Și credem, că acest moment de grea încercare nu este departe.

POLITICA INTERNA A MAJESTĂȚII SALE REGELUI CAROL AL II-lea

CAP. V.

Noua Constituție

Majestatea Sa Regele Carol al II-lea caracterizează astfel noua Constituție cu ocazia promulgării ei la 27 Februarie 1938, în urma strălucitului rezultat al plebiscitului din 24 Februarie 1938:

«Noua Constituție este izvorâtă dintr'o nevoe sănătoasă «a cerințelor naționale și a fost frământată în conștiința «Mea și a sfetnicilor Mei, cari alături de neuitatul Meu Părinte au fost creatorii României de astăzi.

«Țara, căreia i-am înfățișat spre învoire această nouă «Constituțiune, a primit-o cu un entuziasm care Mi-a bucurat inima.

«Sunt cel dintâi legat de ea și Voi fi cel dintâi păzitor «al ei pentru binele poporului român».

Ea a fost contrasemnată de Înalt Prea Sfinția Sa Patriarhul Miron Cristea, ca președinte de Consiliu, de miniștrii de Stat, foști prim miniștri, domnii G. G. Mironescu, Nicolae Iorga, dr. Anghelescu, dr. Alexandru Vaida-Voevod, C. Argetoianu și general Văitoianu și de miniștrii de resort d-nii: Gheorghe Tătărescu (externe), C. Argetoianu (industrie și comerț), dr. Voicu Nițescu (muncă), G. Ionescu-Sisești (agricultură și cooperatie), dr. Costinescu (sănătate și ocrotirile sociale), V. Iamandi (culte și arte), Mircea Cancicov (finanțe), Armand Călinescu (interne), general Antonescu (apă-

rarea națională), și C. Angelescu (lucrări publice și comunicații).

Analizând noua Constituție, comparativ cu cea veche, din 29 Martie 1923, constatăm o modificare radicală de sistem și mai multe note caracteristice. Modificarea de sistem constă în trecerea dela un regim parlamentar, la un *regim reprezentativ simplu, regim de autoritate*, în care puterea executivă capătă un rol dominant. Prin aceasta s'a înlăturat monopolul partidelor politice și egalitatea celor trei puteri executive, judecătorească și legislativă.

De astăzi înainte, *M. S. Regele este cu adevărat factorul suprem*. El are: *dreptul de inițiativă al legilor, ca și cel exclusiv de revizuire al Constituției*; Majestatea Sa are de asemenea *dreptul de a amâna Corpurile Legiuitoare pe un an, interval în care Suveranul poate pe cale de Decrete-Legi să ia inițiativa oricăror măsuri necesare*. Majestatea Sa mai are *dreptul de veto absolut în confecționarea legior, ca și cel de a declara războiu și de a încheia pace și de a numi jumătate din senatori*.

În regimul reprezentativ simplu Parlamentul este subordonat puterii regale. El nu mai are o dată fixă când trebuie să se întrunească, durata sesiunii nu este determinată, simpla obligațiune a reunirii odată pe an fiind specificată expres, M. S. putând decide închiderea sesiunii oricând. Parlamentul mai pierde și dreptul de inițiativă al tuturor legilor, păstrând numai pe al celor de interes obștesc, pierzând și dreptul de sporire al cheltuelilor bugetului ce-i este supus spre aprobare. (Și Camera și Senatul vor vota bugetul de acum înainte).

Un control sever al cheltuelilor este prevăzut prin înființarea unui corp superior de control și prin verificarea conturilor cel mai târziu în doi ani dela expirarea exercițiului. De asemenea toate veniturile provenite dela Casele speciale

de cari poate dispune guvernul, trebuesc trecute în buget, ceea ce va permite alcătuirea unui *buget sincer și real*.

Compunerea și recrutarea Adunărilor a fost profund schimbată. *Baza lor* va fi de aici înainte *munca*: «agricultura și munca manuală, comerțul și industria, profesiunile libere», practicate efectiv vor da pe candidații pentru Cameră și organizarea corporativă a fost întocmită pentru senatorii aleși, pe lângă cei numiți de M. S. Regele și cei de drept. *Majoratul electoral*, când cetățeanul capătă dreptul de vot, nu mai este egal cu cel civil, — la 21 de ani —, ci se stabilește la 30 de ani.

Nu se face nici o diferență de sex. Mandatul deputaților durează șase ani și al senatorilor nouă ani.

Răspunderea miniștrilor este astăzi stabilită față de M. S. Regele, iar nu față de Parlament ca până acum.

Camera în această nouă compunere va reprezenta opinia matură a diverselor categorii de cetățeni, iar Senatul va fi instituția ponderatoare animată de tradiție, experiență și spirit de continuitate. Se poate spune cu drept cuvânt că, *domnia electoralului a încetat acum*, s'au întărit organizațiile profesionale, iar mărirea termenului mandatului parlamentar va evita dese convulsii electorale de până acum, și micșorarea probabilă a duratei sesiunilor va împiedica continuarea cu perpetuarea politicii într'un fel de profesiune ad-hoc, cum era până acum.

Această plagă a politicienilor fără meserie, cari dintr'un interes pur egoistic, au exploatat până în prezent țara, dispare în urma noiei Constituțiuni, cu tot cortegiul afacerist ce o însoțea.

Notele dominante ale Constituției din 1938, sunt următoarele:

- I. Stabilește pentru întâia oară *primatul etnic românesc*.
- II. Introduce o *concepție solidaristă*.

I. Primatul etnic românesc este expres specificat în art. 27 și 67. În primul se prevede că: «Numai cetățenii români sunt «admisibili în funcțiunile și demnitățile publice civile și «militare, ținându-se seamă de caracterul majoritar și creator «de Stat al Națiunii Române». Cu alte cuvinte, este vorba de preponderența masivă a elementului etnic românesc, care este și firească și indispensabilă, pentru a păstra și apăra caracterul național al Statului.

În cel de al doilea se prevede obligația pentru miniștri de a fi români de cel puțin trei generații, ceea ce asigură recrutarea lor dintre elementele etnice cu adevărat românești. Rolul și puterea unui ministru sunt de natură a influența profund Țara, ceea ce justifică norma constituțională stabilită. Se exceptează dela aplicarea acestei măsuri acei cari au fost miniștri până acum.

II. Concepția solidaristă a noiei Constituții se oglindește în numeroase articole, din cari se vede preocuparea profundă a Constituantului din 1938 de interesul social altruist în flagrantă opoziție cu interesul individual egoist. Această preocupare nu reiese numai din articolele dispartate, ci și din întreg ansamblul ei.

În adevăr, se specifică pentru prima oară despre «drep-turile și datorile cetățenilor». Se fixează o serie de *incompa-tibilități*, cari vor însenina atmosfera morală ce ne încon-joară și anume:

a) miniștrii de Justiție nu pot exercita profesiunea de avocat timp de *un an* dela data demisiunei.

b) miniștrii demisionați nu pot face parte timp de *trei ani* din consiliile de administrație ale întreprinderii cu cari au încheiat contracte.

c) de asemenea membrii Corpurilor Legiuitoare nu pot apăra interese particulare împotriva Statului, ei nu pot face parte din consiliile de administrație ale întreprinderilor cari au contractat cu Statul, Județul sau Comunele, nici ocupa

vre-o altă funcție salariată numiți fiind de puterea executivă. Această ultimă dispoziție exista și în vechea Constituție, dar era ocolită prin subterfugii procedurale, de pildă câți deputați sau senatori n'au fost *delegați* secretari generali de Ministere. Acum aceste cumuluri nu vor mai fi tolerate.

d) clerul nu mai poate face politică, ceeace îi va permite să se gândească serios la misiunea sa, ridicându-se la o adevărată supremație morală.

e) se desființează Curțile cu Juri, a căror activitate lăsa mult de dorit din cauza compunerii lor defectuoase.

f) se înființează pedeapsa cu moartea în cazuri grave.

g) delapidarea de bani publici devine crimă.

În rezumat, Constituția din 1938 ¹⁾ inaugurează o nouă eră în viața politică a României. Ea tinde să despoliticianizeze țara, să-i dea o ținută morală superioară prin concepția ei solidaristă, care va determina mai multă conștiinciozitate, mai multă stabilitate, mai multă cinste. Nu vom mai asista la rușinoase afaceri veroase, devenite posibile grație complicității înaltor dregători ai Statului, cum a fost atât de des sdruncinată opinia publică în ultimii ani.

Grație controlului financiar, nou introdus, risipa banilor publici va dispărea și întrebuințarea fondurilor va fi vizibilă și explicită în bugetele sincere și reale ce se vor întocmi.

În ceasul al doisprezecelea o soluție grabnică și radicală se impunea. Instabilitatea internațională pe deoparte, nesiguranța internă pe de alta, nu puteau fi îndreptate decât printr'un suprem efort realizat la timp de Suveranul nostru.

Ideile diriguitoare ale Constituției actuale sunt Patria și M. S. Regele. Acestea au inspirat noile texte ce vor asigura o concepție unitară și o execuție uniformă, o rapidă tradu-

1) La finele lucrării printre anexe publicăm textul integral al noii Constituții.

cere în fapt a celor edictate, o funcționare regulată a aparatului public și în plus, renașterea respectului autorității în Stat, atât de necesară pentru a împiedica anarhia, și care lăsa atât de mult de dorit la începutul anului 1938.

Noua Constituție este pe deoparte o reîntoarcere la vechiul drept românesc. când Domnitorul avea dificila misiune de a juca rolul precumpănitor în Stat, care era menținut și în proiectul de Constituție din 1863 al Domnitorului Cuza și pe de alta, o raliere a noastră la dreptul american al Statele Unite, unde rolul și puterile președintelui sunt mult asemănătoare cu cele ale Suveranului nostru.

Adeziunea poporului prin plebiscit este o normă utilizată în țări profund democratice, cum sunt Statele Unite, Elveția și uneori Anglia.

În concluzii, credem că Majestatea Sa Regele acordând Țării noua Constituție, i-a făcut un imens serviciu, îndepărtând supralicităția demagogică instabilă și dăunătoare, ce-i va permite să pășească cu adevărat la o consolidare hotărâtă și trainică.

CAP. VI.

Reforma Administrativă

Noua lege administrativă, publicată în Monitorul Oficial No. 187 Partea I din 14 August 1938, este cea mai importantă măsură legislativă luată după Constituție. Ea tinde să schimbe fața Țării, favorizându-i dezvoltarea și progresul la cari are dreptul.

Trebue să recunoaștem că din punct de vedere administrativ, în cei douăzeci de ani ce au urmat dela finele războiului mondial, s'a făcut foarte puțin în întreaga țară cu excepția doar a Capitalei. Epoca de preponderență a partidelor politice se soldează cu foarte puține îmbunătățiri gospodărești. Regiuni întregi sunt în aceeași stare ca cea de după războiu, unele chiar au mai decăzut.

D-l ministru de interne Armand Călinescu, într'un articol al d-sale, precizează că din 175 orașe, 114 n'au lucrări de canalizare și 108 nu sunt alimentate cu apă potabilă și că, chiar acolo unde s'au făcut asemenea lucrări, ele sunt adesea insuficiente.

Această situație înapoiată nu mai putea dăinui. Cauzele ei erau multiple:

a) În prim rând trebue menționat *politicianismul*, care grație sistemului său instabil și lipsit de continuitate pe de o parte și a abuzurilor sale pe de alta, constituia principalul impediment al unei dezvoltări normale a vieții noastre administrative. Șefii autorităților administrative locale și organele

principale respective erau recrutate pe bază politică, fiind deci dependente de electoral. Din această cauză, se menționau adesea cheltueli ce mergeau până la risipă pentru menținerea și sprijinirea alegătorilor, controlul era inexistent iar de vre-o responsabilitate nu putea fi vorba. În asemenea condiții nu era de mirare că finanțele locale mergeau prost, că se acordau gratuități nejustificate cu nimic foștilor și viitorilor primari și clientelei lor electorale, cu privire la serviciile Comunei. De asemenea s'au încheiat și perfectat concesiuni scandaloase a bunurilor comunale. Menținerea mai departe a factorului politic ca element determinant al vieții administrative, ar fi însemnat perpetuarea acestor abuzuri și ajungerea la ruină.

b) În al doilea rând trebuie să menționăm că o altă cauză destul de importantă a stării înapoiate administrative în care ne aflăm, consta în faptul, că elementele cu adevărat destoinice ce se ridicau în provincie de îndată ce treceau în primele linii ale vieții sociale, urmăreau cât mai rapid *plecarea în Capitală*. Această *desrădăcinare* a elementelor capabile spre București, este un fenomen general, justificat în parte de halul în care se află orașele noastre de provincie și de atracția pe care o exercită Capitala. Dar dacă aceste elemente importante, culte și influente, ar fi rămas pe loc și ar fi insistat pentru o ridicare a vieții orașelor de unde sunt originari, atunci încetul cu încetul s'ar fi realizat îmbunătățiri reale și exodul acesta n'ar mai fi fost necesar.

c) În al treilea rând *excesul unei centralizări*, împinsă uneori până la absurd, descuraja și frâna chiar pe cei mai entuziaști edili. De câte ori n'am aflat că pentru a se obține autorizarea reparării unui pod dintr'un județ, de pildă, care suferise o stricăciune importantă, treceau luni până se reuneau toate aprobările necesare, interval în care populația trebuia să treacă prin apă, dacă avea nevoie să circule.

Noua lege administrativă concepută după ample studii ale nevoilor locale și ale legislației contimporane din alte țări ca Italia, Jugoslavia, Polonia, Franța, Ungaria, constituie o bază serioasă și puternică pentru refacerea noastră.

Ea este condusă de următoarele principii diriguitoare:

1) Scoate politicul din administrație, utilizând cadre stabile recrutate după criterii obiective de studii și pregătire administrativă.

2) Aplică descentralizarea,

3) Sistematizează întreprinderile comunale,

4) Fixează planuri de lucrări, ținând cont de posibilitățile imediate și de o desfășurare în timp în spirit de continuitate și

5) Crează entități noi geografice și politice, ținuturile, cari constituiesc unități reale economice ce se vor desvolta în chip natural.

În adevăr, politica nu mai are ce căuta în administrația locală. Țara a fost împărțită în zece ținuturi și anume: *Olt*, (compus din șase județe: Dolj, Mehedinți, Gorj, Vâlcea, Romanși și Olt) cu reședința la Craiova, *Bucegi* (compus din zece județe: Ilfov, Teleorman, Argeș, Mușcel, Dâmbovița, Vlașca, Prahova, Buzău, Brașov și Trei Scaune), cu reședința la București; *Marea*, (compus din 4 județe: Constanța, Ialomița, Durostor și Caliacra), *Dunărea de Jos* (compus din 10 județe: Covurlui, Brăila, Tulcea, Ismail, Cahul, Fălciu, Tutova, Tecuci, Putna și Râmnicu-Sărat) cu reședința Galați, *Nistru* (compus din patru județe: Lăpușna, Orhei, Tighina și Cetatea Albă) cu reședința la Chișinău, *Prut* (compus din 9 județe: Iași, Bacău, Neamț, Baia, Botoșani, Bălți, Soroca, Vaslui și Roman), cu reședința la Iași, *Suceava* (compus din 7 județe: Cernăuți, Hotin, Storojineț, Rădăuți, Câmpulung, Suceava și Dorohoi) cu reședința la Cernăuți, *Mureș* (compus din 9 județe: Alba, Turda, Mureș, Ciuc, Odorhei, Făgăraș, Târnava Mare, Târnava Mică și Sibiu) cu

reședința la Alba Iulia, *Someș* (compus din 7 județe: Cluj, Bihor, *Someș*, Sălaș, Satu-Mare, Maramureș și Năsăud), cu reședința la Cluj și *Timiș* (compus din 5 județe: Timiș-Torontal, Arad, Caraș, Severin și Hunedoara), cu reședința la Timișoara.

Ținutul este împărțit în județe, plăși și comune. Personalitate juridică au numai ținuturile și comunele: județul și plasa sunt simple subdiviziuni administrative.

Ținutul este condus de un rezident regal, numit pe șase ani. El este reprezentantul guvernului și administratorul ținutului. Pe lângă el toate Ministerele vor avea servicii descentralizate la reședința sa, afară de cele de justiție, apărare națională, externe, și de stabilimentele de învățământ superior, regiile publice, autonome și întreprinderile comerciale. El este ajutat de un secretar general care este funcționar de carieră. Pe lângă el funcționează un consiliu al ținutului, format din membri aleși și de drept. Cei aleși sunt aleși de consiliile comunale din ținut și de camerile de agricultură, comerț și industrie și muncă din ținut pe șase ani. Cei de drept sunt: rectorul Universității sau directorul cel mai vechiu al școlii celei de grad mai superior, inginerul de Stat cel mai vechiu în grad și cel mai superior, medicul de Stat (eventual și profesorul de igienă unde sunt facultăți de medicină) cel mai vechiu și cel mai înalt în grad, inginerul agronom și inginerul silvic, cel mai vechiu și cel mai înalt în grad, președintele societății de asistență socială al celei mai importante și mai vechi din ținut, conducătorul Căminului Cultural, însărcinat cu serviciul social obligator și inspectorul din ținut al Străzii Țării. Consiliul ținutului are drept principală menire supravegherea situației financiare a ținutului. El crează veniturile în conformitate cu legile în vigoare, votează bugetul și tranșează orice mari operațiuni financiare: împrumuturi, înstrăinări, cumpărări, concesiuni, etc., când trec de a 20-a parte din bugetul veniturilor ordinare. Intr'un ase-

menea ținut, alcătuit astfel ca să fie o regiune naturală, se fac importante economii de regie prin concentrare și se poate urmări un program de lucrări vaste pe un timp îndelungat.

Prefectul este funcționar de carieră. El reprezintă în județ guvernul și ministerul de interne. Și pretorul, conducătorul plășii și notarul, funcționarul permanent al comunei rurale, sunt funcționari de carieră.

A doua personalitate juridică importantă după ținut, este Comuna. Ea e condusă de un primar numit de puterea centrală, pe termen de șase ani.

Întreprinderilor comunale li s'a asigurat acum o administrație unitară, și un serios control. Serviciile municipale sau urbane de apă, lumină, transport în comun au o administrație separată cu un buget special, veniturile lor rămânând afectate întreprinderii. Astfel se poate întocmi un program de înzestrare și ameliorare. Pentru comunele mici s'a admis posibilitatea de concentrare intercomunală favorabilă întreprinderilor comunale, cari își pot astfel raționaliza cheltuielile mai bine. S'a creat un consiliu superior al exploatareilor comunale și o direcție tehnică în minister, pentru a se stabili norme unitare de lucru. Se vor întocmi două feluri de planuri ale comunelor:

a) Unul general de aliniere și nivelment și

b) Unul de sistematizare, înfrumusețare și extindere.

Planuri de lucrări mari realizabile în epoci îndelungate, pe zece ani de pildă, și planuri de imediată aplicare, pe primii doi ani, cari vin, sunt în studiu.

S'a creat responsabilitatea civilă a primarului pentru daunele cauzate administrației sau particularilor.

Pe lângă primar, s'a înființat ca organ principal un consiliu comunal restrâns, compus din membri aleși și de drept. Cei aleși sunt trei la comunele rurale, cinci în comune

urbane nereședințe de județ, șapte în comunele urbane, reședințe de județ și 12 în Municipiu. Mandatul lor e pe șase ani. Cei de drept în comunele rurale sunt: preotul ortodox cel mai vechiu din sat, și cel mai vechiu diriginte al școalei primare. E singura dată când cariera de preot sau învățător e compatibilă cu o funcțiune administrativă sub imperiul actualei legi, în consiliile comunale. În comunele urbane sunt membri de drept: directorul cel mai vechiu al școalei de gradul cel mai înalt, cel mai vechiu reprezentant al bisericii ortodoxe, medicul și veterinarul, cei mai înalți în grad și cei mai vechi, directorul Căminului cultural, însărcinat cu serviciul social obligator și primarii comunelor suburbane, — cari iau parte când se hotărăsc probleme privind comuna lor. Ca și Consiliul ținutului, cel comunal are ca principală atribuțiune supravegherea situației financiare a Comunei. El crează veniturile în limitele legale, votează bugetul, aprobă împrumuturi și orice înstrăinări, cumpărări, concesiuni, etc. ce întrec a 20-a parte din bugetul veniturilor ordinare ale Comunei.

Interesele minoritarilor au fost respectate, căci s'a prevăzut că, în comunele, unde majoritatea populației aparține unei minorități etnice, primarul va fi numit din sânul ei; de asemenea membrii consiliului de altă origină etnică pot să se exprime în limba lor maternă (art. 41). Când e vorba de participarea în consiliile comunale a membrilor de drept și arume a preotului ortodox, dacă majoritatea cetățenilor dintr'o comună, aparțin altui cult, atunci va face parte din consiliu și cel mai vechiu preot al cultului majoritar al minorității etnice (art. 25 al. a și 26 al. b).

În rezumat, noua lege administrativă a creat cadre stabile în administrație, recrutate dintre personalitățile cele mai de seamă din localitate, respectând ierarhia administrativă, cadre ce vor putea lucra în spirit gospodăresc de continuitate și de independență.

Political a fost îndepărtat, descentralizarea realizată.

O gestiune sănătoasă se poate ușor desvolta în lumina noilor principii.

Instrumentul a fost creat. Trebuie numai ca cei însărcinați cu nouile atribuțiuni să-și facă datoria cu tragere de inimă și conștiinciozitate, pentru ca în curând fața Țării să fie schimbată radical.

Deblocarea cadrelor

De circa un an și mai bine, prin noi măsuri legislative, suspendându-se Statutul funcționarilor, s'au modificat numeroase legi: de organizare a Justiției, de înaintări în armată, de pensionări în învățământul superior, secundar și primar, măsuri care au avut drept rezultat profunde prime-niri în rândurile aparatului de Stat în toate direcțiile. Nu putem să le analizăm în detaliu, deoarece am încălca lucrarea cu prea multe date. Constatăm numai efectele generale ale acestui ansamblu de măsuri și anume ele au tins convergent la o pensionare a mai tuturor funcționarilor ajunși în jurul vârstei de 60 de ani. Aceasta a determinat o *întinerire a tuturor cadrelor*, reamintind unul din discursurile M. S. Regelui, în care M. S. menționa încă de mai multă vreme nevoia de a Se vedea înconjurat în posturile de comandă de «generația Sa».

Această întinerire pe deoparte, călăuzită în cazurile importante de valoarea personală necontestată a celor aleși, ca de pildă desemnarea primului președinte al Inaltei Curți de casație d. Andrei Rădulescu, a ridicat nivelul și prestigiul organelor Statului dela o zi la alta.

S'a terminat în fine cu epoca, când anumiți funcționari credeau că slujba a fost înființată pentru ei și făceau tot ce le trecea prin cap, bătându-și joc de interesele populației, arbitrarul instaurându-se în principiu general diriguitor. Erau

Ministere, ca cel al Instrucției de pildă, unde câțiva directori terorizau întregul corp profesoral al învățământului primar și adesea și secundar. Favoritismul, nepotismul și bacșișul tronau, devenind chiar «un obicei al pământului», ceea ce contribuia la scoborârea nivelului general al autorității Statului până aproape de zero.

O schimbare a mentalității nu e posibilă cu aceiași oameni nărași în rele, dominați de rutina nepăsării și a bunului plac. De aceia, aceste primeniri au fost primite foarte favorabil de opinia publică, care vedea inaugurată astfel o eră nouă.

Concepția ce domină acum Corpul funcționăresc de azi e inspirată de deviza devenită dogmă «*toujours mieux servir*». Cu puteri virile, cu energia caracteristică maturității, cu un control eficace prevăzut de noua structură legislativă la adăpostul stabilității și al independenței, călăuziți de muncă și de ultimele cercetări, titularii actuali ai posturilor de comandă în Stat, vor trebui să ridice România în scurtă vreme la nivelul ce-l merită.

Pacificarea Spiritelor

Prin dispariția partidelor politice, a căror funcționare este interzisă dela 30 Martie 1938 —, prin deblocarea cadrelor administrative de unele elemente dăunătoare, s'a limpezit simțitor ambianța înconjurătoare, înlăturându-se pricinile mari de vrajbă. Dar numai atât nu era suficient. Trebuiau prin exemple și acțiunea energică scoși din viața publică aceia ce în ultima vreme întrebuințau drept armă politică intimidarea și teroarea. E vorba de garda de fer, dizolvată în formă și reconstituită în fond, puțin în urmă, în partidul «Totul pentru Țară», care prin violență voia să se impună la cârma țării.

Nu încerc să fac istoricul formării acestui partid cum

n'am făcut-o pentru nici un altul. În trecere trebuie însă să adaug că inițiatorul acestei mișcări, Corneliu Zelea Codreanu, a debutat în viața politică printr'o crimă, prin asasinarea prefectului de poliție al orașului Iași, Manciu. Pe aceeași linie au continuat partizanii acestui partid înscriind în activul lor asasinarea lui I. G. Duca și a propriului lor partizan, ce se despărțise la un moment dat de ei, Mihail Stelescu. Au urmat tentativele de omor asupra d-lor: Traian Bratu, Ștefănescu-Goangă, colonel Cristescu și alții, încercând să înscăuneze astfel la noi practici teroriste, străine de sufletul și atmosfera românească.

Cu multă energie ministerul de interne și instanțele judecătorești și-au făcut, acum, datoria, pedepsind cu strășnicie pe turburătorii ordinei publice și într'un timp, relativ destul de scurt, nici un an de zile, se poate constata că această mișcare a devenit inexistentă, spre liniștea țării. Spiritele au fost pacificate și îndrumate spre muncă constructivă printr'un record de perseverență, energie și pricepere.

Frontul Renașterii Naționale

La 16 Decembrie un grup de 49 de oameni politici, miniștri, foști miniștri, membri ai Academiei Române, profesori universitari, militari destoinici s'au constituit într'un front totalitar, la care o imensă majoritate a oamenilor noștri politici, originari atât din vechiul regat cât și din noile provincii, reprezentând mai toate fostele partide au aderat cu multă spontaneitate și entuziasm. D-l Al. Vaida Voevod, fruntașul naționalist bine cunoscut, întrebat, cu acest prilej, dacă ar primi un post de ministru plenipotențiar, declara într'un interview recent, «că ar primi chiar să fie și primar la Opleț, în serviciul țării».

În această ordine de idei, un exemplu frumos l-a dat d-l George Tătărescu, primind însărcinarea de ambasador la Paris.

Prin constituirea acestui «Front al Renașterii Naționale», în care au intrat mai toate personalitățile de prim plan ale vieții publice române, se va putea promova în toate posturile importante numai reprezentanți ai elitei noastre intelectuale, nivelul conducătorilor și al întregii țări sporind la o înălțime neatinsă încă până în prezent.

Pentru prima oară M. S. Regele Carol al II-lea va putea desemna «the right man in the right place» peste tot. Națiunea Română în plenul ei, nu poate să nu fie recunoscătoare Suveranului care a deschis acest nou drum de solidaritate și consolidare națională, înlăturând ura, violența și metodele destructive ce înveninaseră atât de adânc viața publică în trecutul apropiat. Sunt progrese și progrese. Această operă așează pe Suveranul nostru în istoria lumii alături de marii reformatori ai secolului al XX-lea, ale căror minți luminate conduc popoarele spre mai bine și mai frumos.

Publicăm mai jos conferința d-lui Ministru Armand Călinescu ținută la Radio în seara de 11 Ianuarie 1939, care caracterizează perfect rostul și misiunea «Frontului Renașterii Naționale» :

Rostul „Frontului Renașterii Naționale“

«Au trecut două săptămâni numai, de când prin lege s'a autorizat crearea unui organism politic și deja peste trei milioane și jumătate de cetățeni și-au dat adeziunea lor la «Frontul Renașterii Naționale». Niciodată, în trecut, un regim de partid nu a întrunit jumătate cel puțin din aceste sufragii. Această constatare ne poate da măsura mișcării la care asistăm. De altă parte, adeziunile înregistrate azi constituiesc a doua mare manifestație populară, după plebiscitul din Februarie trecut. În mai puțin de un an țara și-a reînnoit așa dar, în mod simplu dar hotărât, sentimentul ei.

Semnificația mișcării pentru F. R. N.

Care este semnificația acestor manifestațiuni?

Ce concluziuni se pot trage de aici ?

Socotesc că din aceste împrejurări se pot înțelege două lucruri. Mai întâi, repudierea definitivă a vechiului regim politic în care am trăit și, în al doilea rând dorința de a se desvolta o viață, nouă, pe alte temeuri și cu alte idealuri decât cele din trecut.

Repudierea vechiului regim.

În adevăr, cine îl mai susține astăzi? Nimeni!

Cine îl mai regretă? Câțiva! Și, ceea ce este și mai caracteristic, această abandonare nu este numai rezultatul unei stări psihologice, ci este datorită îndeosebi unei analize raționale.

Un trecut de amăgiri și deziluzii

Din clipa în care firul existenței partidelor a fost curmat și individul, desprins din obligațiunile învechite, și-a recăpătat libertatea de judecată, din clipa aceea el a înțeles aspectul amăgitor al stărilor trecute. Câteva reflexiuni vor ilustra acest proces și vor întări acest raționament. Astfel, rînd pe rînd, partidele invocau odinioară voința națională ca temei al dreptului de a guverna. Dar mă întreb: Când această voință națională s'a exprimat ea cu sinceritate? Care consultare populară în cei douăzeci de ani ai regimului de partid, nu a fost sgomotos contestată? Cine își mai făcea iluzii asupra rostului acestei debateri ?

Se pretindea deasemenea că în parlament rezida toată forța acțiunii de guvernare și că independența lui de deciziune constituia esența sistemului. Care parlament a avut însă realmente această virtute? Când a elaborat el o singură lege? Când a răsturnat un singur guvern? Cine nu-și amintește că

Parlamentul era doar fațadă și că în dosul lui era clubul care hotăra ?

S'a pretins întotdeauna că legătura între partide și țară se făcea pe baza programelor.

Trebuia dată iluziunea unor înalte preocupări ideologice în acțiunea politică. Expunerea lor se oficia cu adevărată religiozitate.

Nu contest utilitatea programelor ca linie generală de orientare pentru omul de Stat. Dar contest ca vreodată făgăduelile din perioada electorală să fi fost îndeplinite la guvern.

Și dacă a existat un fenomen semnificativ în această privință, apoi a fost unanimul scepticism al cetățenilor în ce privește soarta programelor.

Dealtminteri, ce sinceritate se putea presupune afișării lor, când, pentru atingerea unor obiective, se recurgea la solidarități echivoce? Socotesc că niciodată regimul democrat în România nu s'a autodiscreditat mai dureros, decât în Decembrie 1937, când două partide diametral opuse ca concepție politică, se prezentau aliate în fața țării. Ce putea să înțeleagă ea atunci sub raportul ideologic? Ce reprezenta această înfățișare ca onestitate politică? Care mai era spiritul acțiunii? Cred că în acel ceas s'a decis soarta vechiului regim, condamându-se iremediabil singur și dând la iveală falsitatea și inutilitatea lui.

„Elanul sufletesc“ de tristă aducere aminte

S'a invocat adesea ori elanul sufletesc pe care-l manifestau partidele politice. Care elan? Dar nu l-am trăit cu toții? Nu știm că el se întea în măsura în care la orizont se întrevea o perspectivă de venire la putere, și că se stingea îndată ce orizontul se întuneca? Iar în sânul aceluiaș partid, nu știm oare că elanul individual era deslănțuit, când se vedea asigurat de un portofoliu, de un mandat sau de un post

și că același elan dispărea, sau era gata să se deplaseze într'un club vecin, la prima decepțiune personală? Prin urmare, elan interesat, da; dar elan creator, aceasta nu prea am văzut în trecut.

Partidele și-au semnat singure actul de deces

O ultimă legendă era aceea a interesului general, pe care orice partid pretindea că îl reprezintă. Dar și aceasta a fost repetat desmințită, fiindcă, oricând s'a făcut un apel la uniunea generală, ea nu s'a putut realiza. De câte ori Suveranul Țării, cu acea clară viziune a primejdiilor viitoare, cu acel simț adânc de patriotică datorie, nu a chemat pe oamenii politici și partidele la realitate !

Fără îndoială, în fața istoriei Suveranul țării poate avea conștiința împăcată.

Dar partidele politice, cum au răspuns ele? Ce simțăminte și ce preocupări le-au mânat? Desigur, nu interesele superioare și permanente ale Țării, ci acelea mărunte ale unor persoane. Acest adevăr era ilustrat de fenomenul cunoscut al fărâmițării partidelor. Motivul real și adânc al înmulțirii lor, era tocmai ivirea ambițiunilor personale, care se cereau satisfăcute.

Iar când jocul politic le aducea în locul de răspundere, începeau prin a distruge tot ceea ce predecesorii realizaseră. Fiecare ținea să se înscrie în istorie cu mica lui vanitate, fără a înțelege întârzierea ce aducea dezvoltării normale a Țării.

Dealtminteri, vechiul regim era caracterizat prin două note dominante: apelul la tot ceea ce diviza, la tot ceea ce împărștia forțe, la tot ce adâncea urile și apoi discreditarea reciprocă a oamenilor, micșorarea oricăror valori morale.

Cine nu-și amintește acea revărsare de patimi? Fiecare căuta să distrugă pe concurentul său. Nu mai exista respectul de părinte, nu mai exista dragostea de frate. Familiile se a-

runcau, cu sadism, unele împotriva altora. Viața în sate era un adevărat infern. Și aceasta se chema politică!

Între Stat și individ

Ce devenea Statul în această vreme? Statul, ca reprezentant al colectivității ca întrupare a intereselor permanente, ca forță de apărare a Națiunii, în afară? Statul, în regimul luptelor de partid, era fixat într-o atitudine de pasivitate. Toate legiunile nu făceau decât să-i limiteze drepturile și puterile, pentru a lăsa drumul liber tuturor manifestațiunilor individului.

Individul era așezat pe primul plan; satisfacerea lui era idealul în societate, Statul devenea subordonat. Dela un timp, pasivitatea lui s'a transformat într-o adevărată abdicare.

Prin acțiunea partidelor, individul anarhic nu a mai cunoscut control și nici stăpânire; ideea de autoritate se prăbușise.

Iată pentru ce spuneam că manifestarea populară de astăzi înseamnă mai întâiu repudierea vechiului regim.

Semnificația adeziunilor la F. R. N.

Dar ar fi o gravă eroare de psihologie, dacă ne-am închipui că adeziunile pentru «Frontul Renașterii Naționale» au numai un înțeles negativ. Nu. Ele sunt totdeauna expresiunea dorinței vii de a se întări o viață cu totul nouă. Sunt revizuirii de conștiință care s'au făcut. Sunt năzuinți constructive care se afirmă. Sunt idealuri de dezvoltare națională care se impun. Toate își vor găsi posibilitățile de manifestare și realizare, prin intermediul unui singur instrument politic.

Ce este Frontul Renașterii Naționale

Ce este acest «Front al Renașterii Naționale»?

Mai întâi, țin să subliniez că este o formulă românească. Cine încearcă să găsească identitate cu vre-un regim străin, se înșală. Cine caută aici vre-o inspirațiune de aiurea, nu o va afla. Pot exista unele detalii de formă asemănătoare, în materie politică, mintea omenească nu a creat nicăeri tipuri de originalitate perfectă.

Dar ceea ce este esențial, fondul acestei mișcări politice este dela noi. Izvorul ei, sufletul și scopurile ei, sunt proprii nouă și nevoilor noastre, sunt românești.

Dealtminteri, eu socotesc că prin această mișcare noi re-înviem astăzi o veche tradiție românească.

Să nu uităm că, în adevăr, în toate momentele grele poporul nostru a știut să fie unit. Toate actele mari din istoria țării au fost rezultatul unor eforturi comune. Mai mult chiar, ori de câte ori înaintașii noștri realizau uniunea națională, ei încercau un sentiment de înălțare sufletească și o manifestau cu o îndreptățită mândrie.

Așa au făcut unirea dela 1859, așa au făcut războiul independentei, așa au luptat la 1916. În aceste exemple ale trecutului trebuie să găsim inspirațiuni. Și nu pot rezista ispitei, de a reaminti cuvintele rostite de unii mari bărbați de Stat ai României.

Astfel, într'un moment istoric, Costache Rosetti spunea: «Dacă ne-am combătut uneori, lupta a fost în lucruri mici. Când a fost vorba de Națiune n'a fost român care să fie în diviziune, ci unitate. Nici o lovire nu poate să sfarme o națiune, oricât de mică, atunci când ea este unanimă. Și unanimă a fost și va fi România, în toate ceasurile cele mari».

Iată cum vorbea un adevărat bărbat de Stat.

Iar cu 20 de ani în urmă într'alt moment istoric, în tim-

pul marelui război, iată ce admirabilă pildă de solidaritate și de abnegațiune dădea Take Ionescu :

«Răsplata noastră, domnilor»? — spunea el — «Răsplată personală? Nici una. Istoria va uita până și numele fiecăruia dintre noi. Dar istoria nu va uita că, strânși cu toții de nevoi, am avut nu numai bărbăția de a crede în victorie și de a spune: vom pieri dar nu vom dezarma; dar am avut și bărbăția să ne decapităm singuri, pentru generațiile viitoare».

Citesc aceste pagini, pentru ca să le compar cu jalnicele manifestări ale unor oameni politici din ziua de astăzi, cari își plimă paraponul în foi răspândite clandestin pela colțuri de stradă. Oare nu înțeleg ei grijile și răspunderile ceasului de față? Nu simt ei trista poziție în care se situează, față de înălțătoarele pilde pe care ni le dau înaintașii? Dacă nu le înțeleg ei, le înțelege în schimb Țara. Și aceste singularizări nu pot și nu vor împiedica mersul istoriei.

Se reia tradiția uniunii naționale

Noi reluăm așa dar tradiția uniunii naționale. Și mă gândesc deasemenea la minunatul exemplu pe care ni l-a dat Ardealul. În momentul Unirii și câțva timp după aceea, toți fiii lui erau adunați într'un singur mănunchi, într'o singură forță politică. Ea se bucura de tot prestigiul, de tot elanul. Atunci, în adevăr, exista patriotică însuflețire, iar nu în urmă, când au apărut sciziunile; și de câte ori nu am auzit pe bătrânii ardeleni amintindu-și cu melancolie de epoca de glorie, când toți erau însuflețiți de idealurile superioare, iar nu măcinați de ambițiunile personale.

Prin urmare, diviziunea în partide nu a fost acolo un bine, nu a adus un folos, — ci dimpotrivă. Astăzi renaștem pretutindeni aceeași uniune națională. Prin urmare, reintrăm în spiritul tradițional al Ardealului.

Conlucrarea cu minoritățile etnice

Am chemat și am primit în «Frontul Renașterii» și minoritățile etnice conlocuitoare. Acest fapt nu trebuie să surprindă, ci el este menit să ilustreze și concepțiunea politică și spiritul propriu Românilor.

Suntem desigur, un Stat Național. Pământul nostru este un pământ românesc. Suntem cel mai vechi și cel dintâi popor care l-a ocupat, care l-a muncit și l-a fructificat.

Dacă ulterior, unele regiuni au fost vremelnic supuse dominațiunilor streine, aduse de vitregia vremurilor, acestea nu au schimbat dreptul nostru fundamental, ci numai l-au încălcat. Deasemenea, nu au putut schimba caracterul poporului român, care a stăruit neconținut cu ființa lui, cu limba lui națională. Prin urmare, hotarul Statului Român este hotarul națiunii române. El nu este trasat de vre-o convențiune, el nu este atribuit de vre-un tratat. El este indicat de istorie și de drepturi naturale. Deaceea îl vom apăra cu ultima hotărâre, ca pe un patrimoniu sfânt.

În hotarul nostru național, trăesc însă, din vremuri îndepărtate, și cetățeni de altă origină etnică. Este un fenomen care se întâlnește în mai toate Statele. Cu acești cetățeni avem interese pe care le impun conviețuirea în acelaș Stat și idealul de civilizație și bună stare comună.

Față de minoritățile etnice, noi am avut și avem o politică foarte limpede. Mai întâi, pretindem că nicăeri minoritățile etnice nu s'au bucurat de un tratament mai bun ca cel din România. Care este acest tratament?

Constituția Țării fixează principiul egalității desăvârșite în fața legii. Prin urmare, se recunosc aceleași drepturi politice și, firește, aceleași garanții legale, tuturor cetățenilor.

În acest cadru, minoritățile pot întrebuința limba proprie în religie, în presă, în reuniuni. Deasemenea, pot utiliza limba maternă în fața autorităților administrative, cum și, în anumite condiții, în fața justiției.

În ce privește dezvoltarea culturală, le-am dat dreptul de a înființa școli și instituțiuni confesionale proprii și am introdus limba maternă ca limbă de predare în școli de Stat. Vor primi o parte echitabilă din sumele afectate în scop educativ, religios și de caritate. Pot exercita orice profesie și sunt admiși în funcțiunile publice. În fine minoritățile sunt reprezentate în Camerele profesionale și în consiliile comunale, iar în localitățile în care o minoritate entică reprezintă un procent apreciabil din locuitori, poate avea, și are deja în fapt, primar sau ajutor de primar. Iată definit, în conținutul lui, cu precizie, tratamentul acordat minorităților în România. Și la stabilirea acestui regim a prezidat un sentiment de complectă sinceritate. Deaceea, nu numai am înscris norme echitabile în decrete, dar am veghiat și veghem la aplicarea lor. O spun de aici, ca Ministru de Interne, responsabil, pentru ca să servească de îndreptar organelor mele de execuție.

Firește că acest tratament nu însemnează dispensarea minorităților dela deplina supunere față de toate legiurile Țării și, evident, orice infracțiuni la aceste legiuri atrag după ele sancțiuni, ca pentru orice cetățean român.

Dar noi nu înțelegem să punem la îndoială loialitatea minorităților care locuiesc în țară. Deaceea, le chemăm la conlucrare pe terenul politic, pentru promovarea intereselor superioare de Stat.

Prin asigurarea unei administrații respectuoase de drepturile tuturor, prin înlesnirea dezvoltării economice și spirituale a oricărui cetățean, prin ocrotirea cu echitate a tuturor intereselor, noi asigurăm legătura firească de Statul Român.

Frontul Renașterii Naționale reprezintă interesele colective ale Statului și ale națiunii

Iată în ce spirit se alipesc «Frontului» minoritățile etnice.

De altminteri, «Frontul Renașterii Naționale» nu este un partid politic în înțelesul vechiu al cuvântului. El este o mișcare. «Frontul» nu reprezintă interesele unui grup de persoane sau ale unei clase sociale, ci el reprezintă interesele colective ale Statului și ale națiunii însăși.

Astfel fiind, se mai poate refugia în sânul acestui nou organism demagogia vechiului politicianism? Firește că nu. Se vor putea camufla aici solidarități interesate de persoane? Se vor putea încuraja ambițiunile vreunei clientele? Desigur că nu.

Cine își închipuie că se mai pot furișa, sub forme noi, deprinderi vechi se înșală. Cine așteaptă aceasta, va avea o desamăgire.

Desigur, vor milita în «Frontul Renașterii» și oameni cari au militat în partide. Aceasta este inevitabil. În definitiv, nu oamenii erau întotdeauna vinovați de viciile regimului trecut, ci sistemul însuși.

Astăzi, acești oameni revin și revenim cu toții, după o revizuire de conștiință, după o adevărată purificare, întâlnindu-ne pe un plan nou și dând contribuția curată pentru scopurile superioare ce se propun.

Este o atmosferă nouă, este un suflet nou.

Ce urmărește F. R. N.

Ce urmărește «Frontul»?

El urmărește repunerea Statului în drepturile lui, în rosturile lui firești. A celui Stat care ne reprezintă pe toți, care este expresiunea intereselor armonizate ale tuturor cetățenilor laolaltă. Acel Stat care a fost în realitate victima

politicianismului. Care a trebuit să se închine umilit, sub pretextul libertății individuale, în fața oricărui interes egoist și a oricărei manifestații desordonate.

Acel Stat care abdicase până într'atât încât slujitorii lui, miniștrii lui, pertractau cu infractorii.

Ridicarea ideei de Stat, repunerea lui în drepturile fi-rești nu însemnează însă numai refacerea autorității și a prestigiului, ci însemnează mai mult, însemnează recunoașterea unor idealuri pe cari Statul are misiunea să le formuleze, și este în drept să le impună în numele colectivității și pentru folosul ei. Statul cel nou trebuie să fie un factor viu, un factor activ iar nu constrâns la pasivitatea de odinioară. Se pare că în trecut nu s'a înțeles îndeajuns că fără un Stat puternic care ocrotește pe toți, orice libertate, orice drept individual este de prisos, fiindcă se pierde și el în vâltoare. Așa dar, promovarea intereselor generale ale colectivității, iată prima misiune a «Frontului Renașterii Naționale».

Ideile de bază ale noului organism politic

Cari sunt ideile lui, cari sunt directivele prin cari ajunge la îndeplinirea acestei misiuni? Este mai întâi ideea națională. Întărirea și dezvoltarea Națiunii atât sub raportul fizic, cât și sub raportul moral, este o îndatorire esențială. Rezistența în fața oricărei amenințări dinlăuntru sau din afară trebuie să se sprijine pe solidaritatea tuturor.

Sentimentul mândriei și al demnității naționale trebuie să fie continuu viu în acțiunea noastră

A doua idee este respectul familiei ca celulă socială. Individul singur nu se poate susține în realitate. El constituie o erezie. Individul nu poate fi conceput decât ca element social așezat în prim rând în familie.

Ocrotirea familiei este de aceea un scop.

«Frontul Renașterii Naționale» se reazimă apoi pe credința creștină. Fiind îndeosebi o mișcare spirituală, el înțelege să dea vieții un sens și o valoare morală. Sentimentele religioase, prețuirea virtuților sunt elemente prin cari trebuie să se formeze mentalitatea cetățeanului de mâine.

În fine «Frontul Renașterii Naționale» vede în muncă un factor care trebuie să se bucure de o cinstire deosebită.

Iată amintite numai câteva directive ideologice ale noului organism politic.

Elitele conducătoare

În sânul «Frontului Renașterii Naționale» un rol însemnat îl joacă elitele. Ele se desemnează printr'o serioasă și obiectivă selecționare.

Pe ce teme și după ce criterii se va determina această elită conducătoare? Firește nu mai poate fi vorba în viitor de aportul electoral al fiecăruia, de clientela de care dispune. Acest criteriu este astăzi și perimat și inutil. Selecțiunea se va face după valoarea personală apreciată în cadrul muncii profesionale și recunoscută ca atare. De sigur, acest sistem va aduce la suprafață și elemente noi și mai ales elemente tinere. Aceasta va contribui la imprimarea unui aspect de seriozitate, de competență și de dinamism acțiunii «Frontului Renașterii Naționale».

De ce însă o organizațiune unică, de ce toate energiile să se manifeste într'un singur cadru?

Explicațiunea este foarte simplă și formula se impune ca o concluzie logică și imperioasă a însăși genezei acestui «Front».

În adevăr, el a izvorât ca o funcțiune biologică, aceea de a apăra Națiunea și Statul.

El este manifestarea unui instinct de conservare a națiunii. De aceea el trebuie să facă apel la uniune, nu la divi-

ziune, el trebuie să întărească autoritatea, nu să o împartă, el trebuie să concentreze idealurile, nu să le împrăştie.

Apărarea Patriei mai presus de orice

Nu vreau să trezesc nedumeriri, nici să seamăn îngrijorări. Dimpotrivă, «Frontul Renaşterii Naţionale» trebuie să se caracterizase şi se caracterizează prin optimism, prin încrederea hotărîtă în destinul acestui neam şi în viitorul acestui Stat. Dar oricum, trebuie să adaog că ne pot pândi şi primejdii. Pentru ceasul acela oricât de îndepărtat l-am voi noi, trebuie să fim pregătiţi, trebuie să avem trezite toate energiile naţionale, trebuie să recâştigăm în grabă timpul pierdut.

Lozinca «Frontului Renaşterii Naţionale» trebuie să fie «apărarea Patriei».

Este menirea generaţiunii noastre să asigurăm ceea ce înaintaşi au clădit cu atâtea jertfe.

De aceea, în ceasul de faţă să uităm cu toţii orice ne-a despărţit în trecut, să fim împăcaţi, să ne înşiruim cu înflăcărare într'un front unic, muncind necontenit pentru întărirea ţării, să stăm strajă în jurul hotarelor ei şi să înconjurăm cu dragoste Tronul şi pe cel mai înţelept şi cel mai patriot Suveran, pe care destinul ni l-a hărăzit, pe Majestatea Sa Regele Carol al II-lea».

CAP. VII.

Unificarea legislativă

În 1938 s'a serbat douăzeci de ani, de când provinciile Transilvania, Banatul, Bucovina și Basarabia au cerut în adunările lor încorporarea la Statul Român. În tot acest interval de timp, din punct de vedere juridic au coexistat pe teritoriul Statului nostru diferite legiuri, cum erau în vigoare în Vechiul Regat și în nouile provincii codurile trecute înainte de alipire. Abia în cursul anului 1938 a fost unificat codul penal. Într'un discurs din toamna lui 1938, d-l ministru de Justiție a anunțat în fine că în acest an vor fi terminate toate lucrările referitoare la unificarea legislativă și anume până la finele lui 1938 au fost terminate modificările necesare adaptării procedurii penale cu noua Constituție, de asemenea a fost promulgat codul comercial. În acest an până la finele lunii Martie se prevede întocmirea noului Cod Civil și a Procedurii Civile, și apoi în fine va fi terminat și Codul Maritim.

Această importantă operă a fost neglijată până în prezent de partidele politice ce au guvernat în acești douăzeci de ani țara noastră și este terminată din îndemnul Suveranului nostru acum, când epoca verbiajului și a făgăduelilor a trecut, inaugurându-se cu adevărat epoca faptelor și a realizărilor pozitive de interes obștesc.

CAP. VIII.

Organizarea tineretului

Problema organizării tineretului a preocupat de mai bine de un sfert de veac pe M. S. Regele, de când era Principe și apoi Principe Moștenitor. Incepută mai întâiu pe tărâmul culturii fizice, ea a fost extinsă apoi și în domeniile cultural și social, mărindu-i rolul până la a deveni un adevărat apostolat.

S p o r t u l

Astfel, actul de naștere al Sportului s'a semnat la 14 Decembrie 1912, când a avut loc ședința constitutivă a comitetului central al Federației Societăților de Sport din România, președinte activ fiind Regele Ferdinand Intregitorul, Creatorul României Mari, iar Secretar General A. S. Principele Carol. La acea epocă existau 5—6 societăți de sport și Principele se ocupa în deaproape cu ele, fiind președinte al mai multor comisiuni sportive de ciclism, atletism, etc. A urmat întreruperea datorită războiului dela 22 Iunie 1916, activitatea fiind reluată sub preșidenția A. S. Principele Moștenitor la 13 Decembrie 1918.

După războiu s'a realizat curând sub protecția A. S. R. Principelui Moștenitor o colaborare fructuoasă între societățile existente din Regat și cele din nouile Provinciile. Sportul deveni o activitate de sine stătătoare, o profesiune ca oricare

alta, nu numai o activitate complementară ca până atunci. La 10 Decembrie 1919 au fost numite diverse comisii pentru: atletism, foot-ball, rugby, tennis, scrimă, ciclism, tir, sporturi de iarnă, înot și canotaj. Cu timpul aceste comisii s'au dezvoltat astfel, încât fiecare din ele deveni la rândul lor câte o federație de societăți sportive și anume în 1929 Federația Societăților de Sport din România a trebuit să se transforme în Uniunea Federațiilor de Sport din România. De atunci încoace Sportul la noi a făcut importante progrese în toate domeniile, Românii începând a conta ca forțe de viitor în mai multe ramuri.

Cercetășia

Paralel cu dezvoltarea sportivă, cea de educație fizică își făcea drum. Tot din inițiativa și sub protecția A. S. R. Principelui Carol s'a născut și dezvoltat cercetășia la noi. În 1913, șase ani după ce Generalul Robert Baden Powell înființă în Anglia cercetășia Principele o introduse și la noi. Debutul s'a făcut în patru centre, la București, Sinaia, Brașov și Blaj. Ea devine o școală a bărbăției. În 1914 se constituie Asociația Cercetașilor României. Mișcarea se întinde grație imboldului venit de sus și câștigă rândurile tineretului și a numeroși profesioniști intelectuali. Atât Regelui Ferdinand, cât și Principelui Carol Li se datoresc acest succes. În campania anului școlar 1914/1915 cohorte de cercetășești se înființează în mai tot cuprinsul țării. La finele verii lui 1915 are loc o splendidă excursie în Deltă, condusă de A. S. R. Principele Moștenitor, pentru recompensarea eforturilor cercetașilor, iar în Mai 1916 de Sf. Constantin cercetașii sunt prezentați într-o frumoasă revistă în tabăra dela Șosea autorităților civile și militare.

Apoi urmează concursul lor, adesea eroic în serviciile auxiliare în timpul marelui război. La 1 Decembrie 1918 în

cortegiul triumfal de înapoiere în Capitală, Regele Ferdinand a dat drept recompensă cercetășilor locul de onoare din fruntea lui, și apoi li s'au dat drept distincțiune «Crucea Comemorativă 1916—1918» și «Medalia Victoria». După Unire, cercetășia a continuat să se desvolte și s'au constituit cohorte în toate centrele importante.

Între 1924—1929, ea a fost condusă de Fundația Culturală «Principele Carol» devenind o secțiune a Fundației. La 1929 trece la Oficiul de Educație Fizică nou creat.

În 1930 cercetășia devine din nou independentă și trece sub conducerea M. S. Regelui Carol al II-lea. Centrul diriguitor devine Breaza. De atunci încolo au avut loc frumoase manifestații de ansamblu ale cercetășiei denumite «Jamboree», la cari au participat și numeroși delegați ai tineretului din alte țări. Acestea au avut loc în 1932 la Sibiu, în 1934 la Mamaia și în 1936 la Poiana Brașovului.

Nașterea Străjeriei

Din 1934 se pun bazele organizației «Straja Țării». Debutul l-a format o școală de experiență din 1934 dela Breaza, unde a început a se cerceta o ridicare a nivelului actual al vieții dela țară, utilizându-se serviciile corpului didactic și ale tineretului. În 1935 s'au mai creat alte două centre de experimentare: unul la Șendriceni—Dorohoi și altul la Cluj. În campania lui 1935/1936 s'a înființat și în București un centru. În vara lui 1936 s'au creat alte două centre la Timișoara și Sf. Gheorghe (Trei Scaune), cari au desvoltat o activitate interesantă în tot cursul verii. În Decembrie 1936 se mai înființează un centru și la Predeal.

În aceste centre sunt inițiați comandanții de străjeri cu activitatea ce trebuie să o desfășoare prin numeroase cazuri practice și rare conferințe teoretice. În 1937 erau instruiți

peste patru mii de comandanți de străjeri și străjeria era în ființă în treizeci de județe grupând peste 500.000 de tineri.

Pentru o unificare a directivelor la 24 Ianuarie 1937 s'a contopit cercetășia, de importanță străină, cu Falanga Străjerilor și Străjerelor, instituție fondată la noi, care a devenit unica organizație însărcinată să se ocupe cu îndrumarea tineretului român. Tot în această mișcare se încadrează la 7 Octombrie 1937 printr'un Decret Lege și Oficiul de Educație al Tineretului Român.

Comandant Suprem este M. S. Regele înconjurat de un consiliu superior de îndrumare, din care fac parte: I. P. S. S. Patriarhul, Primul Ministru, Miniștrii: Educației Naționale, Apărării Naționale, Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale și de Finanțe, Comandantul Străjii Țării, Administratorul Casei Școalelor și a Culturii Poporului și alte personalități desemnate de M. S. Regele. Acest consiliu dă directivee generale asupra activității de urmat. Compunerea lui ne arată marea atenție ce s'a acordat acestei probleme atât de importante, ce constituie educația tineretului.

Întreaga mișcare sportivă reprezentată de organul central conducător «Uniunea Federațiilor Sportive Române», precum și toate federațiile și societățile sportive din țară, sunt conduse de Straja Țării.

Tineretul de ambe sexe este obligat să facă parte din următoarele organizațiuni:

Falanga Străjerilor, ce cuprinde băieții dela 7—18 ani.

Falanga Străjerelor, ce cuprinde fetele dela 7—21 ani.

Vechile asociații creștine, asociațiile de cultură și gimnastică din provinciile Alipite ca și din vechiul Regat sunt subordonate Străjii Țării.

Succesul Străjii depinde de organizația *celulei*, prima formație ierarhică a ei. Celula e formată din șase străjeri ce constituie împreună *un cuib*. Trei până la șase cuiburi formează *o grupă*, iar șase până la cincisprezece grupe *o centu-*

rie. Două sau mai multe centurii alcătuiesc un *stol*, care apare ca prima unitate administrativă. Stolurile dintr'o localitate formează o *cohortă*, iar toate cohortele dintr'un județ o *legiune*, și toate legiunile alcătuiesc cele două *Falange* de străjeri și străjerițe.

În programul său Straja a dat o mare atenție învățăturilor bisericești. O a doua preocupare o constituie cultul tradiției, faptele eroilor, patria, drapelul, M. S. Regele, ce sunt simbolurile cele mai sfinte ce trebuiesc cultivate. De asemenea Straja urmărește să desvolte formarea caracterului, cultul onoarei, camaraderia, munca, respectul de autoritățile constituite, disciplina.

Totuși dacă organizarea ei este asemănătoare cu cea militară în formă, adesea, în fond ea nu urmărește decât dezvoltarea fizicului și sufletului, și nu are nici un amestec cu întrebuințarea vreunei arme de foc, care formează nota caracteristică a instrucțiunii militare.

Straja Țării s'a integrat în viața școlară a tineretului nostru, umplând un mare gol ce exista până acum și care în aceste timpuri grele, când familia e departe de a mai forma o celulă închisă și bine supravegheată de conducătorii ei, a rezolvat greaua problemă a formării caracterului, sufletului și fizicului tineretului român, dându-i paralel cu școala o mai complectă pregătire pentru viață.

Pentru stimularea energiilor Straja Țării a fost dotată cu următoarele decorațiuni proprii:

a) «*Pro virtute*», o clasă, pentru faptele de mare curaj, *ordinul «Straja Țării»*, patru clase, ce se acordă comandanților și *Ordinul și Medalia «Meritul Cultural»* pentru Străjerie, — toate conferite de M. S. Regele.

b) Comandantul Străzii Țării poate conferi: «*Meritul Străjeresc*», trei clase, ce se acordă tuturor persoanelor ce

au adus servicii Străzii și Medalia «*Straja Țării*», trei clase, ce se conferă tineretului destoinic din Strajă, ce s'a distins prin fapte deosebite.

Oficiul Universitar din București

Odată ajunși la vârsta de 18 ani, când *Straja Țării* își termină activitatea, tineretul nostru nu este lăsat în voia soartei. Pe deoparte pentru cultura fizică el este îndrumat pe calea *pregătirii premilitare*, unde trece în afara exercițiilor gimnastice, cu care era deja obișnuit, și la mînuirea armelor de foc. Pe de alta, el începe universitatea dacă se dedică studiilor de învățământ superior. În acest din urmă caz el va beneficia de serviciile noului oficiu Universitar, care a fost înființat în Capitală și va fi extins probabil și în celelalte centre universitare. Acest Oficiu are patru secții:

a) *de informație și documentare* asupra vieții universitare și studențești din țară și străinătate. Aci se va putea pregăti relațiile internaționale studențești, schimburile de cărți, studenți, etc.

b) *de asistență socială și medicală* a studenților, unde se vor acorda ajutoare, burse și se va îngriji plasarea lor în serviciu dacă sunt lipsiți de mijloace, internarea lor la spitale și sanatorii în caz de boală, înființarea de tabere la munte și mare pentru cei debili, etc.

c) *de orientare profesională și asistență psihologică*, care va ajuta la îndrumarea studenților după aptitudini ținându-se seamă și de statistica locurilor libere în diferitele profesii intelectuale, facilitându-le alegerea unei profesii cu șanse mai mari de reușită în carieră.

d) și *de educație fizică, turism, excursii științifice*, care va colabora în strînsă unire cu Academia de Educație Fizică,

formând echipe studențești de sport, după modelul celor din străinătate (Oxford, Cambridge); aci se vor organiza excursii în țară și străinătate în condițiuni cari să permită celor mai mulți să participe.

Activitatea acestui Oficiu este condusă de organele supreme ale vieții universitare și anume: Senatul Universitar, Rectorul, președintele delegat de Senatul Universitar și directorul numit. Misiunea sa este extrem de utilă și frumoasă și Oficiul va umple un gol adânc resimțit până în prezent.

CAP. IX.

Activitatea culturală

Dacă observăm cu atenție care este preocuparea de căpetenie adânc dezvoltată la M. S. Regele Carol al II-lea, se impune dintru început cea culturală. Deviza pe care o vrea tradusă în fapt Suveranul este: «Mai multă lumină». Din primele momente ale Domniei Sale a început în toată țara o adevărată renaștere culturală, cărturarii au devenit mai apreciați în viața socială decât până atunci. Activitatea M. S. Regelui în acest domeniu este extrem de vastă și acest unic subiect ar ajunge să formeze cu prisosință obiectul unui studiu de analiză. Ne vom ocupa însă doar de marile capitole ale acestor multiple eforturi, permanente imbolduri către mai bine, mai aprofundat, mai frumos.

Fundațiile Regale

Ctitori de neam s'au arătat membrii iluștri ai Dinastiei noastre. Incepând cu Carol I, Regele Independenței Noastre, primul Rege s'a gândit să sprijine cultura națională și mănât de acest gând a înființat «*Fundația Carol I*» la 3 Mai 1891. Ea a fost inaugurată la 14 Martie 1895 cu un total de trei mii patru sute volume, devenind imediat cea mai importantă bibliotecă publică a țării. Cu timpul numărul volumelor ei a crescut la peste 120.000 de exemplare importanța ei menținându-se. În timpul anului școlar 1935 de pildă, biblioteca

acestei Fundații a fost frecventată de 74.927 de cititori, cari au consultat 93.259 volume. In afară de bibliotecă Fundația Carol I mai acordă burse și subvenții studenților merițoși.

De asemenea Fundația are o sală de conferințe, unde conferențieri iluștri români și străini au analizat cele mai variate subiecte științifice. Aci au avut loc acum câțiva ani interesante conferințe ale Institutului Social Român, cari au constituit adevărate cercetări în domeniul Sociologiei, făcând să progreseze real cultura românească.

Majestatea Sa Regele Carol II a extins activitatea acestei Fundații creind în 1935 secția istorică și socială a Fundației, ce are drept scop publicarea de lucrări istorice privitoare la poporul român: documente, ediții critice de texte, monografii, opere de sinteză.

Cea de a doua Fundație este «*Fundația Principele Carol*», înființată de actualul Rege de pe când era Principe. A. S. R. Principele Carol luase inițiativa creării acestei Fundații după ce se reîntorsese dintr'o călătorie în jurul lumii. Scopul ei fu din primul moment *răspândirea culturii la sate*. Dela vârsta de 25 de ani, — atât avea pe vremea aceea Principele — A. S. era adânc preocupat de problema ridicării satelor noastre, cari lăsau foarte mult de dorit.

Satul constitue rezervorul nesecat de energie curat românească. El trebuie îngrijit și ridicat pentru a face pe țăran să-i placă satul lui și să nu se desrădăcineze plecând la oraș pentru a merge la fabrică, ceea ce ar provoca o industrializare excesivă, determinând apoi o adevărată perturbare a vieții noastre economice. Mirajul vieții dela oraș trebuie transplantat și la țară, măbind confortul și ridicând standardul de viață atât de jos al țăranului nostru la un nivel conform secolului al XX-lea pentru a împiedica exodul rural.

Opera Suveranului nostru în acest domeniu trebuie binecuvântată de milioanele de țărani români, pentru cari marea majoritate a oamenilor noștri politici n'au făcut aproape

nimic. Este adevărat că li s'a dat pământ, dar fără mijloacele necesare a-l exploata cum trebuie, atât din punct de vedere financiar, cât și din punct de vedere tehnic. Iar despre viața lor nu s'a ocupat absolut nimeni.

Au existat uneori doar rare inițiative sporadice. Dar un plan conștient, întins pe tot cuprinsul țării, care să fie aplicat cu tenacitate, cu ferocitate chiar, n'a existat. Și doar aici stă temelia Statului nostru. Țăranii ne-au păstrat ființa noastră națională, și cei liberi și cei asupriți. Ei au apărut conștiința de neam, de credință, obiceiurile, limba română cu îndărătnicie, cu răbdare, așteptând zile mai bune, când vor putea spune și arăta sus și tare că sunt români. Și Cel Atotputernic ne-a ajutat să ne vedem împlinit idealul național.

Cu o viziune clară a necesităților viitorului, Suveranul nostru s'a preocupat de sat. Opera socială de până acum a Fundației Principele Carol este din acest punct de vedere extrem de utilă. Familia, economia plugărească, igiena sanitară și socială au fost aprofundate. Dela o activitate temporară estivală, Fundația a trecut în unele locuri la una permanentă. Celula ei care lucrează și care va schimba fața satelor noastre, este «*Căminul Cultural*». Idealul pe care vrea Fundația să-l atingă e de a crea în fiecare sat câte un cămin cultural. Atunci am ajunge a avea numai sate model. Acest ideal va fi însă greu de realizat, căci avem peste 15.000 de sate, dar s'a progresat totuși frumos cu mijloace destul de restrânse.

Căminele culturale activează în patru domenii: ¹⁾

a) Cel al sănătății individuale și colective, propagandă sanitară, educație fizică, îmbunătățiri și înfrumusețări edilitare.

b) Cel al muncii, educație agricolă în vederea unei culturi raționale, standardizate și a unei desfaceri cooperatiste în

1) Fundațiile Culturale Regale din România, București 1936.

comun și a dezvoltării apiculturii, horticulturii, viticulturii, industriei rurale, etc.

c) cel al educației morale și religioase pentru dezvoltarea și întărirea credinței și caracterului și în fine

d) cel al educației intelectuale prin biblioteci publice. În această ordine de idei, Fundația susține apariția «Cărții Satului» colecție enciclopedică lunară, a revistei de popularizare lunare, «Căminul Cultural», a revistei săptămânale populare «Furnica» și a «Cărții Căminului Cultural», — un fel de ghiduri tehnice. Prețurile acestor publicații sunt mici pentru a permite celor săraci să le poată cumpăra.

Pentru a avea rezultate și mai rapide și mai temeinice exemplul influențând mai mult decât lectura și vorba, Fundația «Principele Carol» a început în 1935 să trimeată în câteva sate «echipe regale studențești» compuse din studenți în medicină, agronomie, litere, teologie, etc. cari să aplice pe teren în timpul verii, principiile Fundației. Activitatea echipelor a fost într'adevăr mai mult decât eficace. Iată cifric aceste rezultate: 78.000 consultații medicale, 641 hectare arături model, 6000 pomi stropiți, 6000 consultații agricole, 11.000 pomi altoiți, 8000 consultații veterinare, 25.000 vaccinări, 1.200 injecții, 1.500 operații, 117.000 metri de șanț, 12.000 metri de gard, 60.500 metri de șosea, 300 de poduri construite din nou, 400 poduri reparate, trei grajduri comunale construite, 38 de asociații țărănești cooperative înființate, 1300 lecții practice de gospodărie, 224 lecții de țesătorie, 748 lecții la domiciliu, 200 șezători țărănești, cinci școli noi înființate, 42 cămine culturale create, 710 conferințe ținute, 4000 de cărți împărțite, 18 troițe ridicate după datina veche, 220 predici rostite cu ocazia sărbătorilor. Bilanțul acesta vorbește dela sine. Majestatea Sa Regele a indicat personal programul de urmat în momentul plecării echipelor. Suveranul I-a controlat la lucru și A examinat atent rezultatele, rămânând încântat de ele, astfel încât experiența din acel an dând de-

plină satisfacție s'a transformat apoi în program anual. Acum plecarea echipelor regale studențești la sate este un fenomen regulat anual și va deveni unul permanent în urma Decretului-Lege de funcționare al «Serviciului Social», pe care-l vom examina mai jos.

Din punct de vedere cronologic urmează «*Fundația Ferdinand I*», care a fost înființată la Iași în Februarie 1926. Scopul Fundației este pe deoparte încurajarea educației culturale a tineretului și a cercetărilor în domeniul fizicii și a științelor naturale și de a acorda ajutoare culturale familiilor de militari. Ea îndeplinește la Iași rolul Fundației Carol I dela București și pentru a reaminti că Iașul a fost Capitala Țării în timpul războiului Intregirii, în plus mai ocrotește copiii militarilor. Și secția de cercetări și publicații s'a dezvoltat mult; acolo s'au tipărit lucrări importante, ca de pildă seria documentelor epocii lui Ștefan cel Mare, etc. Mai ales cercetările istorice s'au aprofundat grație acestei secțiuni a Fundației Ferdinand I.

Cea de a patra Fundație înființată a fost «*Institutul de cercetări științifice Regele Carol II*» din Cluj, în 1931, de Suveranul nostru. Acestui Institut îi s'a alipit în urmă Observatorul de Astronomie Fizică din Duboșarii Vechi (Basarabia). Institutul a fost creat ca o datorie de recunoștință față de înaintașii noștri ardeleni, cari au luptat mult pentru cauza națională. Activitatea Institutului este îndreptată pe tărâmul științelor pozitive și experimentale, cu cele mai apropiate aplicații tehnice.

În 1933 fu creată de M. S. Regele «*Fundația Carol II pentru Literatură și Arte*», când s'a creat și o «*Uniune a Fundațiilor Regale*». Fundația pentru Literatură și Arte are drept scop de a sprijini activitatea literară. Ea a înființat mai multe colecții și anume:

- 1) *Energia*, pentru preamărirea faptelor eroice,
- 2) *Informativă*, dicționare, anuare, ghiduri,

- 3) *Artistică*, studii referitoare la viața artiștilor români,
- 4) *A orașelor*, descrieri literare a orașelor noastre,
- 5) *Documentară*, documente, memorii din trecutul românesc,
- 6) *Enciclopedică*, lucrări de informații și popularizare științifică,
- 7) *A scriitorilor români*, cu mai multe secții: roman, nuvele, critici, poezii, colecții complete de scriitori,
- 8) *A traducerilor*, din marii autori străini, clasici și contemporani,
- 9) *A filozofiei române*, studii, essais-uri,
- 10) *și a istoriei*.

Ca publicație periodică, Fundația pentru Literatură tipărește lunar «Revista Fundațiilor Regale» în genul revistei «Des Deux Mondes», care astăzi e cea mai bună revistă română. Această Fundație a luat inițiativa înființării «Săptămânii Cărții», epocă care îmboldește marele public măcar odată pe an să se îndrepte spre cărți și lucrări serioase. Menirea acestei Fundații este importantă și grea în acelaș timp. Gustul cititului pentru studiu trebuie să o mărturisim cu părere de rău, este foarte puțin răspândit. Marea majoritate a publicului cititor, se rezumă la lectura gazetelor și rareori a câtorva reviste și opere literare de gust îndoielnic, lectură ușoară, ce nu îmbie la cugetare. Prea puțini dintre profesioniștii liberi se țin la curent cu lucrările specialității lor, cu atât mai puțin cu cultura generală. Citesc mult studenții, unii profesori și scriitori, criticii și o mică parte a publicului cultivat, care câteodată o face numai din snobism. Pentru a da o idee exactă asupra adevăratei situații din acest punct de vedere, precizăm că, maximum de tiraj la lucrările literare ale marilor scriitori, în deosebi romane, trec rar de 10.000 de exemplare. Majoritatea studiilor nu ating 2—3000 de exemplare, afară de cursurile studențești, iar lucrările de specialitate, cercetările se urcă foarte rar la 1000 de exemplare. Chiar lectura ușoară,

cum ar fi gazetele, nu depășesc cifra de 100.000 de exemplare. Aceasta pentru un Stat cu peste 19.000.000 locuitori. Se spune cu drept cuvânt, că cei «zece, cincisprezece mii de intelectuali» hotărâsc totul aci și cifra este destul de reală.

Sprijinul acordat deci de Suveran în acest domeniu, scriitorilor, a fost o adevărată mană cerească. Atât direct, prin tipărirea lucrărilor sau ajutoare, premii, cât și indirect prin atenția regală îndreptată asupra lor, diverse festivități, săptămâna cărții, etc. Majestatea Sa Regele Carol II poate fi supranumit cu drept cuvânt Regele Culturii Române, iar în urma sprijinului mare acordat țăranilor, Suveranul fiind primul care s'a gândit serios să Le îmbunătățească viața (prin opera Fundației Principele Carol) și Regele Țăranilor sau al Satului. El și-a înțeles rolul Său înalt de a consolida un Regat și de a-l face să fie și puternic, printr'o clasă de jos, mulțumită, sănătoasă și cu stare, și printr'o clasă conducătoare luminată și călăuzită de o educație la nivelul ultimelor cercetări ale științei, care prin eforturi unite să împrăștie pe tot cuprinsul țării sfaturi și exemple roditoare.

Domnia M. S. Regelui Carol al II-lea după opera politicianistă din cei douăzeci de ani de după războiu ne apare azi ca o rază strălucitoare de soare pe un orizont întunecat.

Serviciul social

Recent a apărut cadrul legal în baza căruia va putea funcționa în mod permanent acțiunea de ridicare a satelor noastre. Decretul Lege de organizare a Serviciului Social precizează astfel scopul acestui serviciu: a pregăti și conduce tinerii de ambe sexe absolvenți ai tuturor categoriilor de școli (Universități, superioare sau speciale), în munca de reorganizare a satelor.

Ca organ de execuție se va crea de către Fundația Culturală Regală Principele Carol, care e însărcinată a aduce la

îndeplinire dispozițiile acestei legi, Cămine Culturale ce vor coordona toate activitățile conducând viața satului pe tot cuprinsul țării. Căminele culturale înființate până acum de Fundație se vor încadra în noua organizare generală. Până în prezent Fundația Principele Carol a înființat 2.137 cămine în toată țara și anume în Ținutul Olt 254, în Ținutul Mării 129, în Ținutul Dunărea de Jos 290, în Ținutul Nistru 286, în Ținutul Suceava 159, în Ținutul Bucegi 367, în Ținutul Mureș 53, în Ținutul Someș 69 și în Ținutul Timiș 111.

Lucrările acestor Cămine vor fi îndrumate pe baza cercetărilor monografice ce se vor face de către Institutul de Cercetări Sociale nou creat în acest scop, în cadrul căruia se vor federaliza institutele publice și private a căror activitate e în legătură cu aceste lucrări.

De asemenea se vor organiza școli pentru educarea sătenilor, orășenilor și a tinerilor chemați la Serviciul Social pentru formarea personalului Căminelor Culturale. Elementul de bază al acestor Cămine îl vor forma studenții universitari sau ai școlilor superioare și speciale, cari pentru a putea practica profesiunea ce și-au ales, vor trebui să presteze un stagiu de un an la sate. Acest stagiu e obligator, fără el, eliberarea diplomei sau echivalarea diplomelor străine nu mai poate fi obținută și nici vre-o numire în vre-o funcție publică nu mai poate fi acordată.

Personalul funcționăresc ce va fi delegat a lucra la acest serviciu va fi considerat că-și îndeplinește funcțiunea sa în continuare. Lucrările se vor face treptat prin desemnarea de *sate-modele* în toate regiunile unde se vor îndrepta mai întâi metodic sforțările.

Activitatea Serviciului Social este condusă de un consiliu superior de îndrumare prezidat de M. S. Regele, în a cărui compunere intră mai toți miniștri importanți de resort împreună cu primul ministru.

Pentru prima oară la noi se durează și pentru viața rurală o organizare temeinică de ansamblu, care nu se poate să nu dea rezultate frumoase. Dacă celelalte reforme înfăptuite până acum au de scop în principal să ajute și să ușureze o funcționare mai regulată și mai eficace a aparatului de Stat, această reformă are drept scop să schimbe radical o stare înapoiată, o viață grea, ceea ce va avea drept efect o mărire a potențialului neamului nostru, pentru care sacrificiul ce se cere tineretului studios este pe deplin justificat.

Până acum politicienii noștri se întreceau în promisiuni extraordinare în preajma alegerilor electorale, neîndeplinind apoi mai nimic din cele promise.

Timpul vorbelor deșarte a trecut din fericire. Am ajuns la fapte, cari de data aceasta, vor spune mult mai mult decât vorbele de altă dată.

CAP. X.

Activitatea economică

Ca în toate domeniile, analizate până acum și în acesta, noua stare politică dela noi a avut consecințe fericite.

În primul rând trebuie să subliniem că, prin concentrarea asupra unei singure persoane a funcțiunilor de ministru al economiei naționale și de guvernator al Băncii Naționale, s'a asigurat o conducere unitară a întregii noastre politici economice și o colaborare armonică a tuturor factorilor hotărâtori. Noile măsuri legislative ca și normele de reglementare s'au elaborat într'un spirit și cu o tendință de satisfacere cât mai largă a interesului general. În adevăr, în mai multe feluri s'a manifestat această sollicitudine :

a) s'au acordat prime agricultorilor pentru a susține o recoltă foarte bogată ¹⁾ și exportatorilor pentru a le stimula interesul, li s'au rezervat cote de încasări din prețurile obținute, direct în deize, lăsate la libera negociere.

b) s'au menținut cu sfințenie toate angajamentele Statului, atât vis-a-vis de furnizori, cât și în ceea ce privește datoria publică internă și externă. Ca o consecință naturală cursul rentelor a crescut mult în timpul din urmă.

1) Recolta de grâu, de pildă, din 1938, este cu 30% superioară celei din 1937 și cu 90% mediei cincinale.

c) s'au făcut multe comenzi de Stat, în vederea perfecționării utilajului general, a echipărilor industriilor naționale, a construirii de căi de comunicație, a mărirea parcului de vapoare, a construirii de imobile, stimulându-se mult activitatea economică prin aceasta.

d) s'a susținut cu energie o acțiune de eficientizare a vieții la articolele de primă necesitate.

e) s'au îndepărtat toate formalitățile ce îngreunau respectarea dispozițiilor legale, ținându-se cont de interesul particularilor, introducându-se rapiditate în execuție și un mecanism automat ferit de intervenții binevoitoare adesea interesate.

f) s'au modificat convențiile economice în așa fel ca echilibrul să fie permanent urmărit pentru a nu avea balanțe deficitare, întrebuintându-se des sistemul clearingului, mai ales în țările cu valută slabă.

g) s'a restabilit încrederea grație stabilității politice actuale, factor psihologic de o mare importanță pentru propășirea activităților economice. Această revenire a încrederii a determinat o reîntoarcere a capitalurilor retrase din Bănci și dela Cassa națională de economie și cecuri poștale, ajungându-se în Iunie 1938, la o sporire cu peste 10% a totalului depunerilor față de aceeași lună din 1937.

h) creditul a reînviat făcând posibilă o circulație normală a tuturor compartimentelor vieții economice.

i) bugetul a fost din nou echilibrat după scurta epocă de depresiune economică generală ce s'a produs între finele lunii Decembrie 1937 și până la 10 Februarie 1938, ajungându-se la o acoperire maximă a evaluărilor în acest an, ceea ce se poate ușor constata din următorul tablou comparativ:

Exercițiile	Evaluările bugetare pe șase luni	Incasări pe 6 luni	Procentul încasărilor față de evaluări
1930	18.725.0	13.294.8	—29,0%
1931	17.993.3	12.676.3	—29,0%
1932	14.311.3	7.562.3	—47,2%
1933/34	16.814.2	9.290.5	—44,7%
1934/35	16.977.6	9.336.0	—44,9%
1935/36	18.232.3	11.741.0	—35,6%
1936/37	12.887.4	11.895.7	— 7,7%
1937/38	12.839.1	12.681.7	— 1,2%
1938/39	14.925.0	15.231.2	— 2,1%

S'au lichidat numeroase arierate, de circa 650.000.000 lei, s'a trecut la o înzestrare masivă a armatei, s'au sporit simțitor mijloacele de acțiune ale băncii de emisiune, avansurile făcute pieții de Banca Națională, vis-a-vis de anul trecut, au crescut cu 25%, ceea ce denotă cu prisosință o reală înviorare a vieții economice. Fiscalitatea este severă, dar este necesară timpurilor grele prin cari trecem și nevoilor imperioase de înarmare ale armatei.

În rezumat, activitatea economică internă a înregistrat o linie progresivă satisfăcătoare grație actualei stabilități animată de un spirit constructiv de continuitate, putând mai bine rezista tendinței deprimante externe, care devine din ce în ce mai apăsătoare.

CAP. XI.

Regimul minorităților

România are în interiorul granițelor sale importante minorități și anume: unguri, germani, evrei, ruteni, bulgari, turci, tătari, etc. cari la un loc reprezintă circa 4.0000.000 de locuitori față de peste 14.500.000 cetățeni de origină etnică românească. Aceste minorități trăesc în mijlocul nostru bucurându-se de un cadru juridic libertar și de o notă dominantă a poporului român care e blând și tolerant, datorită poate unei structuri psihice formată în decursul veacurilor, când el însuși pe alocuri a avut să sufere greutățile jugului străin și să-și dea seama de cum trebuie să se poarte la rândul său pentru a permite o dezvoltare pașnică a tuturor cetățenilor săi. Cum este vorba de regimul unor cetățeni, e normal ca să analizăm această problemă în cadrul primei părți a lucrării noastre, la politica internă, întrucât un Stat independent, cum este România, nu poate considera altfel această problemă, decât ca una de politică internă. căci altfel se contravine principiului egalității Statelor și al suveranității naționale.

Din punct de vedere al textelor, cadrul juridic, al minorităților este reglementat de un tratat semnat împreună cu tratatele de pace la 9 Decembrie 1919, care e în vigoare. El are următorul cuprins:

Tratatul minorităților

«Statele Unite ale Americii, Imperiul britanic, Franța, Italia și Japonia, principalele puteri aliate și asociate, de o parte, și România de alta,

«Socotind că în virtutea tratatelor pe cari principalele puteri aliate și asociate le-au iscălit, însemnate sporiri teritoriale au fost sau vor fi dobândite de Regatul României;

«Ținând seamă că România din proprie voință dorește să dea garanții sigure de libertate și de dreptate tuturor locuitorilor vechiului Regat al României, cât și aceloră din teritoriile de curând dobândite, fără deosebire de rasă, limbă sau religie a lor;

«După o împreună sfătuire s'au învoit să încheie prezentul tratat și au denumit în acest scop pe plenipotențiarii lor, sub rezerva de a-i putea înlocui în vederea semnăturii și anume (urmează numele plenipotențiarilor),

«Cari au convenit următoarele:

Capitolul I

«Art. 1. România se obligă ca prevederile cuprinse în articolele 2 până la 8 din acest capitol să fie recunoscute ca legi fundamentale, adică nici o lege, nici un regulament și nici un act oficial să nu vină în contradicție sau în opoziție cu aceste prevederi și ca nici o lege, nici un regulament și nici un act oficial, să nu aibă precădere față de ele.

«Art. 2. Guvernul român se obligă să acorde tuturor locuitorilor, fără deosebire de naștere, de naționalitate, de limbă, de rasă, sau de religie, deplina și întreaga ocrotire a vieții și a libertății lor.

«Toți locuitorii României vor avea dreptul la libera exercitare, publică și privată, a oricărei credințe, religie sau

«confesiuni, a căror practică nu va fi contrarie cu ordinea publică și bunele moravuri.

«Art. 3. Sub rezerva tratatelor mai jos arătate, România «recunoaște ca supuși români, de plin drept și fără nici o «formalitate, orice persoană domiciliată, la data punerii în «vigoare a prezentului tratat, pe întreg teritoriul României, «inclusiv teritoriile ce i-au fost transferate prin tratatele de «pace, cu Austria și Ungaria, sau teritoriile ce vor putea să-i «fie mai târziu transferate, afară de cazul când acea per- «soană s'ar putea folosi de o altă naționalitate decât naționa- «litatea austriacă sau ungară.

«Cu toate acestea, supușii austriaci sau unguri, în vârstă «de mai mult de 18 ani, vor avea facultatea, în condițiunile «prevăzute prin zisele tratate, să opteze pentru orice altă na- «ționalitate ce le-ar fi înlesnită. Opțiunea bărbatului va a- «trage pe aceia a femeii și opțiunea părinților pe a copiilor «în vârstă de cel mult 18 ani.

«Persoanele cari au exercitat dreptul de opțiune de mai «sus, vor trebui, în cele 12 luni ce vor urma, să-și strămute «domiciliul în Statul pentru care vor fi optat. Ele vor fi li- «bere să-și păstreze bunurile imobiliare ce au în cuprinsul «teritoriului român și vor putea lua bunurile mobile de orice «fel. Pentru aceasta, nu li se va impune nici o taxă de «eșire.

«Art. 4. România recunoaște ca supuși români de plin «drept și fără nici o altă formalitate, persoanele de naționa- «litate austriacă sau ungară, cari s'au născut pe teritoriile ce «sunt transferate României prin tratatele de pace cu Austria «și Ungaria, sau cari vor putea să-i fie transferate mai târziu, «din părinți cari au domiciliat acolo, cu toate că la data pu- «nerii în vigoare a prezentului tratat, ele nu locuiau propriu «zis acolo.

«Cu toate acestea, în cei doi ani cari vor urma după pu- «nerea în vigoare a prezentului tratat, aceste persoane vor

«putea declara, înaintea autorităților române competente din țara lor de reședință, că renunță la naționalitatea română și din acel moment vor înceta de a mai fi socotite ca supuși români. În privința aceasta, declarația bărbatului va avea valabilitate pentru soție, iar cea a părinților pentru copii în vârstă de cel mult 18 ani.

«Art. 5. România se obligă să nu aducă nici o împiedicare exercițiului dreptului de opțiune, prevăzut în tratatele încheiate sau cari se vor încheia de puterile aliatare și asociate cu Austria sau cu Ungaria și cari tratate ar înlesni celor interesați să dobândească sau nu naționalitatea română.

«Art. 6. Naționalitatea română va fi dobândită, de plin drept, prin simplul fapt al nașterii pe teritoriul român, de orice persoană care nu poate invoca vre-o altă naționalitate de naștere.

«Art. 7. România se obligă a recunoaște ca supuși români de plin drept și fără nici o altă formalitate, pe evreii locuind în toate teritoriile României și cari nu s'ar putea folosi de nici o altă naționalitate.

«Art. 8. Toți supușii români vor fi egali înaintea legii și se vor bucura de aceleași drepturi civile și politice, fără deosebire de rasă, de limbă sau de religie.

«Deosebirea de religie, de credință sau de confesiune va trebui să nu-l atingă pe nici un supus român, în ceea ce privește folosința drepturilor civile și politice, în special la admiterea în slujbe publice, funcțiuni și onoruri sau în exercitarea diferitelor profesii și industrii.

«Nu se va orândui nici o limită împotriva liberei întreprinderi de către orice supus român a vreunei limbi oarecare, fie în relațiile private sau de comerț, fie în materie de religie, de presă sau publicații de orice fel, fie, în sfârșit, în adunările publice.

«Cu toată stabilirea de către guvernul român a unei limbi oficiale, se vor face potrivite înlesniri supușilor români de

«altă limbă decât cea română, la folosința limbei lor, fie oral, «fie în scris, înaintea tribunalelor.

«Art. 9. Supușii români aparținând minorităților etnice, «de religie sau de limbă, se vor bucura de acelaș tratament «și de aceleași garanții de drept și de fapt, ca și ceilalți su- «puși români. Ei vor avea, anume, acelaș drept de a înființa «de a conduce și de a controla, pe propria cheltuială insti- «tuții de binefacere, religioase sau sociale, școli și alte ins- «tituții de educație, cu dreptul de a întrebuința, nestinghe- rit, limba lor în instituții și de a-și exercita liber religia.

«Art. 10. În materie de învățământ public guvernul ro- «mân va acorda, în orașele și județele unde locuște o pro- «porție însemnată de supuși români, de altă limbă decât în «cea română, înlesniri potrivite pentru a garanta că în școlile «primare, instrucția să le fie dată, în propria lor limbă, copii- «lor acestor supuși români. Această prevedere nu va împiedica «guvernul român să facă obligator învățământul limbii ro- «mâne în acele școli. În orașele și județele unde locuște o pro- «porție însemnată de supuși români, aparținând minorităților «etnice, de religie sau de limbă, se va asigura acestor mino- «rități o parte dreaptă la folosința și împărțirea sumelor ce «s'ar atribui din fondurile publice prin bugetul Statului, bu- «getele municipale sau altele într'un scop de educație, de re- «ligie sau de asistență socială.

«Art. 11. România consimte să dea, sub controlul Statu- «lui român, comunităților de secui și sași din Transilvania, «autonomia locală în ceea ce privește chestiunile religioase și «școlare.

«Art. 12. România consimte că, în măsura în care pre- «vederile articolelor precedente ating persoane aparținând «minorităților de rasă, de religie sau de limbă, aceste preve- «deri constituiesc obligații de interes internațional și vor fi «puse sub garanția Societății Națiunilor. Ele nu vor putea fi «modificate fără aprobarea majorității Consiliului Societății

«Națiunilor. Statele Unite ale Americii, Imperiul Britanic, «Franța, Italia și Japonia se obligă să nu refuze aprobarea «lor la orice modificare a ziselor articole, care ar fi convenită «în formă legală de o majoritate a Consiliului Societății Na- «țiunilor.

«România primește ca fiecare membru al Consiliului So- «cietății Națiunilor să aibă dreptul de a atrage atenția Con- «siliului la orice infracțiune sau primejdie de infracțiune față «cu vreuna din aceste obligații, iar Consiliul să poată lucra «în așa fel și să poată lua măsurile ce vor părea mai potri- «vite și de folos, după împrejurări.

«România mai primește ca în caz de divergență de pă- «rerii asupra chestiunilor de drept sau de fapt privind aceste «articole, între guvernul român și vreuna din principalele «puteri aliate și asociate sau oricare altă putere, membră în «Consiliul Societății Națiunilor, această divergență să fie so- «cotită ca un conflict de caracter internațional potrivit prevede- «rilor art. 14 din pactul Societății Națiunilor. România pri- «mește ca orice conflict de acest fel să fie supus Curții per- «manente de justiție internațională dacă partea cealaltă ar «cere-o. Decizia Curții permanente va fi fără apel și va avea «aceiaș putere și valoare ca o decizie dată în virtutea art. 13 «din pact».

Tratatul mai are și o a doua parte ce se referă la liber- tatea comerțului și tranzitului.

Asemenea tratate au mai semnat: Polonia, care de câțeva vreme l-a denunțat, Cehoslovacia, Iugoslavia și Grecia. Alte țări au capitole în tratatele de pace referitoare la minorități ca: Austria, Bulgaria, Ungaria și Turcia, iar altele au capi- tole în convenții bilaterale, ca cea germană-polonă, cu privire la Silezia de Sus sau cea dintre Lituania, Anglia, Franța, Ita- lia și Japonia, referitoare la Memel, sau în fine declarații făcute înaintea Consiliului Societății Națiunilor de: Albania, Estonia, Irakul, Letonia, Lituania, Finlanda. După cum ve-

dem, aceste dispozițiuni sunt aplicate în genere doar puterilor mai mici.

România a mers mai departe introducând în legile sale un regim legal intern foarte favorabil pentru minorități. În noua sa Constituțiune din 1938, România a recunoscut minorităților etnice prin legea sa fundamentală, în articolele 5 și 10 toate garanțiile de egalitate cu elementul dominant în Stat. Mai mult, nu se poate pretinde de nimeni. În plus, printr'un Decret-Lege din 4 Mai 1938 s'a înființat un Comisariat general al minorităților, care prin atribuțiunile ce i s'au fixat (la 3 August 1938), precizate în conformitate cu dispozițiile Tratatului minorităților și ale Constituției, s'a manifestat încă odată dorința legiuitorului român de a respecta cu sfințenie aplicarea față de minorități a principiului perfecte egalități. Acest Comisariat nou creat va urmări și studia toate aspectele vieții minoritare, referind ori de câte ori va fi necesară vre-o nouă măsură cu privire la culte, învățământ, fundațiuni, etc., având drept misiune de a îndruma unitar pe baza unei singure concepții generice această problemă pe tot cuprinsul țării, ținându-se întotdeauna cont de ideea diriguitoare în această materie, fixată de legiuitorul român, de a trata în mod egal pe toți cetățenii țării fără deosebire de origină etnică sau de credință religioasă.

Activitatea Comisariatului s'a dovedit fecundă, fiind animată de cele mai bune intențiuni, coresponzând în totul scopului pentru care a fost creat.

CAP. XII.

M. S. Regele Carol al II-lea

Nu putem, în fața unui asemenea bilanț bogat, să ne oprim să analizăm pe Cel căruia îi datorăm noua stare de lucruri. Aceste schimbări totale în legislația și în structura administrativă a Statului Român, cari vor produce neîndoios și o altă mentalitate, sunt datorite Suveranului nostru, care cu un simț politic profund, a trecut în ceasul al doisprezecelea la cârmă, atunci când furtuna dihoniei și a haosului bântuia țara. Orice întârziere putea să ne fie fatală.

Cu mult curaj, cu un spirit de inițiativă foarte desvoltat, Luându-și răspunderea în fața neamului și a istoriei M. S. Regele a schimbat fața țării. De atunci, nimic nu s'a făcut, nu se face sau nu se proiectează fără avizul Său competent și întregitor. Grație Lui, Țara noastră are în fine astăzi o linie de conduită, o concepție unitară, un plan de ansamblu, știm ce vrem și ce urmărim: consolidarea țării.

Demn urmaș al Dinastiei noastre, tânărul nostru Suveran a dat țării o nouă deviză și un nou ritm. Deviza este «Înapoi la muncă», de care avea atâta nevoie România. Ritmul nou, vioi, a fost imprimat pretutindeni de «Generația Majestații Sale». Intinerirea cadrelor administrative cu oameni în puterea vârstei, cari posedă o experiență bogată, dar cari mai sunt și posesorii unui elan și unui entuziasm întreg, a permis răspândirea unei atmosfere de creație gospodărească, de încredere sufletească, provocând o nouă ambianță prevestitoare

de mai bine pentru zorile de mâine. În timpurile grele prin cari trecem aveam nevoie de a galvanizare a potențialului națiunii, de o însutire a eforturilor pentru a ajunge mai repede alături de cei mai pregătiți pe scena mondială.

Această minune a înfăptuit-o Majestatea Sa. Ca un Crai-nic din basme, vestitor al unor noi vremi, Suveranul prin această activitate S'a situat alături de marii ctitori ai Neamului Român, lângă cei mai mari Voevozi și Regi, pe cari i-a avut.

De atunci, neobosit, de dimineață până seară, adesea până noaptea târziu, — se pare că ziua Sa de muncă ține 14 ore —, El lucrează în cabinetul Său pentru progresul Țării. Armata, școala, politica externă, politica socială, cea economică, noile construcțiuni, ridicarea vieții dela țară, sunt o parte din ne-număratele probleme pe cari Le urmărește atent și Le-a acordat toată atenția Sa. El este Conducătorul hărăzit de soartă Poporului român spre binele țării noastre. În felul cum se împărțiseră energiile creatoare la noi, în partide politice ce se dușmăneau și se anihilau reciproc, nu mai era posibilă o colaborare fructuoasă în vechile condițiuni. Un arbitru permanent trebuia să vie să distrugă zăgazarile netrebnice ce împiedicau forțele vii ale acestei țări să porceadă la o activitate constructivă. Un asemenea rol nu-l putea avea decât Suveranul.

Charles Mauras în formule lapidare trasează astfel rolul Regalității:

«Monarhia este simbolul responsabilității permanente. În «regalitate sunt întrerupte conștiința, memoria, rațiunea, vir-«tuți umane reale, cu totul altceva decât jocul numerelor re-«prezentând majoritatea și minoritatea. Regalitatea este o pu-«tere neatârnată, singură capabilă să armonizeze energiile, să «le impună o conlucrare.

«Regele cu guvernul Său guvernează, reprezentanța na-«țională reprezintă. Numai acest sistem împiedică risipa de

«bani, de forțe și confuzia atribuțiunilor. Autoritatea nu se «fabrică, ea este un dar al Cerului.

«Regele judecă calitatea nu numărul. El apreciază mărturia, nu mulțimea martorilor.

«Numai barbaria se încrede în soluțiile majorității nu-
«mărilor...».

Poporul nostru n'avea nevoie de un simplu simbol, de un rege fantomă, care să continue să asigure preponderența mulțimii, mereu înșelată de promisiuni demagogice, incapabilă de a avea încă un discernământ conștient spre a putea deosebi ce e rău, de ce e bine, ce e adevărat, de ce e minciună, ci el avea nevoie de un Rege activ, care Să-i arate calea de urmat.

Dotat cu un simț profund al realităților, Suveranul nostru a pășit la reconstrucția țării. Atenția Sa a fost atrasă în prim rând de nevoile armatei, fără de care existența noastră ca Stat ar fi primejduită. Inzestrarea ei formează obiectul unei preocupări permanente a Suveranului, pentru ca la nevoie să poată arăta că este prezentă în fața dușmanului, oricine ar fi el.

O deosebită grijă, cum am văzut mai sus, Și-a manifestat-o M. S. Regele față de viața sătenilor, pentru cari a înființat Serviciul Social obligator, care prin căminele culturale și satele-model tinde să îmbunătățească profund felul de viață al țăranului.

Cultura în genere și educația tineretului au fost de asemenea pe larg aprofundate. Din inițiativa M. S. Regelui un nou imbold s'a dat cărții, mulți scriitori sunt sprijiniți, opere importante apar din ce în ce mai multe. Tineretul încadrat în Straja Țării și într'un învățământ reorganizat, e îndrumat spre o viață constructivă și folositoare binelui obștesc. Mulți cărturari au supranumit pe Suveran Regele Culturii. Noi credem față de multiplele Sale preocupări că singurul supranume ce trebuie astăzi să I se acorde este acela de Consolidatorul,

căci M. S. Regele Carol al II-lea a consolidat România pe toate țărmurile.

Cu câtă grijă nu s'a preocupat Suveranul de nevoile reale ale agriculturii, atrăgând adesea atenția forurilor competente că se fac prea multe studii teoretice în școlile agronomice și prea puține practice. Dar nouile construcții, sănătatea publică, au fost și ele adânc studiate și îmbunătățite. Ne-ar trebui volorne să descriem tot ce s'a făcut în toate domeniile, din inițiativa și sfatul M. S. Regelui în cei opt ani de domnie.

Nu pot încheia acest capitol fără a menționa frumosul exemplu pe care îl dă M. S. Regele de un Părinte model, atât față de poporul Său, cât și față de fiul Său, Marele Voevod Mihai, de a cărui educație se preocupă în mod permanent cu o dragoste nemărginită. Moștenitorul Tronului României va fi la rândul Său un Suveran demn de misiunea Sa, grație acestei pregătiri minuțioase și atente, pe care o urmărește zi de zi Augustul Său Părinte. La căldura sufletului Său și a unui neam întreg se plămădește demnul vlăstar al Dinastiei.

Străinătatea a înțeles imensul rol pe care-l are Suveranul nostru și L-a înconjurat cu o susținere morală unanimă. În ultimele sale călătorii la Londra, Paris, Bruxelles și Berchtesgaden, de pildă, primirea ce I s'a făcut ne-a arătat marele prestigiu de care Se bucură în lume și admirația Ce o degajă din personalitatea Sa de Suveran născut.

Ca român, doritor de un cât mai mare progres al țării mele, nu pot dori decât ca Atotputernicul Să-L ajute și Să-L lumineze calea Sa atât de grea pentru binele poporului nostru.

*

Numeroase discursuri a ținut Suveranul nostru. Vom da mai jos câteva fragmente pentru a evidenția concepția Sa clară, adâncă cunoaștere a stărilor de lucruri din țară, marea Sa competență în toate problemele de Stat, evidențiind că Majestatea Sa Regele Carol al II-lea este Primul Om Politic

al României, nu numai prin rangul și poziția Sa, ci și prin Personalitatea Sa cu adevărat excepțională.

Definirea rolului superior al Bisericii

«Așa cum în trecut, împrejurul Bisericii roia toată viața națională, astăzi Biserica trebuie să sprijine tot ce este progres, tot ce ajută la întărirea și propășirea Patriei. Ea nu trebuie să rămână închisă ea însăși, ea trebuie să pătrundă în viață, unde are de jucat marele rol de frâu moral și de îndrumătoare a credinței.

«Credința și Biserica nu sunt noțiuni din trecut, nu sunt incompatibile cu progresul și știința; ele sunt necesități ale vieții în orice timpuri și în orice clipă, sunt sprijinitoare ale progresului sănătos, sunt auxiliare științei. Nu există nici o deosebire între cele ce citim în Biblie și cele ce ne învață știința. Totul este să pricepi ce citești în acea neîntrecută carte a vieții».

Îndrumarea studenției este astfel preconizată

«Poporul nostru este înzestrat cu o inteligență vie; această fericită însușire este o solidă temelie, pe care se pot clădi atâtea lucruri frumoase și folositoare societății. Dar ea nu este suficientă spre a realiza progrese reale; ea trebuie complementată și cu alte însușiri: muncă și disciplină. Fără aceste două calități de primă necesitate nu există nici un progres temeinic, nici o realizare cu adevărat utilă. Voi aci la Universitate (din Iași), trebuie să învățați pe lângă știința pură și aplicarea celor două însușiri. cele mai de căptenie în viață. Cine nu a învățat să muncească, impunându-și o disciplină adesea rigidă și cine nu a învățat să asculte de cei mai în vârstă sau mai mari în grad, nu va ști, când va ajunge la postul de conducere, să poruncească și să îndrumeze pe alții.

«În România de astăzi este așa de mult de făcut, sunt

«încă atâtea de îndeplinit, încât fiecare, dela locul unde este
«chemat, poate să desvolte o activitate rodnică și de adevărată
«utilitate obștească...»

Importanța învățământului practic

«Aci (la Academia Agricolă din Cluj), ca și în orice școală,
«se culege o întreagă avuție de cunoștințe, de mijloace; dar
«acestea dacă nu se aplică acolo unde trebuie, rămân sterpe,
«sterpe pentru acei cari învață, sterpe pentru țara întreagă. De
«aceia, Aș fi mulțumit, și Ar fi pentru Mine o deosebită bu-
«curie, dacă pe lângă acei cari vin să studieze, pentru a
«îndeplini apoi funcțiuni incontestabil necesare pentru pro-
«pășirea acestei Țări, Aș vedea venind în această înaltă insti-
«tuțiune și pe acei cari au un interes pur personal pentru
«agricultură, dacă ar veni să învețe aci și proprietarii mari
«și țăranii și cei cari mâine vor avea un petec de pământ».

Rolul culturii

«Este trist ca la un popor de 18.000.000 de suflete să se
«găsească abia 5—6000 de cititori.

«Aceasta arată clar ce enorm teren de muncă avem încă
«înaintea noastră. Plecând dela o reorganizare a școlii pri-
«mare, trecând printr'o alcătuire rațională a învățământului
«și a Universităților, să facem ca poporul nostru să prindă
«mai mult interes pentru carte...»

«Cultura noastră nu trebuie să fie numai de import, ci
«și produsul acestui neam, sprijinită pe trecutul nostru și pe
«infinitele mijloace ale țării, prelucrate cu mijloacele pe cari
«trebuie să ni le pună la îndemână mințile luminate, ori de
«unde ar veni ele».

Constataări asupra nevoilor țărănești

«Din punct de vedere al locuinței săteanului, constatăm, «că în cele mai multe locuri nu se deschide fereastra, deci «intri într'un aer îmbâcsit.

«Prima noastră datorie (M. S. Se adresează echipelor «studentești ale Fundației Principele Carol ce plecau la sate «în 1934), este de a face să priceapă pe fiecare că aerul nu «este un dușman, ci este un prieten. De aceasta se leagă ches- «tiunea curățeniei interioare a casei.

«Sunt multe locuri, trebuie să mărturisesc, unde această «curățenie există. Dar nu peste tot și probabil nu acolo unde «veți fi trimiși voi, pentru că tocmai de aceia sunteți trimiși...

«Trebuie să învețe săteanul cum se lucrează și cât se «lucrează, căci la noi el lucrează în timpul muncilor agricole «și pe urmă, în cele mai multe locuri, în tot restul anului el «stă fără să mai facă nimic. Este un lucru care duce la tot «felul de păcate, contra acestui fapt va trebui luptat...».

★

★ ★

Vibrante de emoție și entuziasm sunt cuvintele regale, când se referă la eroii noștri, căroră un adevărat cult a început să le fie închinat în lumina tradiției și la căldura recunoștinței obștești din imboldul Suveranului.

A governa este o mare știință, dar mai ales este o artă și avem marele noroc de a avea în aceste timpuri atât de grele un Suveran, care posedă arta de a governa, ca un artist desăvârșit.

M. S. Regele Carol al II-lea prin activitatea Sa a trecut în istoria universală alături de marii reformatori ai secolului al XX-lea, nu numai în istoria României ca Salvator al țării Sale.

CAP. XIII.

Colaboratorii M. S. Regelui

Trebue să relevăm că alături de Suveran, s'au grupat pentru înfăptuirea nouilor reforme eminenți reprezentanți ai tuturor curentelor, oameni politici cu mare experiență, cari și-au dat mâna pentru prima oară în vederea unei activități constructive.

Prima personalitate covârșitoare ce s'a alăturat M. S. Regelui, este I. P. S. S. Patriarhul Țării Miron Cristea, ce a adus Tronului prețiosul sprijin al Bisericii, ca în vremile de demult, când primejdii mari amenințau Principatele, — Dinastia și Biserica au format un tot pentru salvarea Țării.

Apoi s'au alăturat mai toți foștii prim miniștri, d-nii: G. G. Mironescu, primul ministru al Restaurației, dr. Angelescu, creatorul zecilor de mii de școli pe tot cuprinsul Țării, Al. Vaida Voevod, inițiatorul primatului etnic, Al. Averescu, eroul dela Mărăști, nemuritorul mareșal al României, N. Iorga, marele nostru savant, generalul Ar. Văitoianu, unul din comandanții marelui război, C. Argetoianu, om politic de prim plan, adânc cunoscător al problemelor economice și George Tătărescu, singurul prim ministru ce-a reușit să guverneze în ultima vreme țara până la expirarea mandatului său, guvernare rodnică în spirit de continuitate. Aceste personalități au devenit consilieri regali, sprijinind noua activitate ce avea în vedere mai presus de toate satisfacerea interesului obștesc.

Printre miniștri de resort trebuie să menționăm în prim rând pe d. Armand Călinescu, a cărui personalitate covârșitoare a imprimat celor două departamente pe cari le conduce, celui de Interne și celui al Educației Naționale, un ritm apolitic, profesional, condus de criterii obiective, d-sa evidențiindu-se ca o personalitate covârșitoare, având mari însușiri de adevărată inițiativă, curaj, competență și îndemânare.

Alături de d-sa s'au distins în deosebi d-nii: Mitiță Constantinescu, ministrul Economiei Naționale și guvernator al Băncii Naționale, supranumit pe drept cuvânt conducătorul economic al României, Mircea Cancicov, ministrul bugetelor echilibrate, al unui leu sănătos și al angajamentelor respectate ale Statului, Grigore Gafencu, distinsul și ponderatul ministru de externe, Iamandi, ministrul unificării legislative, ce deține portofoliul justiției, Ionescu-Sisești, adâncul cunoscător al problemelor agrare, Mihail Ghelmegeanu, ministrul căilor de comunicație moderne, Mihail Ralea, ministrul Muncii, reorganizatorul Asigurărilor sociale și creatorul organizației «Muncă și Voe Bună», precum și d-nii general Ciupercă, Paul Teodorescu și dr. Marinescu, cari se străduiesc să înzestreze armata și țara cu armele cele mai perfecționate și cu o igienă mai avansată.

Alături de membrii guvernului, printre cari trebuie să mai menționăm pe d. general Gabriel Marinescu, care a organizat o poliție model în capitala țării și pe d-l Eugen Titeanu, un energic și activ conducător al propagandei naționale, numeroase personalități colaborează activ împreună cu Majestatea Sa.

Dintre acestea, trebuie subliniat rolul important ce-l deține d-l ministru Dimitrie Gusti, ca conducător al Fundației Principele Carol și ca președinte al Serviciului Social, d-sa având în atribuțiile sale, greaua și importanta problemă a reorganizării satelor noastre. Tot d-sa s'a preocupat în deosebi și de prezentarea noastră în străinătate, unde, în calitate de

Comisar general al Pavilionului României din Paris, dela Expoziția Internațională din 1937, a prezentat pentru prima oară, o imagine frumoasă, complexă și adevărată a țării noastre. Acum la New-York, d-sa se străduiește iar să facă o operă frumoasă, proiectele expuse fiind dintre cele mai promițătoare.

O altă importantă personalitate este d-l ministru Teofil Sidorovici, conducătorul «Străjii Țării», căruia îi revine greaua sarcină de îndrumător al tineretului.

Tot ca personalitate de prim ordin, mai trebuie citat și ministrul Palatului, d-l Ernest Urdăreanu, care tot timpul în apropiere de Suveran, este un sfetnic de mare importanță, fiind unul din principalii informatori ai Majestății Sale. Colaboratori ai Suveranului mai sunt foarte mulți, al căror rol și utilitate este mare. Le cerem ertare că nu putem să înregistrăm opera frumoasă a tuturor.

C o n c l u z i e

În politica internă a României, o nouă eră a început dela 10 Februarie 1938, de când Majestatea Sa Regele a luat în mână frânele conducerii.

Țara, într'un acord aproape unanim, și-a dat adeziunea ei, noii situații.

De atunci, o puternică activitate constructivă se urmărește pe toate tărâmurile.

Spiritele au fost pacificate prin desființarea partidelor politice, guvernarea își continuă nestingherită calea spre progres grație unui plan unitar de ansamblu, la adăpostul unei stabilități normale și a unui spirit de continuitate, hotărât și dâr.

Această eră nouă se caracterizează prin stabilirea unor noi norme diriguitoare ce formează crezul actual. Acestea sunt:

- 1) *reînvierea profesiei,*

2) *selecționarea guvernanților pe bază de merit și nu de popularitate,*

3) *trecerea conducerii unei generații mai tinere, unde să se îmbine încă experiența cu elanul, cei dintre 40—50 de ani la cârmă,*

4) *primatul social-național, asupra celui individualist-umanitarist.*

Vechia democrație individualistă, caracterizată prin formulele liberale cunoscute nu poate fi decât în declin, mai ales în țările unde cultura n'a pătruns adânc în masele populare. Chiar în țările de mare cultură, democrația s'a modificat simțitor. Noi credem că în curând ea va îmbrăca o nouă formă: *democrația socială națională*, peste tot.

La timpuri noi, principii și metode noi.

CAP. XIV.

Politica de pace

Din punct de vedere al politicei externe, România are și trebuie să aibă o singură directivă: *Menținerea păcii*, dar nu cu orice preț. Ea a fost satisfăcută din punct de vedere național, la finele marelui războiu, în baza tratatului ce l-a semnat în 1916 cu Rusia, Franța, Anglia și Italia și al cărui text e următorul:

«*Tratatul de alianță din 4/17 August 1916 cu Rusia, Franța, Anglia și Italia*».

«Intre subsemnații:

«1). D-l Stanislav Poklevski-Koziel, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al M. S. Impăratul tuturor Rușilor pe lângă M. S. Regele României.

«2). Conte de Saint Aulaire trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al Republicei franceze pe lângă M. S. Regele României.

«3). Sir George Barklay, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al M. S. Regelui Regatului Unit al Mării Britanii și Irlandei și al pământurilor britanice de peste mări, Impărat al Indiilor, pe lângă M. S. Regele României.

«4). Baronul Fasciotti, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al M. S. Regelui Italiei pe lângă M. S. Regele României, anume însărcinat de guvernele lor respective, de o parte și

«5). d. Ioan I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de «miniştri al Regatului României, în numele guvernului român «de altă parte ,s'a stabilit ceea ce urmează:

«I. Rusia, Franţa, Anglia şi Italia garantează integritatea teritorială a Regatului României în toată întinderea frontierelor sale actuale.

«II. România se obligă să declare războiul şi să atace Austro-Ungaria în condiţiile stabilite prin convenţia militară; «România se obligă de asemeni să înceteze, dela declararea «războiului, orice legături economice şi orice schimb comercial cu toţi duşmanii aliaţilor.

«III. Rusia, Franţa, Anglia şi Italia recunosc României «dreptul de a anexa teritoriile Monarhiei Austro-Ungare prevăzute şi hotărnicite în art. 4.

«IV. Marginile teritoriilor despre care e vorba în art. «trecut sunt hotărâte după cum urmează:

«Linia de hotar va începe dela Prut, dela un punct al «frontierelor actuale între Rusia şi România aproape de Novosuliţa şi va urca râul până la graniţa Galiţiei, la întâlnirea Prutului cu Ceremuşul. De aici va urma frontiera dintre Galiţia şi Ungaria până la punctul Steag, cota 1655. Mai departe va urma linia de despărţire dintre apele Tisei şi Vizului ca să ajungă la Tisa, la satul Trebuza, mai sus de locul unde se întâlneşte cu Vizo. Dela acest punct ea va coborî malul Tisei până la 4 km. mai jos de locul unde se întâlneşte cu Someşul lăsând satul Vasares-Nameni, României. Va continua, apoi în direcţia sud—sud-est până la un punct la 6 km. la est de oraşul Debreţin. Dela punctul acesta «va atinge Crişul la 3 km. mai jos de locul de întâlnire al celor doi afluenţi ai săi, se va uni, apoi, cu Tisa la înălţimea satului Alygö, la Nord de Seghedin, trecând la apus de satele Croshaza şi Bekesamson, la 3 km. de care va face o mică îndoitură. Dela Alga linia va coborî malul Tisei până

«la vărsarea sa în Dunărea și, în sfârșit, va urma malul Dunărei până la frontiera actuală a României.

«România se obligă să nu ridice fortificații în fața Belgradului pe o zonă ce va fi stabilită ulterior și să nu țină în această zonă, decât forțele necesare serviciului de poliție. «Guvernul regal român se obligă să despăgubească pe sârbii regiunii Banatului, cari părăsindu-și proprietățile, vor voi să emigreze într'un termen de doi ani după încheierea păcii.

«V. Rusia, Franța, Anglia și Italia de o parte și România pe de altă parte, se obligă să nu încheie pace separată sau «pacea generală decât în unire și în acelaș timp.

«Rusia, Franța, Anglia și Italia se obligă deasemeni ca «în tratatul de pace, teritoriile monarhiei Austro-Ungare, prevăzute în art. 4, să fie anexate Coroanei României.

«VI. România se va bucura de aceleași drepturi ca și aliații săi în tot ce privește preliminarile, tratativele de pace, «ca și discutarea chestiunilor cari vor fi supuse hotărârii conferinței de pace.

«VII. Puterile contractante se obligă să păstreze în secret «prezenta convenție până la încheierea unei păci generale.

«Făcut în cinci exemplare, la București, în 4/17 August «1916 (urmează semnăturile)».

Toate exigențele teritoriale ale României fiind împlinite prin tratatele încheiate și anume prin cel dela Versailles ¹⁾ (art. 292) din 28 Iunie 1919, cel dela Saint Germain (art. 56, 61, 89) din 10 Septembrie 1919, cel dela Neuilly (art. 29) din 27 Noembrie 1919, cel dela Trianon (art. 27, 45, 47, 74) din 4 Iunie 1920 și convenția dela Paris referitoare la Basarabia din 28 Octombrie 1920, ea nu trebuie deci să urmărească decât menținerea statu-lui quo cu orice preț, și pentru acest unic obiectiv ea trebuie să fie oricând gata de a face orice sacrificiu, chiar și război, când acesta ar fi nece-

1) In parenteză sunt menționate art. referitoare la România.

sar. Dar numai atunci, când este în pericol ființa și integritatea teritorială a României, încheată prin auto-determinarea populațiilor din provinciile alipite, exprimate prin Sfatul Țării din Chișinău la 9 Aprilie 1918, prin Adunarea Națională din Cernăuți la 28 Noembrie 1918 și prin Marea Adunare Națională dela Alba Iulia din 1 Decembrie 1918, — și prin respectarea strictă a principiului naționalităților.

Dela finele războiului mondial și până în 1939 politica noastră externă a trecut prin două faze distincte.

Prima fază, a *securității colective* (1919—1938), ce a urmat îndată după încheierea păcii și care a durat până la Conferința dela München din 1938, avea la bază două idei diriguitoare și anume:

a) Cea dintâi tindea să asigure noile frontiere căpătate cu atâtea jertfe printr'o serie de alianțe și prietenii, cari la momentul hotărâtor să ni se alăture nouă, făcând bloc în jurul nostru.

b) cea de a doua era complimentară primei, și anume, principalii aliați trebuiau găsiți în Statele ce aveau interese solide cu noi, dintre acelea ce-și întregiseră teritoriul sau căpătără ființă în urma marelui război și care implicit aveau ca și noi drept prim obiectiv menținerea integrității lor teritoriale.

La lumina acestor două principii, România semnează la 3 Martie 1921 următorul tratat cu Polonia:

«Siguranța Poloniei și a României»

«Textul primei alianțe defensive polono-române.

«Bine hotărâți să apere pacea dobândită cu prețul atâtor sacrificii Șeful Statului Republicii Polone și M. S. Regele României au căzut de acord să încheie o convenție de alianță defensivă și au desemnat în acest scop pe plenipo-

«tențiarilor lor: prințul Sapiaha și Take Ionescu, cari, au con-
«venit următoarele:

«Art. 1. Polonia și România se obligă să se ajute reciproc
«în cazul când una din ele ar fi atacată, fără provocare din
«parte-i pe frontierele lor comune dela răsărit.

«Ca urmare, în cazul când unul din cele două State ar fi
«atacat fără provocare din parte-i celălalt se va socoti în
«stare de războiu și-i va da ajutor cu armele».

«Art. 2. În scop de a coordona eforturile lor pașnice, cele
«două guverne se obligă să se sfătuiască în privința proble-
«melor de politică externă în legătură cu raporturile lor față
«de vecinul dela răsărit.

«Art. 3. O convenție militară va stabili felul cum cele
două țări își vor da ajutor, când va fi cazul.

«Această convenție va fi supusă aceluiași condiții ca și
«prezenta convenție în ce privește durata și denunțarea ei
«eventuală.

«Art. 4. Dacă în contra eforturilor lor pașnice, cele două
«State s'ar găsi în stare de război defensiv conform art. 1, ele
«se obligă să nu trateze și să nu închee nici armistițiu, nici
«pace, unul fără de altul.

«Art. 5. Durata prezentei convenții este de cinci ani în-
«cepând dela iscălireea ei, dar fiecare din cele două guverne,
«este liber să o denunțe după doi ani, avizând partea cealaltă,
«cu șase zile înainte.

«Art. 6. Niciuna din Inaltele Părți Contractante nu va
«putea să închee o alianță cu o terță putere fără să se fi înțeles
«în prealabil cu partea cealaltă.

«Sunt scutite de această condiție, alianțele cu scop de a
«păstra tratatele ce au fost semnate laolaltă de Polonia și
«România.

«Asemenea alianțe vor trebui, totuși, să fie comunicate.

«Guvernul Polon declară că are cunoștință de acord-
«urile României cu alte State, pentru păstrarea tratatelor dela

«Trianon și Neuilly, acorduri cari vor putea fi schimbate în «tratate de alianță.

«Guvernul Român declară că are cunoștință de acordurile Poloniei cu Republica Franceză.

«Art. 7. Prezenta convenție va fi comunicată Societății «Națiunilor conform tratatului dela Versailles.

«Art. 8. Prezenta convenție va fi ratificată și ratificările «vor fi schimbate la București, cât mai curând cu putință.

«Făcut la București, în dublu exemplar la 3 Martie «1921 (urmează semnăturile)».

Apoi România mai semnează la 23 Aprilie 1921 un al doilea tratat cu Cehoslovacia, urmat curând de unul aproape identic cu Jugoslavia.

Textul acestor tratate, este următorul:

«*Mica Înțelegere: Cehoslovacia, Iugoslavia și România.*

«Prima formă: Trei tratate cu câte două părți semnatare, «fiecare având conținut și scop identic.

Cehoslovacia—România.

«Bine hotărâți a păstra pacea dobândită cu prețul atâtor «sacrificii și prevăzută prin pactul Societății Națiunilor, pre- «cum și ordinea stabilită prin tratatul încheiat la Trianon la «4 Iunie 1920, între puterile aliate și asociate de o parte și «Ungaria de alta, Președintele Republicii Cehoslovace și M. «S. Regele României s'au pus de acord pentru a încheia o «convenție defensivă și au desemnat în acest scop pe pleni- «potențiarilor lor d-nii: Eduard Beneș și Take Ionescu, cari, «după schimbul deplinelor puteri găsite în bună și cuvenită «formă, au convenit următoarele:

«Art. 1. In cazul unui atac neprovocat, din partea Un- «gariei contra uneia din Inaltele Părți Contractante, cealaltă «parte se obligă a veni în ajutorul părții atacate în chipul ho- «tărât prin învoiala prevăzută în art. 2 al prezentei convenții.

«Art. 2. Autoritățile tehnice competente ale Republicii «Cehoslovace și ale Regatului României, vor stabili de comun

«acord măsurile necesare pentru îndeplinirea prezentei convenții printr'o convenție militară ce se va încheia mai târziu.

«Art. 3. Niciuna din Inaltele Părți Contractante nu va putea încheia vre-o alianță cu o terță putere fără avizul prealabil al celeilalte.

«Art. 4. În scop de a coordona eforturile lor pașnice, ambele guverne se obligă să se sfătuiască în privința problemelor de politică externă, cari se referă la raporturile lor cu Ungaria.

«Art. 5. Convenția aceasta va fi valabilă timp de doi ani, începând din ziua schimbului de ratificări. La expirarea acestui termen, fiecare dintre părți va putea denunța convenția de față. Ea va rămâne în vigoare șase luni după data denunțării.

«Art. 6. Prezenta convenție va fi comunicată Societății Națiunilor, conform pactului.

«Art. 7. Prezenta convenție va fi ratificată și ratificările se vor schimba la București, cât mai repede posibil.

«Făcută la București, în dublu exemplar, la 23 Aprilie 1921. (urmează semnăturile)».

Un al doilea tratat identic a fost încheiat între Cehoslovacia și Jugoslavia la 14 August 1920 la Belgrad. Și un al treilea între România și Jugoslavia, cum am menționat mai sus, semnat tot la Belgrad, la 7 Iunie 1921.

Aceste tratate de securitate au fost apoi reînnoite și aprofundate în urmă cu mai multe texte, cel cu Polonia în 1926 și 1931 și anume:

«*Al doilea Tratat polono-român sub forma unui Tratat de garanție.*

«M. S. Regele României și Președintele Republicii Polone

«Constatând fericita consolidare a garanției de pace generale în Europa.

«Cu grija de a satisface dorința de siguranță ce însufle-
«tește popoarele,

«dornici de a vedea țările lor ferite de războiu,

«și deopotrivă însuflețiți de dorința sinceră de a da po-
«oarelor lor garanții complementare în cadrul pactului So-
«cietății Națiunilor și al Tratatelor ai căror semnatori sunt,
«au hotărât a încheia, în acest scop, un tratat și au desemnat
«ca plenipotențieri ai lor, pe d-nii: I. G. Duca, ministrul de
«externe al României și Joseph Wielowieyski, ministrul po-
«lon la București, cari după schimbul deplinelor lor puteri,
«recunoscute a fi în bună și cuvenită formă, s'au înțeles asu-
«pra următoarelor dispozițiuni:

«Art. 1. România și Polonia își iau îndatorirea a res-
«pecta în chip reciproc și a menține contra oricărei agresiuni
«externe integritatea lor teritorială actuală și independența
«politică prezentă.

«Art. 2. În cazul în care România sau Polonia, contrariu
«îndatoririlor impuse prin articolele 12, 13 și 15 ale pactu-
«lui Societății Națiunilor, s'ar vedea atacate fără provocare
«din parte-le Polonia și în chip reciproc România, punând în
«aplicare art. 16 al pactului Societății Națiunilor, își iau o-
«bligația a da imediat ajutor și sprijin.

«În cazul în care Consiliul Societății Națiunilor, statuând
«asupra unei chestiuni aduse în fața sa, conform stipulațiu-
«nilor pactului Societății Națiunilor, nu ar fi reușit a ob-
«ține primirea raportului său de către toți membri, alții de-
«cât reprezentanții părților în litigiu și când sau România sau
«Polonia s'ar vedea atacate, fără provocațiune din parte-le,
«Polonia și în chip reciproc România, aplicând art. 15 alin. 7
«al pactului Societății Națiunilor, i-ar da imediat ajutor și
«sprijin.

«În cazul în care un diferend prevăzut de art. 17 al pac-
«tului Societății Națiunilor s'ar ivi și România sau Polonia
«s'ar vedea atacate, fără vre-o provocațiune din parte-le, Po-

«lonia și în chip reciproc România își iau obligațiunea a-și
«da imediat ajutor și sprijin.

«Modalitățile de executare ale stipulațiunilor de mai sus,
«vor face obiectul unor precizări tehnice.

«Art. 3. Dacă cu toate eforturile lor pacifice, aceste două
«State s'ar găsi în stare de războiu defensiv, conform art. 1
«și 2, ele își iau îndatorirea de a nu trata, nici încheia armis-
«tițiul, nici pacea unul fără celălalt.

«Art. 4. Spre a coordona eforturile lor pacifice, cele două
«guverne își iau îndatorirea a se sfătui asupra chestiunilor de
«politică externă ce ar interesa ambele părți contractante.

«Art. 5. Niciuna din Inaltele Părți Contractante nu va
«putea încheia vre-o alianță cu a treia putere, fără a se fi
«sfătuit dinainte cu cealaltă.

«Sunt dispensate de această condițiune alianțele cari au
«de scop menținerea tratatelor ce au fost semnate împreună
«de către România și de către Polonia.

«Asemenea alianțe vor trebui, totuși, să fie comunicate.

«Art. 6. Inaltele Părți Contractante își iau îndatorirea de
«a supune unei proceduri de conciliere sau de arbitraj pro-
«blemele asupra cărora nu s'ar putea înțelege sau cari nu ar
«fi putut fi rezolvate prin procedee diplomatice obișnuite.
«Modalitățile acestei proceduri de tranșare pacifică vor face
«obiectul unei convenții particulare ce va fi încheiată cât mai
«curând posibil.

«Art. 7. Durata tratatului de pace este de cinci ani, cu
«începere dela data semnării sale; fiecare din cele două gu-
«verne are dreptul a-l denunța după doi ani, avizând pe ce-
«lălalt cu șase luni înainte.

«Art. 8. Tratatul de față va fi ratificat și ratificările se
«vor schimba la Varșovia cât mai curând.

«Făcut la București, în dublu exemplar, la 26 Martie
«1926».

Al treilea și ultimul tratat de alianță polono-român.

Acelaș preambul ca la tratatul de mai sus.

Art. 1—5 neschimbate.

În locul art. 6—8 sunt două articole cu o prevedere de reconducție tacită făcând automată prelungirea pe viitor și cu alternarea locului pentru schimbul ratificărilor, precum se vede mai jos:

«Art. 6. Durata tratatului de față este de cinci ani cu începere dela 26 Martie 1931. Dacă nu este denunțat de nici-una din părțile contractante, cu un preaviz de cel puțin un an înaintea expirării acestei perioade, el va fi considerat ca reînnoit prin tacită reconducțiune pe o nouă perioadă de cinci ani și așa mai departe.

«Art. 7. Tratatul de față va fi ratificat și ratificările se vor schimba la București, cât mai curând.

«Făcut la Geneva la 15 Ianuarie 1931 în dublu exemplar (semnatori au fost cei doi miniștri de afaceri străine, d-nii «G. Mironescu și August Zaleski».

Cele cu Cehoslovacia și Jugoslavia au fost completate în 1930 cu următorul text comun: ¹⁾

Acordul complimentar la tratatele de amicitie și alianță între Statele Micii Înțelegeri.

«M. S. Regele României, Președintele Republicei Cehoslovace și M. S. Regele Jugoslaviei,

«doritori de a întări încă mai mult legăturile de amicitie și de alianță, cari există între Statele Micii Înțelegeri.

«Voind să completeze, printr'o procedură stabilă, organizarea colaborării politice și a apărării intereselor comune ale celor trei State,

1) Apare pentru prima oară într'un text oficial denumirea de „Mica Înțelegere“ dată alianței dintre România, Cehoslovacia și Jugoslavia, denumire ce a fost acordată în bătaie de joc la început acestei alianțe de Pesti Hirleap la 20 Febr. 1920; porecla fu găsită justă de interesați și adoptată.

«Au hotărât să consfințească practica și procedura actuală a colaborării intime dintre Statele Lor, dându-le o mai mare precizie și au desemnat drept plenipotențiarilor Lor pe d-nii Miniștri de externe: G. Mironescu, Ed. Beneș și Vojislav Marincovici,

«cari, după ce au prezentat deplinele lor puteri, au convenit următoarele:

«Art. 1. Miniștrii afacerilor străine ai Statelor Miciei Înțelegeri se întrunesc de câte ori împrejurările o cer. Ei se vor întruni în orice caz cel puțin odată pe an. Intrunirile ordinare obligatorii au loc, pe rând în fiecare din cele trei State, într-o localitate desemnată mai înainte. De asemenea, o întrunire ordinară facultativă va avea loc la Geneva, cu prilejul Adunării Societății Națiunilor.

«Art. 2. Intrunirea obligatorie este prezidată de către ministrul afacerilor străine al Statului unde ea are loc. D-sa este acel care ia inițiativa de a fixa data și de a desemna locul întrunirii, care stabilește ordinea de zi și pregătește hotărârile de luat. Până la întrunirea obligatorie a anului următor, d-sa este considerat ca președinte în exercițiu.

«Art. 3. În toate problemele cari sunt discutate, precum și toate măsurile cari sunt luate în ceea ce privește raporturile Statelor Miciei Înțelegeri între ele, principiul egalității desăvârșite a acestor trei State este riguros respectat. Acest principiu este, de asemenea, respectat în deosebi în raporturile acestor State față de alte State, sau de un grup de State, sau în fine de Societatea Națiunilor.

«Art. 4. Potrivit necesităților situațiunii, cei trei miniștri ai afacerilor străine pot hotărî de comun acord, ca într-o anumită chestiune, reprezentarea sau apărarea punctului de vedere al Statelor Miciei Înțelegeri să fie încredințat unui singur delegat sau delegațiunii unui singur Stat.

«Art. 5. O întrunire extraordinară poate fi convocată de

«către președintele în exercițiu atunci când situațiunea internățională sau un eveniment internațional o va reclama.

«Art. 6. Prezentul acord va intra de îndată în vigoare. «El va fi ratificat și schimbul ratificărilor va avea loc la «Praga, cât mai curând posibil.

«Făcut la Strbske Pleso, la 27 Iunie 1930 în trei exemplare identice». (Urmează semnăturile).

Aceste alianțe regionale cu Polonia pe deoparte și formarea Micii Înțelegeri pe de alta, au constituit baza politicii noastre externe dela războiu încoace, concepție datorită lui Tache Ionescu, unul din factorii ce a contribuit mult la realizarea idealului nostru național.

Aceste alianțe se întregesc cu două pacte de amicitie continentală, primul cu Franța, semnat la 10 Iunie 1926 și cel de al doilea cu Italia, semnat la 17 Septembrie 1926.

Textul lor este următorul:

Convenție de amicitie și arbitraj între Franța și România

«M. S. Regele României și Președintele Republicei Franceze,

«Având fiecare aceeași grijă a menținerii în Europa a unei stări de pace de stabilitate politică, necesare atât progresului social, cât și prosperității economice a României și Franței,

«Adânc legați de principiul respectului angajamentelor internaționale confirmat în mod solemn prin pactul Societății Națiunilor.

«Doritori, în cadrul acestui pact, de a asigura, dinainte comunitatea lor de vederi, în cazul când s'ar aduce vre-o atingere ordinii stabilite prin tratatele ce au semnat,

«Și convingși de datoria guvernelor moderne de a împiedica o nouă izbucnire de războiu, prin prevederea reglementării pacifice a litigiilor ce s'ar putea ivi între ele,

«Au decis, în acest scop, de a-și da reciproc noui ga-

«ranții de pace, de înțelegere și de amicitie și au desemnat ca
«plenipotențieri ai Lor pe d-nii C. Diamandi, ministrul Ro-
«mâniei la Paris, și Aristide Briand, ministrul de externe al
«Franței,

«Cari, după schimbul deplinelor lor puteri, recunoscute în
«bună și cuvenită formă, au convenit asupra următoarelor
«dispozițiuni :

«Art. 1. România și Franța își iau reciproc angajamen-
«tul de a nu comite, de o parte și de alta, nici un atac sau
«invaziune și de a nu recurge, de o parte și de alta, în nici un
«caz la războiu.

«Totuși această stipulațiune nu se aplică dacă e vorba:

1) de exercitarea dreptului de legitimă apărare, adică
«de a se opune unei violări a angajamentului luat, prin ali-
«niatul 1 din prezentul articol;

2) de o acțiune întreprinsă prin aplicarea art. 16 din pac-
«tul Societății Națiunilor;

3) de o acțiune întreprinsă pe temeiul unei hotărâri a
«adunării sau a Consiliului Societății Națiunilor, sau în apli-
«carea art. 15 al. 7 din pactul Societății Națiunilor, numai
«dacă, în acest ultim caz, o atare acțiune ar fi îndreptată în
«contra unui Stat, care cel dintâi s'a dedat unui atac.

«Art. 2. Luând în considerare angajamentele respective
«încheiate de dânșii în art .1 din prezentul tratat, România
«și Franța își iau angajamentul de a regula, pe cale pașnică
«și în modul următor, toate chestiunile de orice natură ar fi,
«cari ar putea aduce vre-o neînțelegere și cari n'ar fi putut
«fi rezolvate prin procedeele diplomatice obișnuite: toate
«chestiunile în privința cărora părțile și-ar contesta reciproc
«vre'un drept, vor fi supuse unor judecători la a căror hotă-
«râre părțile își iau angajamentul de a se conforma: orice
«alte chestiuni vor fi supuse unei Comisiuni de conciliere și
«dacă angajamentul propus de această Comisiune nu este ac-
«ceptat de ambele părți, chestiunea va fi adusă în fața Con-

«siliului Societății Națiunilor, statuând conform art. 15 din «pactul Societății Națiunilor.

«Modalitățile aceste metode de regulare pacifică, fac obiectul unei convențiuni particulare, semnată cu data de azi.

«Art. 3. Guvernul Regal al României și Guvernul Republicii Franceze își iau angajamentul de a examina în comun «sub rezerva rezoluțiunilor eventuale ale Consiliului sau ale «Adunării Societății Națiunilor, chestiunile de natură a primeldui siguranța externă a României sau Franței sau a aduce «vre-o atingere ordinii stabilite prin tratatele ale căror semnatare sunt ambele părți.

«Art. 4. Dacă cu toate intențiunile, sincer pacifice, ale «guvernelor român și francez, România sau Franța ar fi atacate, fără provocare din partea lor, ambele guverne se «vor concerta neîntârziat asupra acțiunilor respective ce ar «urma să se exercite în cadrul pactului Societății Națiunilor, «în scopul salvagădării intereselor legitime naționale, precum și al menținerii ordinii stabilite prin tratatele ale căror semnatare sunt ambele părți.

«Art. 5. Inaltele Părți Contractante sunt de acord pentru «a se concerta între ele în eventualitatea unei modificări sau «a unei încercări de modificare a Statutului politic al țărilor «Europei, și sub rezerva rezoluțiunilor ce ar fi luate de către Consiliul sau Adunarea Societății Națiunilor, spre a se «înțelege asupra atitudinii de observat, respectiv în asemeneaa caz de fiecare din ele.

«Art. 6. Inaltele Părți Contractante declară că nimic în «prezentul tratat nu trebuie interpretat în contrazicere cu stipulațiunile tratatelor actualmente în vigoare, semnate de «România sau de Franța și cari privesc politica lor în Europa. Ele își iau angajamentul de a proceda la un schimb «de vederi asupra chestiunilor relative la politica europeană, «în scopul de a coordona sforțările lor pacifice și pentru a-și

«comunica respectiv, de acum înainte, tratatele sau acordurile ce ar încheia cu terțe puteri asupra aceluiaș subiect și «cari vor avea, totdeauna, un țel conform cu menținerea «păcii.

Art. 7. Nimic în prezentul tratat nu va putea fi interpretat sau aplicat în așa fel, încât să jignească drepturile și «obligățiile Inaltelor Părți Contractante în virtutea pactului «Societății Națiunilor.

«Art. 8. Prezentul Tratat va fi comunicat pentru înregistrare Societății Națiunilor, în conformitate cu art. 18 al «pactului.

«Art. 9. Prezentul tratat va fi ratificat și instrumentele «ratificării vor fi schimbate la Paris, cât mai neîntârziat.

«El va intra în vigoare îndată după schimbul ratificărilor și va rămâne în vigoare timp de zece ani, la expirarea căruia va putea fi reînnoit cu un preaviz notificat în cuvenită formă la sfârșitul anului al nouălea.

«Drept care, plenipotențiarii respectivi, pe deplin autorizați în acest scop, au semnat prezentul tratat și l-au investit «cu sigiliile lor.

«Făcut la Paris în dublu exemplar, la 10 Iunie 1926» (Urmează semnăturile).

Protocol-anexă la convenția de mai sus, ca ofertă de neagresiune vecinilor României adresată în special Rusiei

«În momentul de a proceda la semnarea tratatului încheiat cu data de azi, cu guvernul Republicei Franceze, plenipotențiarul M. S. Regelui României, declară în numele guvernului său, că România, a cărei singură grijă este de a urmări dezvoltarea sa internă în pace, statu quo și respectul «tratatelor, confirmă declarațiunile făcute la Conferința din «Genova din 17 Mai 1922, la a cincea ședință a primei Comisiuni, de către Președintele delegațiunei române, Ion I.

«C. Brătianu, cu privire la un angajament permanent de ne-
«agresiune față de Rusia, bazat pe statu quo.

«România este gata de a extinde acest angajament la
«toți vecinii săi.

«România interpretează zisul angajament ca o obligațiune
«de a nu ataca Rusia cu trupele sale regulate și, bine înțeles,
«de asemenea, de a nu tolera formațiunea pe teritoriul ei de
«trupe neregulate de atac contra Rusiei.

«Plenipotențiarul Republicii Franceze ia act, în numele
«Guvernului său, de declarațiunea de mai sus.

«Făcut la Paris, în dublu exemplar, la 10 Iunie 1926».

*Pactul de prietenie și colaborare cordială între Italia
și România*

«M. S. Regele Italiei și M. S. Regele României, însufle-
«țiți de dorința de a strânge tot mai mult legăturile de prie-
«tenie existente între cele două țări,

«Preocupați de a asigura pacea generală și siguranța po-
«poarelor lor și de a consolida stabilitatea politică necesară
«restaurării morale și economice a Europei,

«Hotărâți, în acest scop, să mențină ordinea juridică și
«politică internațională,

«Doritori să dea popoarelor respective garanții compli-
«mentare în cadrul pactului Societății Națiunilor și inspirân-
«du-se dela principiile stabilite în tratatul dela Locarno,

«S'au pus de acord să încheie prezentul pact de priete-
«nie și colaborare cordială, consecință firească a prieteniei ce
«există între ambele State și a intereselor comune, și-au nu-
«mit pentru aceasta drept plenipotențiarilor lor pe d-nii:

«Benito Mussolini și Mareșalul Alexandru Averescu, pre-
«ședinții de Consiliu ai celor două țări în momentul încheerii
«pactului,

«Cari, după ce au luat cunoștință de deplinele lor pu-
«teri, aflate în bună și cuvenită formă, au stabilit următoa-
rele:

«Art. 1. Inaltele Părți se obligă reciproc să-și dea spri-
«jinul mutual și colaborarea cordială pentru păstrarea ordi-
«nei internaționale, cât și pentru respectarea și îndeplinirea
«obligațiilor stipulate prin tratatele ai căror semnatori sunt
«părțile.

«Art. 2. In caz de complicațiuni internaționale și dacă
«Inaltele Părți Contractante sunt de acord că interesele lor
«comune, sunt ori ar putea fi amenințate, ele se obligă să
«se înțeleagă asupra măsurilor de luat în comun, pentru apă-
«rarea lor.

«Art. 3. In cazul când siguranța și interesele uneia din-
«tre Inaltele Părți Contractante, sunt amenințate, pe urma
«unor incursiuni violente din afară, cealaltă parte se obligă
«a-i da, odată cu binevoitorul sprijin, ajutorul său politic și
«diplomatic în scop de a face să înceteze cauza externă a ace-
«lei amenințări.

«Art. 4. Inaltele Părți Contractante se obligă să supună
«la noi proceduri de conciliere sau de arbitraj, chestiunile ce
«le-ar despărți eventual și cari n'au putut fi rezolvate prin
«procedeele diplomatice obișnuite. Modalitățile acestei pro-
«ceduri de aranjament politic vor constitui obiectul unei con-
«venții speciale care va fi încheiată în cel mai scurt termen.

«Art. 5. Prezentul tratat va avea o durată de cinci ani și
«va putea fi denunțat sau reînnoit cu un an înainte de expi-
«rarea lui.

Art. 6. Prezentul tratat va fi ratificat și ratificările se vor
«schimba la Roma. El va intra în vigoare imediat după schim-
«bul de ratificări.

«Făcut la Roma, în două exemplare, la 17 Septembrie
«1926» (urmează semnăturile).

Protocol anexă

«In legătură cu pactul de amiciție și colaborare cordială, «care a fost semnat astăzi și doritori de a se strânge și mai «mult legăturile economice, cari există între Italia și Româ- «nia, Guvernul Regal Italian și Guvernul Regal Român au «hotărât să procedeze la numirea unei Comisii Mixte însă- «cinată să studieze mijloacele practice pentru atingerea aces- «tui scop.

Odată cu publicarea la Roma a pactului încheiat și a protocolului de mai sus, s'a dat publicității, în aceeași zi schim- bul de scrisori ce a avut loc între d-nii Benito Mussolini și Mareșal Averescu referitor la ratificarea de către Italia a Convenției Internaționale dela Paris din 1920, necesară pentru recunoașterea actului de unirea Basarabiei cu Regatul Român.

Urmează apoi:

a) Transformarea Micei Înțelegeri într'un organism unic, omogen, când la 16 Februarie 1933 se semnează următorul text, denumit *Pactul de Organizare al Miciei Înțelegeri*:

«M. S. Regele României, Președintele Republicii Ceho- «slovace și M. S. Regele Jugoslaviei,

«doritori de a menține și organiza pacea,

«Având ferma voință de a intensifica raporturile econo- «mice cu toate Statele fără deosebire și în special cu Statele «Europei Centrale,

«Cu grijă de a vedea salvgardată pacea în toate împreju- «rările, de a asigura evoluțiunea spre o stabilizare definitivă «a condițiunilor în Europa Centrală și de a face să se respecte «interesele comune ale țărilor Lor,

«Deciși să dea, în acest scop, raporturilor de amiciție și «de alianță, care există între cele trei State ale Miciei Înțele- «geri o bază organică și stabilă, și

«Convinși de necesitatea de a realiza această stabilitate, «pe deoparte prin unificarea completă a politicii lor generale și pe de altă parte, prin constituirea unui organ direct «al acestei politici comune, grupul celor trei State ale Miciei «Înțelegeri, formând astfel o unitate a Miciei Înțelegeri, unitate internațională superioară și deschisă altor State în condițiunile stabilite pentru fiecare caz în parte.

«Au hotărât să stabilească cele ce urmează în dispozițiunile de mai jos și au desemnat drept plenipotențieri ai «lor pe d-nii N. Titulescu, Ed. Beneș și Bogoliub Jeftici,

«Cari, după ce și-au prezentat deplinele lor puteri au «convenit următoarele:

«Art. 1. Un consiliu permanent al Statelor Miciei Înțelegeri compus din miniștrii afacerilor străine a celor trei țări «respective sau din delegați speciali», numiți în acest scop, «este constituit ca organ director al politiceii comune a grupului celor trei State. Hotărârile Consiliului Permanent vor «fi luate cu unanimitate.

«Art. 2. Consiliul Permanent, în afară de raporturile «sale regulate pe cale diplomatică se întrunește în mod obligator cel puțin de trei ori pe an. Una din întrunirile anuale «obligatorii, are loc, rând pe rând, în fiecare din cele trei «State, cealaltă se va ține la Geneva, cu ocaziunea Adunării «Societății Națiunilor.

«Art. 3. Președintele Consiliului Permanent este ministrul afacerilor străine al Statului unde se ține întrunirea «obligatorie anuală. Dânsul ia inițiativa în vederea fixării datei și desemnării locului întrunirii, stabilește ordinea de zi «și prepară deciziunile de luat. Până la prima reuniune obligatorie a anului următor, el rămâne președintele Consiliului permanent.

«Art. 4. În toate chestiunile cari sunt discutate precum «și în toate deciziunile cari sunt luate, fie în ceea ce privește «raporturile Statelor Miciei Înțelegeri între ele, fie în ceea ce

«privește raporturile lor cu terții, principiul egalității absolute a celor trei State a Micii Înțelegeri este respectat în mod riguros.

«Art. 5. Conform nevoilor situațiunei, Consiliul Permanent poate hotărî ca într'o chestiune determinată, reprezentățiunea sau apărarea punctului de vedere a Statelor Micii Înțelegeri să fie încredințată unui singur delegat sau delegațiunii unui singur Stat.

«Art. 6. Orice tratat politic a fiecăruia dintre Statele Micii Înțelegeri, orice act unilateral schimbând situațiunea politică actuală a unuia din Statele Micii Înțelegeri față de un Stat terț, precum și orice acord economic, care are consecințe politice importante, vor cere, de aci înainte, consimțământul unanim al Consiliului Micii Înțelegeri.

«Tratatele politice actuale ale fiecăruia din Statele Micii Înțelegeri cu Statele terțe, vor fi, în mod progresiv, și pe cât posibil unificate.

«Art. 7. Un Consiliu Economic al Statelor Micii Înțelegeri pentru coordonarea progresivă a intereselor economice a celor trei State, fie între ele, fie în raporturile lor cu Statele terțe este constituit. El va fi compus din specialiști și din experți în materie economică, comercială și financiară și va funcționa ca organ auxiliar consultativ al Consiliului permanent în politica sa generală.

«Art. 8. Consiliul permanent are facultatea de a crea alte organe stabile sau temporare, comisiuni sau comitete, fie pentru o chestiune specială, fie pentru grupuri de chestiuni determinate în vederea studierii lor și pregătirii soluțiunilor lor pentru Consiliul permanent.

«Art. 9. Un Secretariat al Consiliului permanent este creat. Sediul său este stabilit pentru totdeauna pentru un an în Capitala Președintelui în exercițiu al Consiliului permanent. O secțiune a Secretariatului va funcționa în mod permanent la sediul Societății Națiunilor la Geneva.

«Art. 10. Politica comună a Consiliului Permanent trebuie să fie inspirată de principiile generale conținute în toate marile acte internaționale ale politicii de după războiu, precum sunt: pactul Societății Națiunilor, pactul din Paris, actul general de arbitraj, convențiunile eventuale asupra dezarmării și pactele dela Locarno. De altfel, nimic în prezentul pact nu poate fi contrar principiilor și dispozițiunilor din pactul Societății Națiunilor.

«Art. 11. Convențiunile de alianță, între România și Cehoslovacia din 23 Aprilie 1921, între România și Jugoslavia din 7 Iunie 1921 și între Cehoslovacia și Jugoslavia, din 31 August 1922, cari au fost prelungite la 21 Mai 1929, și cari sunt completate prin dispozițiunile prezentului pact, precum și actul general de conciliațiune, arbitraj și regulament judiciar, semnat de către cele trei state ale Micii Înțelegeri la Belgrad, la 21 Mai 1929, sunt reînnoite pentru un timp limitat.

«Art. 12. Prezentul pact va fi ratificat și schimbul de ratificări va avea loc la Praga, cel mai târziu cu ocaziunea celei mai apropiate reuniuni anuale, obligatorii. El va intra în vigoare în ziua schimbului de ratificări.

«Drept care plenipotențiarii sus numiți au semnat prezentul pact.

«Făcut la Geneva, la 16 Februarie 1933, în trei exemplare identice» (urmează semnăturile).

b) Formarea Înțelegerii Balcanice, prin următorul tratat:

Pactul Înțelegerii Balcanice

«Președintele Republicei Elene, M. S. Regele României,
«Președintele Republicei Turce și M. S. Regele Jugoslaviei,
«Doritori de a contribui la întărirea păcii în Balcani,
«Insuflețiți de spiritul de înțelegere și de împăciuire
«care a prezidat la elaborarea pactului Briand-Kellog și la

«hotărârile privitoare la el ale Adunării Societății Națiunilor.

«Ferm hotărâți să asigure respectul angajamentelor contractuale în ființă și menținerea ordinii teritoriale acum stabilită în Balcani;

«Au hotărât să încheie un pact de Înțelegere Balcanică și în acest scop au desemnat pe plenipotențiarii Lor respectivi, «anume d-nii Demetru Maximos, Nicolae Titulescu, Tefic «Rușdu Bey și Bogoliub Jevtici, miniștri de afaceri străine «ale celor patru State semnatare,

«Cari, după ce și-au schimbat deplinele puteri recunoscute în bună și cuvenită formă, au convenit următoarele:

«Art. 1. Grecia, România, Turcia și Jugoslavia își garantează mutual siguranța tuturor fruntariilor lor balcanice.

«Art. 2. Înaltele Părți Contractante se obligă să se sfătuiască asupra măsurilor de luat în fața unor împrejurări «ce ar putea atinge interesele lor așa cum sunt definite prin «prezentul acord.

«Ele se obligă să nu întreprindă nici o acțiune politică «față de orice altă țară balcanică, nesemnatară a prezentului «acord, fără avizul mutual prealabil, și să nu ia nici o obligație politică, față de orice altă țară balcanică fără consimțământul celorlalte Părți Contractante.

«Art. 3. Prezentul acord va intra în vigoare îndată după «semnarea lui de toate Puterile Contractante și va fi ratificat cât mai repede cu putință; el va fi deschis oricărei alte «țări balcanice, a cărei aderare va face obiectul unei cerce-tări favorabile din partea Părților Contractante, și va avea «efect de îndată ce celelalte țări semnatare își vor fi notificat «asentimentul.

«Drept care, zișii plenipotențiarilor au semnat prezentul «pact.

«Făcut la Atena, în 9 Februarie 1934, în patru exem-

«plare, din care câte unul a fost trimis fiecăreia din Inaltele «Părți Contractante» (urmează semnăturile).

c) Și reluarea raporturilor noastre cu Rusia Sovietică, «care a dus la recunoașterea unirii Basarabiei la Regatul Român prin următoarele patru instrumente diplomatice:

1) Pactul Briand—Kellog cu următorul cuprins:

Pactul Briand-Kellog sau Pactul din Paris ¹⁾

«Președintele Reichului German, Președintele Statelor Unite ale Americii, M. S. Regele Belgiei, Președintele Republicii Franceze, M. S. Regele Marelui Britannie, al Irlandei și al Teritoriilor Britanice de dincolo de Mări, Impărat al Indiilor, M. S. Regele Italiei, M. S. Impăratul Japoniei, Președintele Republicii Polone, Președintele Republicii Cehoslovace,

«Având sentimentul adânc al datoriei solemne ce le incumbă de a desvolta buna stare a omenirii,

«Convinși că a sosit momentul de a proceda la o sinceră «renunțare la război ca instrument de politică națională, «pentru ca relațiile pașnice și amicale ce există actualmente «între popoarele lor să poată fi perpetuate;

«Convinși că orice schimbare în relațiile lor mutuale trebuie urmărită numai prin proceduri pacifice și realizată în «ordine și în pace și că orice putere semnatară, care ar căuta «de acum înainte să dea desvoltare intereselor sale naționale, «recurgând la război, va trebui să fie lipsită de beneficiul «prezentului Tratat.

«Sperând că, încurajate de exemplul lor, toate celelalte «națiuni ale lumii se vor alătura la aceste eforturi umanitare «și aderând la prezentul Tratat de îndată ce va intra în vigoare, își vor pune popoarele în stare de a profita de bine-

1) România a aderat la 4 Septembrie 1928.

«făcătoarele lui stipulațiuni, unind astfel națiunile civilizate ale lumii, într'o renunțare comună la războiu ca instrument al politicei lor naționale.

«Au hotărât a încheia un tratat și în acest scop au desemnat ca plenipotențiarii respectivi ai lor, anume: (urmează numele acestora).

«cari, după ce și-au comunicat împuternicirile recunoscute în bună și cuvenită formă, au căzut de acord asupra următoarelor articole:

«Art. 1. Inaltele Părți Contractante declară solemn în numele popoarelor lor respective că condamnă recursul la război pentru regularea diferendelor internaționale și renunță la el ca instrument de politică națională în relațiunile lor mutuale.

«Art. 2. Inaltele Părți Contractante recunosc că regularea sau rezolvarea tuturor diferendelor sau conflictelor, de orice natură sau de orice origină ar fi ele, cari se vor putea ivi între ele, nu va trebui niciodată urmărită decât prin mijloace pacifice.

«Art. 3. Prezentul tratat va fi ratificat de Inaltele Părți Contractante desemnate în preambul, conform cerințelor Constituțiilor lor respective, și va lua efect între ele de îndată ce toate instrumentele de ratificare vor fi fost depuse la Washington.

«Prezentul tratat, când va fi fost pus în vigoare, așa cum se prevede în paragraful precedent, va rămâne deschis cât timp va fi de trebuință pentru adeziunea tuturor celorlalte puteri din lume. Fiecare instrument care stabilește adeziunea unei puteri se va depune la Washington, iar tratatul, imediat după această depunere, va intra în vigoare între puterea care își dă astfel adeziunea și celelalte puteri contractante.

«Va aparține guvernului Statelor Unite a procura fiecărui guvern desemnat în preambul și oricărui guvern care va

«aderea ulterior la prezentul tratat, o copie certificată conformă depe zisul tratat și depe fiecare din instrumentele de ratificare sau de adeziune. Va aparține, asemenea, guvernului Statelor Unite a notifica telegrafic ziselor guverne fiecare instrument de ratificare sau de adeziune imediat după depunere.

«Drept care, plenipotențiarilor respectivi au semnat prezentul tratat, stabilit în limba franceză și în limba engleză, amândouă textele având tărie legală și și-au pus pe el sigiliile.

«Făcut la Paris la 27 August 1928». (urmează semnăturile).

2) Protocolul dela Moscova al cărui text este:

Protocolul pentru punerea în vigoare cu anticipație a pactului dela Paris.

«Guvernul Republicii Estoniene, Președintele Republicii Letoniei, Președintele Republicii Polone, M. S. Regele României și Comitetul central executiv al U. R. S. S.

«Insuflețiți de dorința de a contribui la menținerea păcii existente între țările lor și, în acest scop de a pune în viigoare fără întârziere între popoarele acestor țări, tratatul de renunțare la război, ca instrument de politică națională, semnat la Paris, la 27 August 1928.

«Au hotărât să îndeplinească aceste intențiuni prin efectul prezentului protocol și au numit ca plenipotențiarilor: (urmează numele acestora)

«cari, după ce și-au comunicat deplinele puteri recunoscute în bună și cuvenită formă, au căzut de acord asupra celor ce urmează:

«Art. 1. Tratatul de renunțare la război ca instrument de politică națională, semnat la Paris la 27 August 1928, a cărui copie este anexată la prezentul protocol ca parte in-

«tegrantă a sa, intră în vigoare între Părțile Contractante
«după ratificarea zisului tratat dela Paris din 1928 de către
«organele legislative competente ale Statelor Contractante
«respective.

«Art. 2. Punerea în vigoare prin prezentul protocol a tra-
«tatului dela Paris din 1928 în relațiunile mutuale ale părți-
«lor prezentului protocol, va fi valabilă, independent de in-
«trarea în vigoare a tratatului dela Paris din 1928, astfel după
«cum este stipulată prin articolul acestuia din urmă.

«Art. 3. a) Prezentul protocol va fi ratificat prin orga-
«nele legislative competente ale Părților Contractante, în
«conformitate cu cerințele Constituțiunilor lor respective.

b) Instrumentele de ratificare vor fi depuse de către fie-
«care din Părțile Contractante guvernului U. R. S. S. în ter-
«men de o săptămână, cu începere dela data ratificării prezen-
«tului protocol de către partea respectivă.

«c) Din ziua depunerii instrumentului de ratificare de
«către două din Părțile Contractante, prezentul protocol va
«intra în vigoare între aceste două părți. În relațiunile mu-
«tuale ale celorlalte Părți Contractante și ale Statelor pentru
«cari protocolul a și intrat în vigoare, va intra în vigoare pe
«măsură ce se va depune, instrumentul lor de ratificare.

«d) Guvernul U. R. S. S. va notifica imediat fiecare de-
«punere tuturor semnatarilor prezentului protocol.

«Art. 4. În scop de a da efect primului articol al pre-
«zentului protocol, fiecare Parte Contractantă după ratifica-
«rea de către organele sale legislative a tratatului dela Paris
«din 1928, o va notifica imediat pe cale diplomatică guvernu-
«lui U. R. S. S. și tuturor celorlalte părți la prezentul pro-
«tocol.

«Art. 5. Prezentul protocol este deschis adeziunii guver-
«nelor tuturor țărilor. Notificarea adeziunii definitive va
«trebui să fie făcută în numele Guvernului U. R. S. S., care
«o va notifica tuturor celorlalte părți la prezentul protocol.

«Din momentul primirii zisei notificări privitoare la adeziune prezentul protocol va fi pus în vigoare în relațiunile mutuale ale Statului aderent și a tuturor celorlalte părți la prezentul protocol».

«Art. 6. Punerea în vigoare prin efectul prezentului protocol a tratatului dela Paris din 1928 în relațiunile mutuale ale Statului aderent și ale tuturor celorlalte părți la prezentul protocol, va trebui să fie realizată pe calea prevăzută la art. 4 a prezentului protocol.

«Art. 7. Prezentul protocol este întocmit într'un singur exemplar după care copie autentică va fi comunicată de către guvernul U. R. S. S. fiecăruia din statele semnatare sau aderente.

«Drept care plenipotențiarilor sus numiți au semnat prezentul protocol și și-au pus sigiliile lor.

«Făcut la Moscova la 9 Februarie 1929».

(urmează semnăturile).

3) Convențiile de definire a agresorului, una cu caracter *regional* încheiată între U. R. S. S. și vecinii ei, și alta cu tendință *universală* încheiată între Rusia, Turcia și Mica Înțelegere la 3 și 4 Iulie 1933, la Londra, prin care:

«*Convențiile pentru definirea agresiunii.*

I. «Intre U. R. S. S. de o parte, Afganistan, Estonia, Letonia, Persia, Polonia, România și Turcia de alta.

«Reprezentanții guvernelor (urmează enumerarea lor),

«Doritori de a întări pacea existentă între ele, socotind că pactul Briand—Kellog ai cărui semnatori sunt, oprește orice agresiune;

«Găsind necesar în interesul siguranței generale, să se definească într'un chip cât mai precis cu putință agresiunea în scop de a preveni orice pretext pentru îndreptățirea ei.

«Constatând că toate Statele au un drept egal la inde-

«pendență, la siguranță, la apărarea teritoriilor lor și la libera
«desvoltare a instituțiilor lor;

«Insuflețiți în interesul păcii generale de dorința de a
«asigura tuturor popoarelor inviolabilitatea teritoriului țări-
«lor lor;

«Judecând că e folositor, în interesul păcii generale să
«se pună în vigoare, între ele, reguli precise definind agresiu-
«nea până ce aceste reguli au să devină universale, au conve-
«nit următoarele:

«Art. 1. Fiecare dintre Inaltele Părți Contractante se o-
bligă să primească, în raporturile sale mutuale cu fiecare din-
«tre celelalte, și începând din ziua punerii în vigoare a con-
«venției de față, definiția agresiunii așa cum a fost explicată
«în raportul Comitetului pentru chestiunile de siguranță la
«data de 24 Mai 1933 (raportul Politis), la conferința pentru
«reducerea și limitarea înarmărilor, raport întocmit în urma
«propunerii delegației sovietice.

«Art. 2. Ca urmare, va fi recunoscut ca agresor într'un
«conflict internațional, sub rezerva acordurilor aflate în vi-
«goare între părțile în conflict, Statul care, cel dintâi va fi
«săvârșit vreuna din următoarele acțiuni:

«1) Declarație de războiu unui alt Stat,

«2) Năvălirea cu forțe armate, chiar fără o declarație de
«războiu, în teritoriul unui alt Stat;

«3) Atac prin forțele sale terestre, navale sau aeriene,
«chiar fără declarație de războiu, în contra teritoriului, a
«vapoarelor sau a aeronavelor unui alt Stat;

«4) Blocarea navală a coastelor sau a porturilor unui alt
Stat;

«5) Sprijin dat bandelor înarmate cari, depe teritoriul
«lui, vor năvăli în teritoriul unui alt Stat, sau refuz cu toată
«cererea Statului năvălit de a lua pe teritoriul propriu toate
«măsurile ce-i sunt cu putință spre a lipsi acele bande de
«orice ajutor sau ocrotire.

«Art. 3) Nici o considerație de ordin politic, militar, economic sau de alt fel, nu va putea sluji drept scuză sau în-dreptățire a agresiunii prevăzută prin art. 2 (ca exemplu «vezi anexa ce urmează);

«Art. 4) Prezenta convenție va fi ratificată de Inaltele «Părți Contractante potrivit cu legislația fiecăreia. Documen-tele de ratificare vor fi depuse de fiecare din Inaltele Părți «Contractante, Suveranului Uniunii Sovietice.

«De îndată ce documentele de ratificare vor fi fost de-«puse, de Inaltele Părți Contractante, această convenție va «intra în vigoare între cele două părți. Ea va intra în vigoare «pentru toate Inaltele Părți, pe măsură ce acestea vor depune «la rândul lor, cu toatele, documentele de ratificare.

«Fiecare depunere a documentelor de ratificare va fi ime-«diat notificată de guvernul U. R. S. S. tuturor semnatarilor «prezentei convenții,

«Art. 5. Prezenta convenție a fost semnată în opt exem-«plare, fiecare dintre Inaltele Părți Contractante primind «câte unul.

«Drept care plenipotențiarii enumerați mai sus au sem-«nat prezenta convenție și au pus sigiliile lor.

«Făcută la Londra în 3 Iulie 1933» (urmează semnă-turile).

Anexe

«Protocol anexat la articolul 2 din actul privitor la de-finiția agresiunii.

«Inaltele Părți Contractante semnatare ale Actului pri-«vitor la definiția agresorului;

«Dorind, sub rezerva categorică de a nu restrânge întru «nimic efectul absolut al regulii pusă în articolul 2 al zisului «Act, să dea anumite indicații în stare să determine agre-«sorul ;

«Constatând că nici un act de agresiune în înțelesul art. «întâi din zisul Act nu va putea să fie, între altele, îndreptat prin vreuna din împrejurările următoare:

«A. Situația internă a unui Stat.

«De pildă:

«Structura lui politică, economică și socială; lipsurile a-
«tribuite administrației sale; turburările provenind din
«greve, contra-revoluții sau răboaie civile.

«B. Ținuta internațională a unui Stat.

«De pildă:

«Violarea sau primejdia de violare a drepturilor sau a
«intereselor materiale ori morale ale unui Stat străin sau ale
««supușilor lui; ruperea relațiilor diplomatice sau economice;
«măsurile de boicotare economică și financiară; neînțelegerile
«privitoare la legăturile economice, financiare sau de alt fel
«cu Statele străine, incidentele de graniță nefiind cuprinse în
«nici unul din cazurile de agresiune arătate în art. 1.

«Înaltele Părți Contractante sunt, pe de altă parte, de
«acord spre a recunoaște că protocolul acesta nu va trebui să
«servească niciodată spre a legitima violările dreptului ginți-
«lor cari ar putea fi cuprinse în împrejurările prevăzute prin
«enumerarea de mai sus».

«II. Convenția dintre U. R. S. S. de o parte și Mica In-
«telegere și Turcia de alta.

«Găsim aci acelaș text ca și în convenția I de mai sus și
«nu se deosebește de ea decât prin următoarea redactare a
«art. 4 :

«Art. 4. Convenția aceasta este deschisă pentru adera-
«rea tuturor celorlalte națiuni. Aderarea va conferi aceleași
«drepturi și va impune aceleași obligații ca și semnătura dela
«început. Aderarea va fi comunicată guvernului U. R. S. S. sau
«guvernului Turc. Guvernul care va fi primit aderarea o va
«aduce la cunoștința celorlalți semnatori».

4) Schimbul de scrisori Titulescu—Litvinov, ce au următorul cuprins:

Reluarea raporturilor României cu Rusia Sovietică

Geneva 9 Iunie 1934.

«Domnule Ministru,

«Am onoare a aduce la cunoștința Domniei Voastre, cele
«ce urmează:

«La conferința Miciei Înțelegeri dela Zagreb, din 22 Ianuarie 1934, cei trei miniștri de afaceri străine au hotărât
«între ei că ar fi oportun ca Statele membre ale Miciei Înțelegeri să reia relațiile diplomatice normale cu U. R. S. S.
«de îndată ce împrejurările diplomatice și politice necesare
«vor fi întrunite. În urma convorbirilor mele cu Domnia Voastră, Domnule Comisar al Poporului, la începutul lunii lui
«Iunie, Consiliul permanent al Miciei Înțelegeri a constatat, la
«Geneva, că împrejurările politice și diplomatice îngăduiesc
«acum, fiecăruia dintre Statele membre ale Miciei Înțelegeri să
«lucreze conform rezoluției dela Zagreb în momentul oportun.

«Având în vedere ceea ce precede, sunt fericit de a vă
«informa că drept rezultat al convorbirilor noastre, guvernul
«regal al României a hotărât să stabilească relațiuni diplomatice normale cu U. R. S. S. și să porceadă la numirea unui
«trimis extraordinar și ministru plenipotențiar.

«Am ferma convingere că relațiunile astfel stabilite vor
«rămâne pentru totdeauna normale și amicale și că națiunile
«noastre vor continua să coopereze, pentru cel mai mare bine
«reciproc al lor, la menținerea păcii lumii.

«Vă rog să primiți, domnule Comisar al Poporului, asi-

«gurarea considerațiunei mele celei mai înalte. (ss) Titulescu
«ministrul afacerilor străine al României».

«Geneva 9 Iunie 1934

«Domnule Ministru,

«Sunt fericit de a vă informa că drept rezultat al con-
«vorbirilor noastre, guvernul Uniunei Republicelor Sovietice
«Socialiste a decis să stabilească relațiuni diplomatice nor-
«male cu guvernul regal al României și să purceadă la numirea
«unui trimis extraordinar și ministru plenipotențiar.

«Am ferma convingere că relațiile astfel stabilite vor ră-
«mâne pentru totdeauna normale și amicale și că națiunile
«noastre vor continua să coopereze, pentru cel mai mare bine
«reciproc al lor, la menținerea păcii lumii.

«Vă rog să primiți, domnule Ministru al afacerilor stră-
«ine, asigurarea considerației mele celei mai înalte. (ss) M.
Litvinov.

«Comisar al Poporului la afacerilor străine».

Tot în aceeași zi la Geneva cei doi miniștri de externe
au mai schimbat între ei și următoarea notă cu un text
identic.

«Geneva 9 Iunie 1934.

«Domnule Ministru,

«Prin scrisorile ce am schimbat la 9 Iunie 1934, relațiuni
«diplomactice regulate au fost stabilite între țările noastre.

«Pentru ca aceste relațiuni să se poată desfășura în chip
«normal în înțelesul unei apropieri din ce în ce mai mari
«și a unei prietenii reale și trainice, am onoare de a confirma
«înțelegerea care urmează:

«Guvernele țărilor noastre își garantează mutual plinul
 «și întregul respect al suveranității fiecăruia dintre Statele
 «noastre și abținerea dela orice imixtiune, directă sau indi-
 «rectă în afacerile interne și în desvoltarea fiecăruia dintre
 «ele și în special a oricărei agitațiuni, propagandă și oricărui
 «fel de intervențiuni sau de sprijin al acestora.

«Guvernele se obligă în afară de aceasta, de a nu creea,
 «nici de a susține, nici de a autoriza șederea pe teritoriul lor
 «a organizațiilor cari și-ar propune ca scop lupta armată con-
 «tra celuilalt Stat, sau atentate prin forță la regimul lui po-
 «litic ori social, sau provocând acte de terorism, ori prepa-
 «rând asemenea acte contra reprezentanților lui oficiali, pre-
 «cum nici a organizațiilor cari și-ar atribui rolul de guvern
 «al celuilalt Stat, sau a unei părți din teritoriul lui.

«de asemenea, ele se leagă de a interzice recrutarea ca
 «și intrarea pe teritoriul lor și tranzitul prin teritoriul lor a
 «forțelor armate, a armelor, a munițiunilor, a echipamentu-
 «lui și al oricărui fel de material destinat acestor organizații.

«Binevoiți vă rog a primi, domnule Ministru al Aface-
 «rilor străine asigurarea considerațiunii mele celei mai înalte»

La fiecare scrisoare urmează un text identic adresat
 unuia dintre miniștri, semnat de celălalt în numele guvernului
 lui respectiv.

Această structură de tratate, convenții și pacte, asigurau
 României în faza securității colective, o perfectă apărare. Ea
 avea față de Ungaria și Bulgaria, cele două vecine ce-i fuse-
 seră ostile în războiul mondial alianțe hotărâte, Mica Înțele-
 gere și Înțelegerea Balcanică, cari o puneau la adăpost de orice
 surpriză. Tratatul de alianță cu Polonia și reluarea raportu-
 rilor cu Rusia Sovietică, în formele menționate mai sus, com-
 plectau în chip armonic poziția sa față de restul vecinilor săi.
 Iar pactele de amiciție cu Franța și Italia ne garantau prie-
 tenia acestor mari puteri, la cari se adăoga bunăvoința An-
 gliei, care se manifestase concret, ori de câte ori se prezen-

tase ocazia, cu toate că ea nu era subliniată prin nici un text diplomatic.

Dacă mai amintim că pe lângă alianțele noastre, se mai intercalau tratatul polono-francez, pactul franco-sovietic și ceho-sovietic, ca și amicitia franco-engleză, întărită adesea prin declarații publice, nu se poate să nu recunoaștem ce formidabilă rețea de apărare exista, prin texte diplomatice. În plus se adăoga politica noastră de pacifism constructiv în sânul Societății Națiunilor. În nici o epocă din istoria noastră veche și modernă nu se pregătise atât de minuțios un front al păcii.

O primă spărtură în sistemul nostru de apărare s'a produs la reuniunea Miciei Înțelegeri dela Bratislava, la 13 și 14 Septembrie 1936, când s'a adoptat următorul aliniat la art. 3, — ce a avut drept urmare spargerea blocului unic al Miciei Înțelegeri: «Cele trei state ale Miciei Înțelegeri au pledat totdeauna necesitatea unui sistem, care să completeze organizarea păcii. Ele mențin acest mod de a vedea.

«Cum totuși este nesigur că s'ar putea ajunge în scurt timp la acest rezultat atât de dorit, cele trei State, fără a «părăsi întru nimic principiul din care s'a inspirat totdeauna «politica lor comună, au luat hotărârea de a întări securitatea lor, unindu-și și mai din timp încă, și în mod și mai «efectiv, forțele lor, *continuând bine înțeles să întrețină cu «celelalte țări raporturile de vie și strânsă colaborare, pe care «fiecare din ele a isbutit să le stabilească».*

Această spărtură s'a adâncit prin evenimentele ce s'au petrecut în 1938, când s'a terminat cu faza securității colective, modificându-se profund situația în Europa Centrală, și anume când:

- 1) A dispărut Austria prin Anschluss și
- 2) Ceho-Slovacia a fost micșorată.

Ambele evenimente au determinat numeroase consecințe și anume:

a) Germania ajunge după conferința dela München într'o situație dominantă în Europa Centrală și în Basinul Dunărean.

b) Mica Înțelegere dispare ca forță reală din arena diplomatică internațională, în urma micșorării Cehoslovaciei, — cu toate că formal dispariția ei n'a fost proclamată,

c) Garanția tratatelor se dovedește insuficientă, fiecare Stat trebuind să conteze în prim rând numai pe propria sa forță, și în fine

d) Societatea Națiunilor își dovedește neputința, fiind o instituție în avans prea mare față de evoluția actuală internațională.

Faza raporturilor bilaterale

Fazei de securitate colectivă îi urmează una ce s'ar putea denumi *faza raporturilor bilaterale și de propriu echilibru*.

În această fază, care începuse a-și manifesta apariția încă din 1936, România, prin înțeleapta conducere a M. S. Regelui, a reîntărit alianța noastră cu Polonia, prin propria vizită a Suveranului făcută la Varșovia și Cracovia, apoi a subliniat alianța cu Cehoslovacia, prin vizita la Praga, alianța cu Turcia prin cea rapidă dela Istambul și prietenii cu Anglia, Franța, Belgia, prin vizitele oficiale făcute la Londra, Bruxelles și Paris.

Aceste vizite au prilejuit nenumărate dovezi de admirație și simpatie din partea Conducătorilor țărilor vizitate, cari admirau în Suveranul nostru un Conducător model, ce-și cârmuește cu dragoste și cu o muncă neobosită patria Sa. În plus, s'au adâncit prietenii noastre, refăcându-se din nou un impozant front al păcii, la care, după recentul acord dela München, s'au declarat solidare toate cele patru mari puteri: Anglia, Franța, Germania și Italia.

Vizita M. S. Regelui la Berchtesgaden deschide drumul

unei colaborări mai strânse cu Germania, utilă ambelor țări ale căror economii sunt complimentare.

România în actuala situație internațională trebuie să urmărească două țeluri, cum de atâtea ori a subliniat-o M. S. Regele:

a) Să aibă o armată puternică și o industrie de război bine utilată, pentru a putea face față singură oricărei agresiuni dacă ar fi atacată de vreun vecin al său și

b) Să se ție departe de orice conflict ideologic, afișat acum de vreunul din imperialismele actuale, pentru a evita printr'o alăturare netă ostilitatea grupului ce i-ar deveni adversar. Să facă cu alte cuvinte o politică externă de mână liberă.

România trebuie să se preocupe de consolidarea ei internă cu concursul tuturor acelor ce se interesează de ea, ținând cont de realități, cum foarte bine M. S. Regele Carol al II-lea a lăsat să se înțeleagă direct și indirect de atâtea ori.

Politica ei externă e clară și poate fi, și este, practică la lumina zilei, cu sinceritate. Obiectivele ei sunt simple și cunoscute: pacea și integritatea ei teritorială și pentru asigurarea lor, România este gata a colabora intens cu toate Statele animate de dorința sinceră a păcii și a menținerii statu-lui quo. Din toate discursurile ținute de M. S. Regele, Supremul Ambasador al Țării, — cum cu drept cuvânt a fost poreclit, Suveranul nostru recent de presa mondială, reiese în mod neîndoelnic această atitudine hotărâtă și precisă.

CAP. XV.

Frontiere intangibile

Integritatea teritorială a României este un principiu intangibil, care nu poate și nu trebuie pus în discuție niciodată de vreun delegat al României.

Nu fac această afirmațiune dintr'un simplu sentiment, explicabil fiind român, ce ar putea fi socotit drept bravadă, ci dintr'o convingere intimă, bazată pe adevăr și dreptate.

Căci frontierele României au fost trasate după marele război cu o respectare strictă și parcimonioasă chiar a etnicului, ținându-se cont de principiul de bază al erei actuale, principiul naționalităților. Nicăeri, în nici un punct al țării pe frontieră, față de Ungaria spre pildă, vecinul nostru ce întreține cea mai vie propagandă în favoarea revizionismului, nu sunt ungurii în majoritate. Șoaptele ce au început să apară ici-colo, după micșorarea Ceho-Slovaciei, din ce în ce mai insistente, întreținute de interesați, sunt deplasate și inutile. România nu poate fi comparată, din acest punct de vedere cu Cehoslovacia.

La München s'au stabilit și principiile în baza cărora s'ar putea admite o revizuire a actualelor frontiere. Acestea sunt :

1) Existența unei minorități în proporție de peste 50%, care să fie deci într'o regiune în majoritate absolută:

2) Această regiune să fie la frontiera țării de care ar fi să se despartă și

3) În fine. această regiune să se găsească alături de Statul etnic național cu care minoritatea respectivă are comunitate de neam, de limbă și obiceiuri.

În nici un punct al frontierei noastre, aceste condițiuni ce trebuiesc împlinite simultan, nu sunt împlinite. Ba mai mult, ele nu sunt împlinite nici în parte, căci lipsește prima, care este esențială, nicăeri la granițe negăsindu-se minoritari în majoritate absolută. În adevăr, după recensământul din 1930, iată care este raportul diverselor populații după origine etnică în toată țara: Români peste 13.000.000 (71,9%), Unguri cca. 1.400.000 (7,9%), Germani cca. 730.000 (4,1%), Evrei cca. 720.000 (4%), dar ei sunt mai ales masați în cele 175 de orașe, ridicându-se la un procent urban de 13,6% și rural de 1,6%), Ruteni cca. 580.000 (3,2%), Ruși cca. 400.000 (2,3%), Bulgari cca. 360.000 (2%), Țigani 270.000 (1,5%), și diverși cca. 450.000 (2,6%).

Pe provincii proporția etnică este următoarea după acelaș recensământ din 1930 ¹⁾:

Vechiul Regat: Oltenia: români 97,5%; Muntenia: români 93,4%; Moldova: români 89,8%; evrei 6,5%; Dobrogea: români 44,2%, bulgari 22,8%, turci 18,5%.

Provinciile Alipite: Basarabia: români 56,2%, ruși 12,3%, ruteni 11,0%, evrei 7,2%, bulgari 5,7%; Bucovina: români 44,5%, ruteni 27,2%, evrei 10,8%, germani 7,9%; Transilvania: români 57,6%, unguri 29,1%, germani 7,9%; Banat: români 54,3%, germani 23,8%, unguri 10,4%, sârbi și croați 4,3%, bulgari 1,1%; Crișana și Maramureș: români 60,7%, unguri 23,1%, evrei 6,4%, germani 4,8%.

După cum se vede mai sus, românii au o majoritate masivă absolută în tot Vechiul Regat, minus Dobrogea, în Transilvania, Banat, Crișana, Maramureș și Basarabia. Au o ma-

1) Vom da în fiecare provincie cota populației majoritare și unde e cazul cea a minorităților etnice mai importante.

joritate relativă foarte aproape de cea absolută în Dobrogea și Bucovina.

În nici un județ de frontieră cu vreunul din vecinii noștri, proporția minorității etnice aparținând vecinului respectiv, nu atinge nici majoritatea absolută și nici chiar cea relativă.

Este drept că există și o *enclavă* formată din trei județe: Ciuc, Odorhei și Trei Scaune, unde majoritatea e ungară, dar acestea sunt în inima Ardealului și pentru a le retroceda Ungariei ar trebui trecuți Ungariei, milioane de români, ceea ce este imposibil. Atunci n'ar mai putea fi vorba de dreptate și de respectarea principiului naționalităților, ci de nedreptate și de nesocotirea principiului naționalităților.

Mai susțin unii, în mod tendențios, că în orașe, majoritatea ar fi ungară, în cele din Transilvania. Doar în câteva ungurii își împart majoritatea relativă cu românii și cu germanii și acestea sunt patru sau cinci. Dar nici aici nu poate fi vorba de vre-o rectificare, căci principiile enunțate mai sus nu sunt întrunite, și în plus toate orașele fiind înconjurate de mase mari românești la țară.

Dar chiar după recensământul ungar din 1910, cel ce a fost avut în vedere la München față de Cehoslovacia, găsim în lucrarea din 1913 a contelui Ștefan Bethlen, fost prim-ministru al Ungariei «Az oláhok birtokvásárlásai az utobsó öt évben» următoarele constatări referitoare la proporția dintre Români și Unguri: «Românii din Ungaria au o majoritate numerică pe un teritoriu de 18.700.000 de jugăre, su-
«prafața totală a țării fiind de 48.000.000 de jugăre. Ei în-
«trec în număr pe unguri și toate celelalte naționalități din
«țară, în întreaga Transilvanie, în trei circumscripții din Mara-
«mureș, în toate circumscripțiile Sălajului, în cea mai mare
«parte din comitatele Satu-Mare, Bihor, Arad, pretutindeni
«în Caraș Severin și în cele mai multe din circumscripțiile
«comitatelor Timiș și Torontal...»

Dar dacă unele minorități ar voi să se reîntoarcă în patria lor, aceasta se poate face prin *schimburi de populație* procedeu experimentat atât de strălucit între Grecia și Turcia la peste 1.000.000 de oameni în epoca noastră.

Dar spun unii adversari ai noștri că dacă majoritatea absolută și relativă o au fără discuție românii în provinciile alipite, aceasta nu este exact în Dobrogea. Profundă eroare. Dacă astăzi s'ar face un recensământ în Cadrilater, — zona incriminată de bulgari, — atunci s'ar constata realitatea și anume, că românii sunt în majoritate absolută și în Cadrilater, majoritate obținută net de curând, în urma plecărilor masive ale turcilor în Asia Mică, schimbându-se cu mult cotele în favoarea noastră din 1930 și până azi. Și că este așa, o dovedește aderarea Bulgariei la Pactul Înțelegerii Balcanice, semnată la 31 Iulie 1938, la Salonic, între d-nii Metaxas, președintele în exercițiu al Înțelegerii Balcanice și Kioseivanoff, primul ministru bulgar. Prin acest acord, reprezentanții Înțelegerii Balcanice și ai Bulgariei își iau angajamentul de a nu recurge la forță în relațiile dintre ele, în conformitate cu acordurile pe cari fiecare dintre State le-a semnat în materie de neagresiune, iar în schimb se renunță la clauzele militare, navale și aeriene din Tratatul dela Neuilly și din convenția privitoare la frontiera Traciei semnată la Lausanne la 24 Iulie 1923, ce țărăureau posibilitatea de înarmare a Bulgariei.

Aceasta este situația de drept și de fapt sprijinindu-ne pe ea putem afirma sus și tare, că de partea noastră stă adevărul și dreptatea, intangibilitatea frontierelor noastre fiind asigurată.

Dar chiar dacă, în contra evidenței și a realității s'ar încerca o violare a situației actuale prin forță, care ar fi atunci situația noastră? Ne-ar putea ataca credem, doar Ungaria și Bulgaria, cari s'au manifestat adeseori, mai ales prima în ultima vreme, ca doritoare de a obține o parte din te-

ritoriul României. Chiar în această ipoteză, noi singuri ¹⁾, fără a mai vorbi de aliații și prietenii noștri, am putea să învingem armatele ambelor State, ducând războiul pe două fronturi, în starea în care se găsește astăzi armata noastră.

Singura situație grea ar fi, dacă Germania ar sprijini militărește pe vecinii noștri. Dar credem, și avem argumente serioase pentru aceasta, că o asemenea ipoteză nu se va îndeplini. Deoarece politica noastră nu a fost niciodată ostilă Germaniei, apoi ambele State au importante interese economice complimentare, și în fine Cancelarul Hitler a declarat în mai multe rânduri «că nici un soldat german nu va fi întrebuințat vreodată în slujba unei cauze care să nu fie germană». Mai adăgăm că, cu toată fosta alianță din timpul războiului mondial dintre Germania și Ungaria, Germania, care e animată astăzi de un puternic simț realist, își dă perfect seama, că ea are mai multă nevoie de raporturi amicale cu România, pentru a-și facilita planurile sale de expansiune economică spre Orient, — drumul cel mai scurt și cel mai eficient spre golful Persic, trecând doar prin România.

Rămâne doar Rusia un punct de întrebare. Raporturile noastre cu ea au fost clar definite prin variatele instrumente diplomatice ce am semnat reciproc. Ea nu are nici un interes să ne atace, pe deoparte pentru că are teritorii destule, pe de alta, pentru că ar putea declanșa astfel un războiu mondial, pe care nu-l dorește și pe care l-a evitat când s'a ivit criza cehoslovacă. În orice caz, avem alianța Poloniei, în asemenea ipoteză, care din propriul său interes n'ar putea sta indiferentă.

Cu toate greutatețile multiple ce abundă azi pe scena internațională, credem că putem pași liniștiți la consolidarea

1) Armata României ar putea însuma peste 2 milioane de soldați, — sunt peste 5 milioane de bărbați valizi între 20 și 54 de ani în țară.

țării sub scutul Înțeleptului nostru Rege și al Armatei, păvăză sigură și neclintită a hotarelor intangibile ale României.

C o n c l u z i e

Politica externă a României condusă cu atâta măiestrie de Suveranul nostru are drept prim obiectiv păstrarea neștirbită a tuturor frontierelor actuale. Cel de al doilea obiectiv este păstrarea păcii.

Pentru asigurarea acestor două țeluri, România își întărește o armată model, drept supremă garanție, și a încheiat o serie de alianțe regionale: tratatul de alianță cu Polonia, Mica Înțelegere, (astăzi mult scăzută ca importanță în urma micșorării Cehoslovaciei) și Înțelegerea Balcanică, o serie de prietenii continentale: pactele de amicitie cu Franța și Italia, și susținerea unei politici de colaborare fructuoasă cu toți acei ce-i întind o mână de colaborare prietenească și sinceră. Ea s'a ținut departe de vre-o propagandă ideologică, la modă astăzi, ceea ce îi atrăgea poate prietenia unui anume grup, dar și antipatia grupului adversar.

Cu toți vecinii România are astăzi raporturi cordiale, grație tocmai acestei atitudini defensive și împăciuitoare. Ea n'are a cere nimănui nimic, fiind satisfăcută prin granițele sale actuale, dar nu poate admite de a servi drept obiect de compensație sau satisfacție ale poftelor de pradă ale altor State.

Conștientă de datoria ei, România duce o politică de neutralitate binevoitoare față de toate curente de idei ce se concurează astăzi între ele, neutralitate armată, fiind gata la orice când nevoia o va cere.

Credem că la adăpostul armatei în prim rând, și al tratatelor, în al doilea, generația noastră poate privi viitorul cu încrederea că va păstra neștirbit patrimoniul ce i-a fost încredințat, după încheierea lui cu jertfele sutelor de mii de morți întru împlinirea idealului nostru național.

A n e x a I

Rezultatul alegerilor pentru Camera Deputaților în anii
1928, 1931 și 1933.

	1928	1931	1933
Alegători înscriși	3.671.352	4.038.464	4.380.354
Voturi neexprimate	880.672	1.111.352	1.401.606
Partidul național-țărănesc	2.208.922	438.747	414.685
„ „ liberal	185.939	—	1.518.606
„ țărănesc	70.506	100.682	152.167
„ poporului	70.790	141.141	—
Blocul Muncitoresc	38.351	73.716	—
Liga apăr. naț. creștine	32.273	113.863	133.205
Diverși	8.250	3.412	155.759
Anulate	53.249	82.558	58.955
Gruparea Uniunea Națională cuprinde partidul naț.-liberal.	—	1.389.901	—
Partidul naț.-liberal Gh.			
Brătianu	—	173.586	147.665
„ maghiar	172.699	139.003	119.562
„ social-democrat	—	94.957	—
„ țărănesc-democrat	—	80.570	—
„ evreesc	—	64.193	—
Gruparea Zelea Codreanu	—	30.783	—
Uniunea Agrară	—	—	73.208
Partidul țărănesc radical	—	—	82.930
Partidul naț. agrar	—	—	121.748

A n e x a II

Rezultatul alegerilor pentru Camera Deputaților în anul 1932.

<u>Partidele politice</u>	<u>Numărul voturilor</u>
Partidul naț.-țăranist	1.203.700
„ naț.-liberal (I. G. Duca)	407.023
„ naț.-liberal (Gh. Brătianu)	195.048
„ țăranesc Dr. Lupu	170.860
Liga Apărării național-creștine	159.071
Partidul naț.-agrар (Goga)	107.634
„ maghiar	108.857
„ social-democrat	101.068
Gruparea Zelea Codreanu	70.674
Partidul evreesc	67.582
Uniunea națională	68.116
Partidul poporului	64.525
Voturi exprimate	2.724.158

A n e x a III

Rezultatul alegerilor pentru Camera Deputaților în anul 1937.

<u>Partidele politice</u>	<u>Voturile obținute</u>	<u>Numărul mandatelor</u>	<u>Coeficientul obținut pe țară</u>
Partidul naț. liberal	1.103.353	152	35,92%
„ naț. țăranesc	626.612	86	20,40%
„ totul pentru țară	478.378	66	15,58%
„ naț. creștin (Goga)	281.167	39	9,15%
„ maghiar	136.139	19	4,43%
„ naț. liberal Gh. Bră- tianu	119.361	16	3,89%

Partidele politice	Voturile obținute	Numărul mandatelor	Coeficientul obținut pe țară
Partidul țărănesc radical	69.198	9	2,25%
„ agrar	52.101	—	1,70%
„ evreesc	43.681	—	1,42%
„ poporului german	43.612	—	1,42%
„ social-democrat ger- man	28.840	—	0,94%
„ poporului	25.567	—	0,83%
Frontul Muncii	6.986	—	0,23%
53 alte grupări și liste inde- pendente	11.145	—	0,36%
Totalul alegătorilor înscriși	4.649.163		
Voturi exprimate	3.071.695		
Buletine anulate	45.555, ceea ce dau		1,48%

A n e x a I V

N O U A C O N S T I T U Ţ I E

promulgată la 27 Februarie 1938

CAROL AL II-lea,

Prin graţia lui Dumnezeu şi voinţa naţională.

REGE AL ROMÂNIEI.

La toţi de faţă şi viitori, sănătate:

Poporul Român dându-şi învoirea, Noi decretăm următoarea

C o n s t i t u Ț i u n e

TITLUL I

Despre teritoriul României

Art. 1. — Regatul României este un Stat Național, unitar și indivizibil.

Art. 2. — Teritoriul României este inalienabil.

Art. 3. — Teritoriul României nu se poate coloniza cu populațiuni de seminție străină.

TITLUL II

Despre datoriile și drepturile Românilor

CAPITOLUL I

Despre datoriile Românilor

Art. 4. — Toți Românii, fără deosebire de origine etnică și credință religioasă, sunt datori: a socoti Patria drept cel mai de seamă temei al rostului lor în viață, a se jertfi pentru apărarea integrității, independenței și demnității ei; a contribui prin munca lor la înălțarea ei morală și propășirea ei economică; a îndeplini cu credință sarcinile obștești ce li se impun prin legi și a contribui de bună voie la împlinirea sarcinilor publice, fără de care ființa Statului nu poate viețui.

Art. 5. — Toți cetățenii români, fără deosebire de origine etnică și credință religioasă, sunt egali înaintea legii, datorându-i respect și supunere.

Nimeni nu se poate socoti deslegat de îndatoririle sale civile ori militare, publice ori particulare, pe temeiul credinței sale religioase sau de orice altfel.

Art. 6. — Nu se admite în Statul Român nicio deosebire de clasă socială. Privilegiile în așezarea dărilor sunt oprite. Micșorările și măririle de impozite nu pot fi decât generale și statornicite prin legi.

Art. 7. — Nu este îngăduit niciunui Român a propovădui prin viu graiu sau în scris schimbarea formei de guvernământ a Statului, împărțirea ori distribuirea averii altora, scutirea de impozite, ori lupta de clasă.

Art. 8. — Este oprit preoților, de orice rit și credință religioasă, a pune autoritatea lor spirituală în slujba propagandei politice, atât în locașurile destinate cultului și funcțiunilor oficiale, cât și în afară de ele.

Propaganda politică, în locașurile destinate cultului, ori cu prilejul manifestațiunilor religioase, nu este îngăduită nimănui.

Orice asociațiune politică pe temeiuri ori pretexte religioase este oprită.

În afară de persoanele, de condițiunile și de formele prevăzute în legi, nimeni nu poate lua ori presta jurăminte de credință.

Art. 9. — Românul care, fără prealabilă autorizație a Guvernului, va intra în orice serviciu al unui Stat străin, sau se va alătura pe lângă o corporație militară străină, pierde de plin drept cetățenia română.

Supunerea pentru oricât timp și din orice fapt ar rezulta ea, la vreo protecție străină, trage după sine pierderea de plin drept a cetățeniei române.

Naționalitatea română pierdută în condițiunile aci arătate nu se poate redobândi decât prin naturalizare.

CAPITOLUL II

Despre drepturile Românilor

Art. 10. — Românii se bucură de libertatea conștiinței, de libertatea muncii, de libertatea învățământului, de libertatea presei, de libertatea întrunirilor, de libertatea de asociație și de toate libertățile din cari decurg drepturi, în condițiunile statornicite prin legi.

Art. 11. — Naționalitatea română se dobândește prin căsătorie, prin filiațiune, prin recunoaștere și prin naturalizare. Naturalizarea se acordă prin lege în mod individual; ea nu are efect retroactiv. Soția profită de naturalizarea soțului și copiii minori de aceea a părinților.

Art. 12. — Libertatea individuală este garantată.

Nimeni nu poate fi urmărit sau percheziționat, decât în cazurile și după formele stabilite de lege.

Nimeni nu poate fi deținut sau arestat decât în puterea unui mandat judecătoresc motivat și comunicat în momentul arestării, sau cel mai târziu în 24 ore după arestare.

În caz de vină vădită ori de urgență, deținerea sau arestarea se poate face imediat, iar mandatul se va emite și comunica în 24 ore, conform alineatului precedent.

Art. 13. — Nimeni nu poate fi sustras, în contra voinței sale, dela judecătorii pe care îi dă legea.

Art. 14. — Domiciliul este inviolabil.

Nicio vizitare a domiciliului nu se poate face decât de autoritățile competente în cazurile și potrivit formelor stabilite de lege.

Art. 15. — Pedepsa cu moartea se aplică în timp de războiu potrivit codului de justiție militară.

Consiliul de Miniștri va putea decide aplicarea dispozițiilor din alineatul precedent și în timp de pace, pentru atentate contra Suveranului, Membrilor Familiei Regale, Șefilor Statelor străine și demnitarilor Statului din mobile în legătură cu exercițiul funcțiilor ce le sunt încredințate, precum și în cazurile de tâlhărie cu omor și asasinat politic.

Art. 16. — Proprietatea de orice natură, precum și creanțele atât asupra particularilor cât și asupra Statului, sunt inviolabile și garantate ca atare.

Oricine poate dispune liber de bunurile ce sunt ale lui, după normele prevăzute în legi.

Bunurile cari fac parte din domeniul public sunt administrate și nu pot fi înstrăinate decât după regulile și cu formele stabilite prin lege. Nicio lege nu poate înființa pedepșa confiscării averilor, afară de cazurile de înaltă trădare și delapidare de bani publici.

Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică și după o dreaptă și prealabilă despăgubire stabilită de justiție conform legilor. Prin cauză de utilitate publică nu se poate înțelege decât aceea care este de natură a folosi în același timp tuturor și fiecăruia în mod actual ori eventual.

În afară de cazurile de utilitate publică pentru apărarea națională, pentru lucrările de interes militar, sanitar, cultural, pentru căi de comunicație terestre, nautice ori aeriene, pentru piețe și lucrări publice prevăzute în legile actuale, niciun alt caz nu se poate stabili decât prin legi votate de ambele Adunări cu majoritate de două treimi.

Art. 17. — Zăcămintele miniere precum și bogățiile de orice natură ale subsolului sunt proprietatea Statului. Se exceptează masele de roci comune, carierele de materiale de construcții și depozitele de turbă, fără prejudiciul drepturilor dobândite de Stat pe baza legilor anterioare. O lege a minelor va determina normele și condițiunile de punere în valoare a acestor bunuri, va fixa drepturile proprietarului care vor fi de cel puțin 50% din redevența și din prețul la hectar al concesiunii, și va arăta, totodată, putința și măsura în care aceștia vor participa la exploatarea acestor bogății.

Drepturile câștigate în favoarea Statului pe baza actelor de concesiune încheiate până în prezent se respectă.

Art. 18. — Drumurile mari și mici, ulițele care sunt în sarcina Statului, Județelor, Municipiilor și Comunelor, fluviile și râurile navigabile sau plutitoare, țărmurile, adăugirile către mal și locurile de unde s'a retras apa mării, porturile naturale sau artificiale, malurile unde trag vasele, spațiul atmosferic, apele producătoare de forțe motrice de folos obștesc și în deobște toate bunurile cari nu sunt proprietate particulară, sunt considerate ca dependinte ale domeniului public.

Art. 19. — Libertatea conștiinței este absolută.

Statul garantează tuturor cultelor o deopotrivă libertate și protecțiune, întru cât exercițiul lor nu aduce atingere ordinii publice, bunelor moravuri și Siguranței Statului.

Biserica ortodoxă română este și rămâne neatârnată de orice chiriarchie străină, păstrându-și însă unitatea, în privința dogmelor, cu biserica ecumenică a Răsăritului.

Chestiunile spirituale și canonice ale bisericii ortodoxe române țin de o singură autoritate sinodală centrală.

Raporturile dintre diferitele culte și Stat sunt de domeniul legilor speciale.

Art. 20. — Actele stării civile sunt de atribuția legii civile.

Intocmirea acestor acte va trebui să preceadă totdeauna binecuvântarea religioasă, care este obligatorie pentru toți membrii cultelor.

Art. 21. — Invățăământul este liber în condițiunile stabilite prin legi speciale și întru cât nu va fi contrar bunelor moravuri, ordinii publice și intereselor de Stat.

Învăţământul primar este obligator. În şcolile Statului acest învăţământ va fi gratuit.

Art. 22. — Constituţia garantează fiecăruia, în limitele şi condiţiunile legii, libertatea de a comunica şi publica ideile şi opiniunile sale, prin graiu, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin orice alte mijloace.

Art. 23. — Secretul scrisorilor, telegramelor şi convorbirilor telefonice este inviolabil. Se exceptează cazurile în care justiţia e datoră să se informeze conform legii.

Art. 24. — Cetăţenii români au dreptul de a se aduna paşnici şi fără arme pentru a trata tot felul de chestiuni, conformându-se legilor cari regulează exerciţiul acestui drept.

Intrunirile, procesiunile şi manifestaţiile pe căile publice ori în aer liber, sunt supuse legilor şi orânduirilor poliţieneşti.

Art. 25. — Oricine are dreptul a se adresa prin petiţiuni, subscrise de una sau mai multe persoane, la autorităţile publice, însă numai în numele celor subscrişi.

Autorităţile constituite au singure dreptul să adreseze petiţiuni în nume colectiv,

Art. 26. — Cetăţenii români au dreptul a se asocia, conformându-se legilor.

Dreptul de liberă asociaţiune nu implică dreptul de a crea persoane juridice. Condiţiunile în care se acordă personalitatea juridică se stabilesc prin lege.

Art. 27. — Numai cetăţenii români sunt admisibili în funcţiunile şi demnităţile publice, civile şi militare, ţinându-se seamă de caracterul majoritar şi creator de Stat al Naţiunii Române.

Supușii străini nu pot ocupa atari funcțiuni, decât în cazurile statornicite prin legi.

Străinii aflători pe pământul României se bucură de protecțiunea dată de legi persoanelor și averilor în genere.

Numai Românii și cei naturalizați români pot dobândi cu orice titlu și deține imobile rurale în România. Străinii vor avea drept numai la valoarea acestor imobile.

Art. 28. — Decorațiunile străine se vor purta de Români numai cu autorizarea Regelui.

Insignele, emblemele, medaliile precum și uniforme de orice fel, nu pot fi create, nici atribuite, nici purtate fără legiuită încuviințare.

TITLUL III

Despre puterile Statului

Art. 29. — Toate puterile Statului emană dela Națiunea Română.

Ele însă nu se pot exercita decât prin delegațiune și numai după principiile și regulile așezate în Constituția de față.

Art. 30. — Regele este Capul Statului.

Art. 31. — Puterea legislativă se exercită de Rege prin Reprezentațiunea Națională care se împarte în două Adunări: Senatul și Adunarea Deputaților.

Regele sancționează și promulgă legile.

Înainte de a i se da sancțiunea regală, legea nu e valabilă.

Regele poate refuza sancțiunea.

Nicio lege nu poate fi supusă sancțiunii regale, decât după ce va fi fost discutată și votată de majoritatea ambelor Adunări.

Promulgarea legilor votate de ambele Adunări se va face prin îngrijirea Ministrului de Justiție care este și păstrătorul Marelui Sigiliu al Statului.

Inițiativa legilor este dată Regelui. Fiecare din cele două Adunări pot propune din inițiativă proprie numai legi în interesul obștesc al Statului.

Interpretațiunea legilor cu drept de autoritate se face numai de puterea legiuitoare.

Nicio lege, niciun regulament de administrațiune generală sau comunală nu pot fi îndatoritoare decât după ce se publică în chipul hotărît prin ele.

Art. 32. — Puterea executivă este încredințată Regelui, care o exercită prin Guvernul Său în modul stabilit prin Constituție.

Art. 33. — Puterea judecătorească se exercită de organele ei.

Hotărârile judecătorești se pronunță în virtutea legii.
Ele se execută în numele Regelui.

CAPITOLUL I

D e s p r e R e g e

Art. 34. — Puterile constituționale ale Regelui sunt ereditare în linie coboritoare directă și legitimă a Majestății Sale Regelui Carol I de Hohenzollern Sigmaringen, din bărbat în bărbat prin ordinul de primogenitură și cu exclusiunea perpetuă a femeilor și coborîtorilor lor.

Coborîtorii Majestății Sale vor fi crescuți în religiunea ortodoxă a Răsăritului.

Art. 35. — În lipsă de coborîtori în linie bărbătească ai Majestății Sale Regelui Carol I de Hohenzollern Sigmaringen, succesiunea Tronului se va cuveni celui mai în vârstă dintre frații Săi, sau coborîtorilor acestora, după regulile statornice în articolul precedent.

Dacă niciunul din frații sau coborîtorii lor nu s'ar găsi în viață, sau ar declara mai dinainte că nu primesc Tronul, atunci Regele va putea indica succesorul Său dintr'o dinastie suverană din Europa occidentală, cu primirea Reprezentațiunii Naționale dată în forma prescrisă de art. 36.

Dacă niciuna nici alta nu va avea loc, Tronul este vacant.

Art. 36. — În caz de vacanță a Tronului, ambele Adunări se întrunesc de îndată într'o singură Adunare chiar fără convocare și, cel mai târziu până în opt zile dela întrunirea lor, aleg un Rege dintr'o dinastie suverană din Europa occidentală.

Prezența a trei pătrimi din membri cari compun fiecare din ambele Adunări și majoritatea de două treimi a membrilor prezenți sunt necesare pentru a se putea purcede la această alegere. În caz când Adunarea nu se va fi făcut în termenul mai sus descris, atunci în a doua zi la amiază Adunările întrunite vor păși la alegere, oricare ar fi numărul membrilor prezenți și cu majoritatea absolută a voturilor.

Dacă adunările s'ar afla disolvate în momentul vacanței Tronului, se va urma după modul prescris la articolul următor.

În timpul vacanței Tronului, Adunările întrunite vor numi o Locotenență Regală compusă din trei persoane, care va exercita puterile Regale până la suirea Regelui pe Tron.

În toate cazurile mai sus arătate votul va fi secret.

Art. 37. — La moartea Regelui Adunările se întrunesc chiar fără convocare, cel mai târziu zece zile după declararea morții.

Dacă din întâmplare ele au fost disolvate mai dinainte și convocarea lor a fost hotărâtă în anul de disolvare, pentru o epocă în urma celor zece zile, atunci Adunările cele vechi se adună până la întrunirea acelor care au a le înlocui.

Art. 38. — Dela data morții Regelui și până la depunerea Jurământului succesorului Său la Tron, puterile constituționale ale Regelui sunt exercitate în numele Națiunii Române de Miniștrii întruniți în consiliu și sub a lor responsabilitate.

Art. 39. — Regele este major la vârsta de 18 ani împliniți.

La suirea Sa pe Tron El va depune mai întâi în sânul Adunărilor întrunite următorul Jurământ: «Jur a păzi Constituția și legile Națiunii Române, a menține drepturile ei naționale și integritatea teritoriului».

Art. 40. — Regele poate numi un Regent și doi Supleanți cari, după moartea Lui, să exercite puterile Regale în timpul minorității succesorului Său.

Această numire se face cu primirea Reprezentațiunii Naționale, dată în forma prescrisă de art. 36 din Constituția de față.

Regentul va exercita totodată și tutela Regelui minor.

Dacă la moartea Regelui, Regentul nu s'ar găsi numit și succesorul Tronului ar fi minor, ambele Adunări întrunite vor numi pe Regent și pe cei doi Supleanți, procedând după formele prescrise de art. 36 din Constituția de față.

Regentul și supleanții Săi nu intră în funcțiune decât după ce vor fi depus înaintea ambelor Adunări întrunite, jurământul prescris de art. 39 din Constituția de față.

În caz de deces al Regentului, Supleantul cel mai în vârstă îi va lua de drept locul, procedându-se conform celor

stabilite la alineatul precedent pentru alegerea unui nou Supleant.

Art. 41. — Dacă Regele se află în imposibilitate de a domni, Principele Moștenitor major, singur, ia de drept Regența. În cazul în care Principele Moștenitor ar fi minor, Consiliul de Miniștri, după ce s'a constatat legalmente imposibilitatea de a domni, convoacă îndată Adunările Legiuitoare reunite pentru a decide.

Art. 42. — Nicio modificare nu se poate face Constituției în timpul Regenței.

Art. 43. — Regele nu va putea fi totodată și Șeful unui alt Stat fără consimțământul Adunărilor.

Niciuna din Adunări nu poate delibera asupra acestui obiect, dacă nu vor fi prezenți cel puțin două treimi din membri cari le compun și hotărârea nu se poate lua decât cu două treimi din voturile membrilor de față.

Art. 44. — Persoana Regelui este inviolabilă. Miniștrii Lui sunt răspunzători.

Actele de Stat ale Regelui vor fi contrasemnate de un Ministru care, prin aceasta însăși, devine răspunzător de ele.

Se exceptează numirea Primului Ministru care nu va fi contrasemnată.

Art. 45. — Regele convoacă Adunările Legiuitoare cel puțin odată pe an, deschizând sesiunea prin mesaj, la care Adunările prezintă răspunsul lor.

Regele pronunță închiderea sesiunii.

El are dreptul de a disolva ambele Adunări de odată sau numai una din ele. Actul de disolvare trebuie să conțină convocarea alegătorilor și a noilor Adunări.

Regele poate amâna Adunările. Ele se întrunesc de plin drept la împlinirea unui an dela data amânării, dacă între timp nu au mai fost convocate.

Art. 46. — Regele numește și revoacă pe Miniștrii Săi.

El are dreptul de a ierta sau micșora pedepsele în materii criminale, afară de ceea ce se statornește în privința Miniștrilor.

El nu poate suspenda cursul urmăririi sau judecății, nici a interveni prin niciun mod în administrarea justiției.

El numește sau confirmă în funcțiunile publice potrivit legilor.

El nu poate crea o nouă funcțiune fără o lege specială.

El face regulamentele necesare pentru executarea legilor, fără să poată modifica legile și scuti pe cineva de executarea lor.

El poate, în timpul când Adunările Legiuitoare sunt dizolvate și în intervalul dintre sesiuni, să facă în orice privință Decrete cu putere de lege, care urmează a fi supuse Adunărilor spre ratificare la cea mai apropiată a lor sesiune.

El este Capul Oștirii.

El are dreptul de a declara războiul și de a încheia pacea.

El conferă gradele militare în conformitate cu legea.

El conferă decorațiunile române.

El acreditează Ambasadorii și Miniștri Plenipotențitari pe lângă Șefii Statelor Străine.

El are dreptul de a bate monetă, conform unei legi speciale.

El încheie, cu Statele Străine, tratatele politice și militare. Convențiunile necesare pentru comerț, navigațiune și altele asemenea de El încheiate, pentru a avea putere de lege

în interior trebuie să fie însă supuse Adunărilor Legiuitoare și aprobate de ele.

Art. 47. — Lista civilă se hotărăște prin lege.

CAPITOLUL II

Despre Reprezentarea Națională

Art. 48. — Membrii Adunărilor Legiuitoare reprezintă Națiunea și nu-și exercită mandatul decât după depunerea legiuitului jurământ.

Art. 49. — Fiecare Adunare determină prin regulamentul său modul după care se constituie și își exercită atribuțiunile.

Art. 50. — Validarea alegerilor pentru ambele Adunări și verificarea titlurilor membrilor aparținând fiecăruia din ele, se face de Inalta Curte de Casație și Justiție, înainte de data fixată pentru întrunirea Adunărilor.

Art. 51. — Nimeni nu poate fi totodată membru al uneia și al celeilalte Adunări.

Art. 52. — Deputații și Senatorii, numiți de puterea executivă într-o funcțiune salariată pe care o primesc, pierd deplin drept mandatul lor de reprezentanți ai Națiunii.

Această dispozițiune nu se aplică Miniștrilor și Subsecretarilor de Stat.

Art. 53. — Membrii Adunărilor Legiuitoare nu pot apăra interese particulare împotriva Statului; ei nu pot face parte din consiliile de administrație ale întreprinderilor cari au contractat cu Statul, Județele sau Comunele.

Art. 54. — Orice hotărâre se ia cu majoritate absolută a voturilor afară de cazurile statornicite în altfel prin Constituție.

În caz de paritate a voturilor, propunerea în deliberare este respinsă.

Adunările țin ședințe cu jumătate plus unul din numărul membrilor înscriși în apelul nominal.

Art. 55. — Fiecare membru al Adunărilor are dreptul a adresa Miniștrilor întrebări la care aceștia sunt obligați a răspunde în termenul prevăzut de regulament.

Art. 56. — Niciunul din membrii uneia sau celeilalte Adunări nu poate fi urmărit pentru opiniunile și voturile de el emise în cursul exercițiului mandatului.

Art. 57. — Niciun membru al uneia sau celeilalte Adunări nu poate, în timpul sesiunii, să fie urmărit sau arestat pentru vine penale, decât cu autorizarea Adunării din care face parte, afară de cazul de flagrant delict.

Detențiunea sau urmărirea vreunuia din membrii Adunărilor este suspendată în tot timpul sesiunii, dacă Adunarea o cere.

Art. 58. — Fiecare din Adunări deliberează și hotărăște separat, afară de cazurile anume arătate în Constituția de față.

Art. 59. — Poliția Adunărilor se exercită de Președintele fiecăreia din ele care, singur, după încuviințarea Adunării, poate da ordine gărzii respective.

Art. 60. — Diurnele Deputaților și Senatorilor se stabilesc prin lege.

Secțiunea I

Despre Adunarea Deputaților

Art. 61. — Adunarea Deputaților se compune din Deputați aleși de cetățenii români, cari, au vârsta de 30 ani împliniți și practică efectiv o îndeletnicire intrând în vreuna din următoarele trei categorii:

1. Agricultură și munca manuală;
2. Comerțul și industria;
3. Ocupațiuni intelectuale.

Alegerea se face cu vot secret, obligator și exprimat prin scrutin uninominal, pe circumscripțiuni care să asigure reprezentarea felului de îndeletnicire a alegătorilor.

Legea electorală va fixa circumscripțiunile și va statueri după normele mai sus impuse, condițiunile cerute pentru a fi alegător, pentru bărbați și femei, incapacitățile, decăderile, incompatibilitățile, procedura votării și garanțiile libertății alegerilor precum și numărul deputaților.

Durata mandatului este de șase ani.

Art. 62. — Spre a fi eligibil în Adunarea Deputaților se cere:

- a) A fi cetățean român;
- b) A avea exercițiul drepturilor civile și politice și a practica efectiv îndeletnicirea respectivă a uneia din cele trei categorii arătate în articolul precedent, pe ai cărei alegători urmează a-i reprezenta;
- c) A avea vârsta de 30 ani împliniți;
- d) A avea domiciliul în România.

Incapacitățile, decăderile temporare ori definitive și incompatibilitățile, se vor stabili prin legea electorală.

Secțiunea II

Despre Senat

Art. 63. — Senatul se compune din Senatori numiți de Rege, din Senatori de drept și din Senatori aleși cu vot obligator, secret și exprimat prin scrutin uninominal de membrii corpurilor constituite în Stat, în numărul și condițiile, pentru alegătorii și eligibili, bărbați și femei, ce se vor stabili prin legea electorală.

Proporția Senatorilor numiți în raport cu cei aleși este de jumătate.

Art. 64. — Sunt de drept membri ai Senatului, în virtutea înaltei lor situațiuni în Stat și Biserică:

- a) Moștenitorul Tronului dela vârsta de 18 ani împliniți;
- b) Toți Principii Familiei Regale, majori;
- c) Patriarhul și Mitropoliții Țării;
- d) Episcopii eparhioți ai bisericilor ortodoxe române și greco-catolici, întru cât vor fi aleși conform legilor Țării;
- e) Capii confesiunilor recunoscute de Stat, câte unul de fiecare confesiune, întru cât sunt aleși sau numiți conform legilor Țării și reprezintă un număr de peste 200.000 credincioși;
- f) Actualii Senatori de drept recunoscuți până la data promulgării prezentei Constituții.

Mandatele Senatorilor de drept, enumerați la paragrafele a—e inclusiv, încetează odată cu calitatea sau demnitatea în virtutea căreia îl dețin.

Durata mandatelor Senatorilor numiți și aleși va fi de nouă ani. Mandatele Senatorilor aleși se reînnoesc din trei în

trei ani dela data depunerii jurământului prevăzut de art. 48 din Constituție, în proporție de o treime.

Ultima treime neieșită la sorți pentru reînoire păstrează mandatele până la expirarea termenului de nouă ani.

Pentru mandatele ieșite la sorți se va proceda la noi alegeri conform legii electorale.

CAPITOLUL III

Despre Guvern și Miniștri

Art. 65. — Guvernul se compune din Miniștri și Subsecretari de Stat.

Miniștrii exercită puterea executivă în numele Regelui, în condițiunile stabilite de Constituție și pe a lor răspundere.

Miniștrii au răspundere politică numai față de Rege.

Art. 66. — Miniștrii întruniți alcătuiesc Consiliul de Miniștri, care este prezidat de acel care a fost însărcinat de Rege cu formarea Guvernului și care poartă titlul de Președinte al Consiliului de Miniștri.

Departamentele Ministeriale și Subsecretariatul de Stat nu se pot înființa și desființa decât prin lege.

Art. 67. — Nu poate fi Ministru decât cel care este român de cel puțin trei generații. Se exceptează acei cari au fost Miniștri până acum.

Art. 68. — Membrii Familiei Regale nu pot fi Miniștri.

Art. 69. — Miniștrii și Subsecretarii de Stat cari nu sunt Membri ai Adunărilor pot lua parte la desbaterea legilor dar nu pot vota; Adunările pot cere prezența Miniștrilor la

deliberările lor. Desbaterile nu pot începe fără prezența unui Ministru.

Art. 70. — Regele și fiecare din Adunări poate cere urmărirea Miniștrilor și trimiterea lor în judecata Inaltei Curți de Casație și Justiție care, singură, în secțiuni unite, este în drept a-i judeca. În ceea ce privește exercițiul acțiunii civile a părții vătămate și în ceea ce privește crimele și delictele comise de ei afară de exercițiul funcțiunii lor, sunt supuși regulilor de drept comun.

Punerea sub urmărire a Miniștrilor de către Corpurile Legiuitoare se va rosti prin majoritate de două treimi a membrilor de față.

Instrucțiunea se va face de o comisie a Inaltei Curți de Casație și Justiție compusă din cinci membri trași la sorți în secțiuni unite. Această comisiune are și puterea de a califica faptele și a decide sau nu urmărirea.

Acuzarea înaintea Inaltei Curți de Casație și Justiție se va susține de Ministerul Public.

Legea responsabilității Ministeriale determină cazurile de răspundere și pedepsele aplicabile Miniștrilor.

Miniștrii de Justiție ieșiți din funcțiune nu pot exercita profesiunea de avocat timp de un an dela data ieșirii.

Miniștrii ieșiți din funcțiune nu pot face parte din consiliile de administrație ale întreprinderii cu care au încheiat contracte în cei trei ani următori.

Art. 71. — Orice parte vătămată în drepturile sale printr'un decret sau dispozițiune semnată de un Ministru, cu violarea unui text expres al Constituției ori legilor în vigoare, poate cere Statului despăgubiri bănești pentru paguba suferită, conform dreptului comun.

CAPITOLUL IV

Despre Consiliul Legislativ

Art. 72. — Consiliul Legislativ funcționează pe baza legii sale organice.

Consultarea Consiliului Legislativ este obligatorie pentru toate proiectele de legi, atât înainte cât și după amendarea lor în comisiuni, afară de cele care privesc creditele bugetare.

Niciun regulament pentru aplicarea legilor nu se poate face fără consultarea prealabilă a Consiliului Legislativ, afară de cazul prevăzut la alineatul următor pentru proiectele de legi.

Adunările Legiuitoare pot proceda la discutarea proiectelor de legi fără a mai aștepta aprobarea Consiliului Legislativ, dacă acesta nu-l dă în termenul fixat de legea sa organică.

CAPITOLUL V

Despre Puterea Judecătorească

Art. 73. — Nicio jurisdicțiune nu se poate înființa decât în puterea unei legi.

Comisiuni și Tribunale extraordinare nu se pot crea, sub nicio numire și niciun cuvânt, în vederea unor anume procese, fie civile, fie penale, sau în vederea judecării unor anume persoane.

Juriul se desființează.

Art. 74. — Pentru întreg Statul Român există o singură Curte de Casație și Justiție.

Art. 75. — Numai Curtea de Casație și Justiție în secțiuni unite are dreptul de a judeca constituționalitatea le-

gilor și a declara inaplicabile pe acelea cari sunt potrivnice Constituției. Judecata inconstituționalității legilor se mărginește numai la cazul judecat.

Curtea de Casație și Justiție se va rosti asupra conflictelor de atribuțiuni.

Dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional.

Art. 76. — Judecătorii sunt inamovibili. Inamovibilitatea se va statornici printr'o lege specială care va interveni cel mai târziu în termen de șase luni dela promulgarea prezentei Constituții. In acest răstimp sancțiunile disciplinare se vor aplica prin Decret Reg. l.

Art. 77. — Justiția militară se organizează prin lege.

Art. 78. — Contenciosul administrativ este în căderea puterii judecătorești, potrivit legii speciale.

Puterea judecătorească nu are cădere să judece actele de guvernământ precum și actele de comandament cu caracter militar.

CAPITOLUL VI

Despre Instituțiile Județene și Comunale

Art. 79. — Instituțiunile administrative sunt statornicite prin legi.

TITLUL IV

Despre finanțe

Art. 80. — Niciun impozit de orice natură nu se poate stabili și percepe decât în baza unei legi.

Prin lege se pot creia impozite numai în folosul Sta-

tului, Județelor, Comunelor și Instituțiunilor Publice îndeplinind un serviciu de Stat.

Art. 81. — Nu se pot înființa monopoluri decât prin lege și numai în folosul Statului, Județelor și Comunelor.

Art. 82. — Fonduri de pensiuni sau gratificațiuni în sarcina tezaurului public nu se pot înființa decât în virtutea unei legi.

Art. 83. — În fiecare an Adunările Legiuitoare încheie socotelile și votează bugetul fără a putea spori cheltuelile propuse.

Toate veniturile și cheltuelile Statului trebuiesc trecute în buget și socoteli.

Dacă bugetul nu se votează în timp util, puterea executivă va face față necesităților serviciilor publice aplicând bugetul anului precedent, fără a putea merge cu acel buget mai mult de un an peste anul pentru care a fost votat.

Art. 84. — Controlul preventiv și cel de gestiune al tuturor veniturilor și cheltuelilor Statului se va exercita de Înalta Curte de Conturi, care va supune în fiecare an Adunărilor Legiuitoare un raport general asupra conturilor de gestiune ale bugetului trecut, semnalând neregulile ce ar fi săvârșite de Miniștri în aplicarea lui.

Reluarea definitivă a socotelilor trebuie să fie prezentată Adunărilor Legiuitoare cel mai târziu în termen de doi ani dela încheierea fiecărui exercițiu.

Un corp superior de control va avea misiunea de a supraveghea și examina legalitatea și corectitudinea executării gestiunilor în toate serviciile publice.

Acest corp va funcționa pe lângă Preșidenția Consiliului de Miniștri și va lucra după ordinele Șefului Guvernului.

Art. 85. — Toate fondurile provenite dela Case Speciale, de cari Guvernul dispune sub diferite titluri, trebuiesc cuprinse în bugetul general al veniturilor Statului.

Art. 86. — Pentru toată România există o singură Curte de Conturi.

Art. 87. — Delapidarea de bani publici se califică crimă și se pedepsește ca atare.

TITLUL V

Despre Oștire

Art. 88. — Toți cetățenii români sunt datori a face parte din unul din elementele oștirei, conform legilor.

Art. 89. — Gradele, decorațiunile și pensiunile militare nu pot fi retrase decât în virtutea unei sentințe judecătorești.

Art. 90. — Contingentul oștirii se votează pentru fiecare an de Adunările Legiuitoare.

Art. 91. — Nicio trupă armată străină nu poate fi admisă în serviciul Statului și nu poate intra sau trece pe teritoriul României decât în virtutea unei legi.

TITLUL VI

Dispozițiuni Generale

Art. 92. — Culorile drapelului României sunt: Albastru, Galben, Roșu, așezate vertical.

Art. 93. — Reședința Guvernului e în Capitala Țării.

Art. 94. — Limba română este limba oficială a Statului.

Art. 95. — Niciun jurământ nu leagă și nu poate fi impus decât în puterea unei legi, care hotărăște și formula lui.

Art. 96. — Constituția de față nu poate fi suspendată nici în total nici în parte.

In caz de pericol de Stat se poate institui starea de asediu generală sau parțială.

TITLUL VII

Revizuirea Constituției

Art. 97. — Constituția de față nu poate fi revizuită în total sau în parte decât din inițiativa Regelui și cu consultarea prealabilă a Corpurilor Legiuitoare cari urmează a indica și textele de revizuit.

Consultarea Adunărilor Legiuitoare se face prin mesaj Regal și se exprimă cu majoritate de două treimi ale Adunărilor întrunite într'una singură sub președinția Președintelui Senatului. Rezultatul consultațiunii se aduce la cunoștința Regelui de președinții celor două Adunări însoțiți de o Comisiune specială.

Textele noi, urmând a înlocui pe cele revizuite, se votează cu majoritate de două treimi de fiecare Adunare în parte.

TITLUL VIII

Dispozițiuni Tranzitorii și Finale

Art. 98. — Toate pământurile expropriate și distribuite pe baza legii pentru reforma agrară a Vechiului Regat din 17 Iulie 1921, a legii pentru reforma agrară din Transil-

vania, Banat, Crișana și Maramureș din 13 Iunie 1921 și a legii pentru reforma agrară din Bucovina din 30 Iulie 1921, sunt respectate ca drepturi câștigate și vor fi cârmuite, pentru orice litigii relative la ele în prezent și pe viitor, de acele legi.

Dispozițiunile acestor legi introduse în art. 131 din Constituția dela 1923 rămân cu caracter constituțional.

Toate drepturile politice dobândite în virtutea decretelor-legi ratificate prin art. 133 al Constituției din 1923, se respectă.

Toate codicele și legile în vigoare se vor revizui în vederea unificării legislației, punându-se în armonie cu principiile actualei Constituții. Până atunci ele rămân în vigoare. Din ziua promulgării Constituției de față sunt desființate acele dispoziții din legi, decrete, regulamente și orice alte acte cari sunt contrarii celor înscrise în această Constituție.

Se abrogă de asemenea din ziua promulgării prezentei Constituții, Constituția promulgată cu Decretul Regal Nr. 1.360 din 28 Martie 1923.

Juriul în materie criminală va mai funcționa până la punerea Codului Penal Carol al II-lea și al Procedurii Penale în acord cu principiul statornicit în art. 73 al Constituției de față.

Până la convocarea Adunărilor Legiuitoare toate decretelor au putere de lege fără a mai fi nevoie de ratificarea lor.

Statutul Familiei Regale are caracter Constituțional și nu se poate modifica decât cu procedura pentru revizuirea Constituției.

Art. 99. — Pentru alegerea Adunărilor Legiuitoare ce urmează a fi înființate pe baza prezentei Constituții, un Decret Regal cu putere de lege, în condițiunile art. 98, va fixa condițiunile cerute pentru a fi alegător și ales, în Cameră și Se-

nat, circumscripțiunile electorale, numărul Deputaților și Senatorilor, normele după cari urmează a se face alegerea.

Acest decret are un caracter Constituțional și nu se poate modifica decât cu majoritate de două treimi.

Art. 100. — Prezenta Constituție, după ce va fi edictată de Rege, va fi supusă Națiunii Române spre «bună știință și învoire».

Un Decret Regal va fixa procedura după care se va urma în acest scop.

După terminarea acestei operațiuni și a aducerii rezultatului ei la cunoștința Regelui de către Președintele Consiliului de Miniștri, Constituția de față va fi promulgată și intră în vigoare.

TABLA DE MATERII

	Pag.
Prefață	5
<i>Politica internă a României</i>	
Cap. I. România la finele războiului mondial	7
Cap. II. Decada brătienistă	11
Cap. III. Restaurația	15
Cap. IV. Domnia M. S. Regelui Carol al II-lea	21
<i>Politica internă a M. S. Regelui Carol al II-lea</i>	
Cap. V. Noua Constituție	30
Cap. VI. Reforma Administrativă	36
(Deblocarea Cadrelor. — Pacificarea Spirite- lor. — Frontul Renașterii Naționale)	
Cap. VII. Unificarea legislativă	58
Cap. VIII. Organizarea tineretului	
(Sportul — Cercetășia — Nașterea Străjeriei — Oficiul Universitar din București)	
Cap. IX. Activitatea Culturală	59
(Fundațiile Regale — Serviciul Social)	
Cap. X. Activitatea Economică	66
Cap. XI. Regimul Minorităților	75
(Tratatul Minorităților și Regimul Constituțional actual)	
Cap. XII. M. S. Regele Carol al II-lea	78
Cap. XIII. Colaboratorii M. S. Regelui	85
Cap. XIII. Colaboratorii M. S. Regelui	92
<i>Politica Externă a României</i>	
Cap. XIV. Politică de Pace	
(Faza securității colective și Tratatetele României	

nat, circumscripțiunile electorale, numărul Deputaților și Senatorilor, normele după cari urmează a se face alegerea.

Acest decret are un caracter Constituțional și nu se poate modifica decât cu majoritate de două treimi.

Art. 100. — Prezenta Constituție, după ce va fi edictată de Rege, va fi supusă Națiunii Române spre «bună știință și învoire».

Un Decret Regal va fixa procedura după care se va urma în acest scop.

După terminarea acestei operațiuni și a aducerii rezultatului ei la cunoștința Regelui de către Președintele Consiliului de Miniștri, Constituția de față va fi promulgată și intră în vigoare.

TABLA DE MATERII

	<u>Pag.</u>
Prefață	5
<i>Politica internă a României</i>	
Cap. I. România la finele războiului mondial . . .	7
Cap. II. Decada brătienistă	11
Cap. III. Restaurația	15
Cap. IV. Domnia M. S. Regelui Carol al II-lea . . .	21
<i>Politica internă a M. S. Regelui Carol al II-lea</i>	
Cap. V. Noua Constituție	30
Cap. VI. Reforma Administrativă	36
(Deblocarea Cadrelor. — Pacificarea Spirite- lor. — Frontul Renașterii Naționale)	
Cap. VII. Unificarea legislativă	58
Cap. VIII. Organizarea tineretului	
(Sportul — Cercetășia — Nașterea Străjeriei — Oficiul Universitar din București)	
Cap. IX. Activitatea Culturală	59
(Fundațiile Regale — Serviciul Social)	
Cap. X. Activitatea Economică	66
Cap. XI. Regimul Minorităților	75
(Tratatul Minorităților și Regimul Constituțional actual)	
Cap. XII. M. S. Regele Carol al II-lea	78
Cap. XIII. Colaboratorii M. S. Regelui	85
<i>Politica Externă a României</i>	
Cap. XIV. Politică de Pace	
(Faza securității colective și Tratatetele României)	

cu Quadrupla Înțelegere, cu Polonia, cu Mica Înțelegere, cu Franța și Italia, cu Înțelegerea Balcanică și instrumentele diplomatice semnate cu U. R. S. S. și faza raporturilor bilaterale) .	96
Cap. XV. Frontiere intangibile	132

A n e x e

I. Rezultatul Alegerilor pentru Camera Deputaților în anii 1928, 1931, 1933	138
II. Rezultatul Alegerilor pentru Camera Deputaților în 1932	139
III. Rezultatul Alegerilor pentru Camera Deputaților în 1937	139
IV. Noua Constituție	141
V. Harta administrativă a României	167-168

HARTA ADMINISTRATIVĂ A ROMÂNIEI

